

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 441 Wydanie P

Poznań, czwartek dnia 26 września 1935

Rok 30

Niemcom dzieje się dobrze w Polsce

Niejednokrotnie na tem miejscu zstawialiśmy warunki, w jakich w obecnej „rzeczywistej rzeczywistości” pracować i walczyć musi polski obóz narodowy, z niezwykłą swobodą działania i rozwoju, jaką się cieszą niemieckie organizacje i wogóle Niemcy w Polsce.

Liberalizm, stosowany przez system obecny wobec ruchu niemieckiego i niemieckich poczynań, idzie bardzo daleko. Poniżej znajdują Czytelnicy nowe do tego tematu przyczynki z dziedziny szkol-

nictwa niemieckiego oraz obraz wielkich manifestacji niemiecko-hitlerowskich w pogranicznych naszych Chojnicach z udziałem umundurowanych hitlerowców z Rzeszy Niemieckiej.

Szczególnie obraz ten jest tak wymowny, że nie już do niego od siebie dodawać nie potrzebujemy. Zaostrzamy go swymi uwagami silnymi Czytelnicy sami.

Nowe koncesje dla szkolnictwa niemieckiego

Bezpośrednio po wyborach do Sejmu w artykule p. t. „Za jaką cenę głosowali Niemcy” zamieściliśmy doniesienie pisma niemieckiego „Kujawischer Bote” na temat koncesyj dla szkolnictwa niemieckiego w Polsce. Doniesienie to dotyczyło szkół niemieckich w Dąbiu, Szpitalu i Strzelnie, przyczem, jeśli chodzi o szkołę strzelecką, to sprawa — wedle „Kujawischer Bote” — została pomyślnie dla Niemców załatwiona „dzięki interwencji niemieckich kół rolniczych u kandydata na postać z partii rządowej (Regierungs-partei)”. Równie pomyślnie załatwione zostały sprawy szkół w Dąbiu i Szpitalu.

Donosząc o tem „Kujawischer Bote” — w numerze, wydanym na parę dni przed wyborami — wezwał wszystkich Niemców do głosowania w dn. 8 b. m. na kandydatów partii rządowej, co się też stało.

Teraz okazuje się, że koncesje dla szkolnictwa niemieckiego nie dotyczyły tylko Kujaw. Mianowicie wychodzący w Berlinie polakożerczy dwutygodnik „Ostland”, organ t. zw. „Bund Deutscher Osten”, donosi z zadowoleniem w ostatnim numerze, że na obszarze ziem zachodnich Polski powstały 4 nowe prywatne szkoły niemieckie, a mianowicie 2 na Śląsku: w Pszczynie i Chwałowicach, oraz 2 na Pomorzu: w Chojnicach i Tzewie. Wszystkie te szkoły znalazły pomieszczenie w nowych budynkach, urządzonych z całym nowoczesnym komfortem.

Manifestacje hitlerowskie w naszych pogranicznych Chojnicach

Z Chojnic donoszą nam, co następuje:

Ubiegłej niedzieli, 22 bm., odbył się tu wielki zjazd Niemców, zorganizowanych w „Deutsche Vereinigung” (Zjednoczeniu Niemieckim). Była to manifestacja, jakiej polskie miasto Chojnice jeszcze nie oglądało.

Już w godzinach rannych zauważyć można było na ulicach grupy umundurowanej młodzieży hitlerowskiej. Na ramionach, krawatach i piersiach — swastyki, Brunatne mundury. Na chodnikach i jezdniach padają okrzyki: „Heil Hitler”. Przechodnie-Niemcy pozdrawiają się wzajemnie podniesieniem rąk i okrzykiem „Heil!”. Okazało się, że zza kordonu, z pobliskiego miasta niemieckiego Człuchowa przybyło do Chojnic około 150 członków młodzieży hitlerowskiej, by uczestniczyć w zjeździe Niemców z „Deutsche Vereinigung”.

Można sobie wyobrazić, jak wyglądały Chojnice, kiedy w dalszym ciągu w godzinach przedpołudniowych zaczęli napływać masowo Niemcy z różnych stron Pomorza, a nawet Wielko-

W Pszczynie jest to siedmioklasowa szkoła powszechna z osobną halą do ćwiczeń gimnastycznych itd., w Chwałowicach szkoła dwuklasowa z ochronką dla dzieci.

Co się tyczy Chojnic i Tzewa to — jak donosi „Ostland” — chodzi tu o reaktywowanie tamtejszych szkół niemieckich, zamkniętych przez władze polskie w r. 1931. Obecnie szkoły te, otwarte ponownie, znalazły pomieszczenie w nowych, okazałych budynkach. Uczelnia w Tzewie otrzymała nazwę „Eichendorff-Schule”.

Gdy tak się dzieje dobrze szkolnictwu niemieckiemu w Polsce, przechodzi polskie szkolnictwo w Rzeszy Niemieckiej prawdziwą gehennę. Znane są niezliczone szkyany i trudności, jakim ono bezustannie podlega. Ostatnio zaś zza kordonu sygnalizują nową falę wzmożonych prześladowań rodaków naszych, zwłaszcza w Prusiech Wschodnich.

W tych warunkach wszelkie koncesje dla szkolnictwa niemieckiego i wogóle dla Niemców w Polsce muszą wywoływać zrozumiałe zdumienie wśród naszej opinii publicznej, — tembardziej, że sprawę tych koncesyj prasa niemiecka łączy wyraźnie z udziałem Niemców w ostatnich wyborach do Sejmu.

polski. Oprócz umundurowanych hitlerowców zaroilo się od umundurowanych członków „Deutsche Vereinigung”, ubranych w granatowe spodnie, białe koszulki z czarnymi krawatami i z oznaką partyjną na rękawie.

Brakło jeszcze tylko na domach chorągwi niemieckich! Ale zato na stadionie miejskim powiewała flaga hitlerowska z okazji meczu piłkarskiego. Słowem polskie pograniczne miasto Chojnice stało pod znakiem — hitlerizmu.

O godz. 13 zebrało się kilka tysięcy Niemców na placu Jagiellońskim, skąd miał nastąpić wymarsz do t. zw. Wilhelminki. (Czas chyba, by nasze czynniki miarodajne pomyślały o przemianowaniu tej miejscowości!) Uformował się pochód, na czele którego stanęła orkiestra, a za nią niesiono sztandary partyjne w liczbie 16. Z placu Jagiellońskiego ruszył pochód ul. Strzelecką. Gdy orkiestra przestała grać, rozległ się śpiew pieśni hitlerowskich. W pochodzie kroczyło około 800 członków młodzieży hitlerowskiej tak z kraju, jak i z Niemiec. Nadto uczestniczy-

ło także dużo ludności w zwykłych ubraniach.

W Wilhelmince za laskiem odbył się najpierw wiec partyjny, na którym wygłosili przemówienia przywódcy „Deutsche Vereinigung”. Najpierw przemawiał prezes „D. V.” dr. Kohnert z Bydgoszczy, który gorąco powitał przybyłych zza granicy, poczem rozpoczął swe wywody biadaniem, że dużo rodaków musiało opuścić „ojczyznę”, do czego zostali zmuszeni „ciasnotą” tu panującą („durch die Enge der Heimat”). Nawoływał do solidarności i wysiłku w kierunku szerzenia hasła narodowo-socjalistycznych, czyli hitlerizmu, do którego przyznawać się winien każdy Niemiec. Przemawiał także hitlerowiec z Człuchowa, który wzywał do wytrwałości w pracy nad odbudową narodu. Po tem przemówieniu odśpiewano hymn „Deutsche Vereinigung”, t. zw. „Feuerspruch” (na melodję hymnu hitlerowskiego).

W drugiej części odbyły się różne zabawy i gry i wreszcie pod wieczór nastąpiło zamknięcie zjazdu. Poszczególne grupy zętnały się burzliwymi okrzykami „Heil”.

Zachowanie się Niemców świadczyło, że czuli się w ub. niedzielę bardzo swobodnie. Pieśni hitlerowskie śpiewali na całe gardło, aby ich słyszano w najszerszym promieniu. Nie było ani jednego umundurowanego policjanta.

Ludność polska żywo komentuje te wydarzenia. Przypomina się, ile to było już w sądzie chojnickim rozpraw, w czasie których właściwe oblicze roboty niemieckiej ujawniło się w całej pełni. Nie gdzieindziej, jak w pobliżu

Chojnic, zdarzały się wypadki napadania i bicia Polaków przez młodzież niemiecką, która obrzucała ich obelżywymi okrzykami i pogrózkami w rodzaju: „Tych Polaków trzeba wyrzucić, jak świnie!”. Były też wypadki lżenia urzędników polskich. O tych faktach świadczą wyroki sądowe, których mogliśmy przytoczyć kilkadziesiąt.

Tem osobliwsze wrażenie robił zjazd niedzielny. Nasi bracia za kordonem pruskim nie żyją w takiej swobodzie. Dość wspomnieć o pewnym zjeździe śpiewaczym w Człuchowie, dokąd zjechała także nasza „Lutnia”. Do rozmawiających głośno po polsku śpiewaków podszedł pruski żandarm i zakazał głośno mówić. A w Chojnicach młodzież hitlerowska z Człuchowa, t. zw. „Hitlerjugend” śpiewa na ulicach swe bojowe piosenki!

Jakże niedawno jeszcze wycieczkę polskich harcerzy, udającą się na Jamboree do Anglii, musiały przez Berlin eskortować oddziały policyjne w obawie ekscesów. U nas inaczej!

*

Pisma niemieckie podkreślają w relacjach, że „dzięki życzliwemu stanowisku władz zjazd mógł odbyć się z imponującą okazałością, mógł światu wykazać, jak silna jest „Deutsche Vereinigung”. Inne pismo niemieckie stwierdza, że „było to po raz pierwszy, iż mniejszości niemieckiej zezwolono na manifestacyjny pochód, oraz, że zezwolono niemieckim organizacjom z Niemiec na branie udziału w zjeździe mniejszości niemieckiej w Polsce”. To samo pismo wreszcie zaznacza, że „dzięki uprzejmemu stanowisku władz polskich mniejszość niemiecka mogła się swobodnie poruszać na zjeździe, którego udanie się zawdzięczać należy przede wszystkim władzom.”

Akcja komunistów we Francji

Echa aresztowania w Strasburgu szpiegowskiej pary — Byli to prawdopodobnie wysłannicy Trzeciej Międzynarodówki

Paryż. (PAT.) Sprawa aresztowanych przed kilku dniami w Strasburgu Duńczyka Nielsena, oraz Niemki Schackenreuterówny pod zarzutem szpiegostwa zaczyna przybierać sensacyjny obrót.

Zarówno Nielsen jak i Schackenreuterówna są wysłannikami komunistycznych organizacji, których centrale mieszczą się w Berlinie i Moskwie. Przy Nielsenie znaleziono wykaz wszystkich tajnych agentów Trzeciej Międzynarodówki, oraz nazwiska wybitnych komunistów francuskich.

W mieszkaniu Schackenreuterówny znaleziono poważne sumy pieniędzy, dochodzące, jak podaje prasa, do kilku milionów. Przypuszczają, że sumy te

miały być obrócone prawdopodobnie na propagandę wyborczą we Francji, jak również na akcję wywrotową w głównych przemysłowych centrach francuskich.

W dniu wczorajszym dokonana została rewizja w drukarni komunistycznego pisma w Strasburgu. Znaleziono tam szereg niezmiernie doniosłych dokumentów, dotyczących aresztowanych.

Dzienniki twierdzą, że ma się tu do czynienia prawdopodobnie nie tylko ze szpiegami, ile z głównymi delegatami Trzeciej Międzynarodówki, wyznaczonymi do kierowania propagandą komunistyczną we Francji.

Ameryka wita polski transatlantyk

Nowy Jork. (PAT.) M/S „Piłsudski” przybył wczoraj w rekordowym czasie o 5 godzin wcześniej, niż było zapowiedziane, powitany na kwarantannie o godz. 11 rano według czasu amerykańskiego. Nad okrętem krążyły dwa samoloty, które rzuciły białoczerwone kwiaty. Naprzeciw wyjechał parowiec, wynajęty przez Polonję, mający na pokładzie 3 tysiące osób, oraz mniejsze łodzie i motorówki, udekorowane flagami i odpowiednimi napisami.

M/S „Piłsudski” przytkł do przystani Hoboken o godz. 17, witany rykiem syren okrętów, stojących w porcie, okrzykami przeszło 10 tys. Polaków, zgromadzonych na przystani i przyległych ulicach, licznymi orkiestrami i

przez dziewczęta polskie w strojach ludowych. Na pokładzie zjawilo się dwoje starszków Polaków — Maciej Banka, lat 86 z Jersey City i Anna Semidkowa, lat 80 z Brooklyna, którzy ofiarowali p. min. Kocowi chleb i sól.

Na przystani oczekiwał charge d'affaires ambasady R. P. w Waszyngtonie p. Sokołowski, ambasador Stanów Zjednoczonych w Warszawie p. Cudahy i komitet honorowy. Entuzjastyczne przyjęcie wywarło na delegacji, przyjeżdżającej z Polski niezmiernie głębokie wrażenie. Wiele osób ze wruszenia nie mogło powstrzymać się od łez. Dzienniki poranne oraz południowe zamieściły obszerne ilustrowane sprawozdania.

W sprawie Abisynji sytuacja bez zmian

Obrady rządów włoskiego i brytyjskiego pod znakiem pewnego odprężenia — Opinia kół genewskich — Obecne zadanie Ligi Narodów

London. (Tel. wł.). Fakt, że wtorkowa brytyjska rada ministrów trwała tylko dwie godziny dał tutejszym kółkom dużo do myślenia.

Według „Press Association“ gabinet całkowicie aprobował postępowanie min. Hoare'a i Edena w sprawie konfliktu włosko-abisyńskiego. Hoare złożył obszernie sprawozdanie z dotychczasowego przebiegu rokowań. Następnie rada ministrów uzgodniła tekst odpowiedzi na notę francuską, domagającą się określenia stanowiska brytyjskiego w wypadku zbrojnej napaści w Europie. Odpowiedź ta ma być opublikowana w końcu bieżącego tygodnia.

Rzym. (Tel. wł.). Głównym tematem debat rady ministrów była sprawa Abisynji. Szczególnie omawiano przygotowania wojskowe i dalszą mobilizację. Ponadto rada ministrów uchwaliła zarządzenie, na mocy którego wszystkie oddziały i dywizje „czarnych koszul“ zostały wciągnięte pod przepisy, jakie obowiązują wojska regularne. Wszyscy wyżsi oficerowie faszystowskiej milicji otrzymali w związku z tem stopnie oficerów rezerwy.

Mussolini referował stanowisko Włoch, podkreślając, że nie wysłano do Genewy żadnych kontrproponycji, a jedynie poczyniono ustne zastrzeżenia w związku z projektem komitetu pięciu.

Paryż. (PAT). Zapowiedź zwołania na sobotę posiedzenia włoskiej rady ministrów, rzymski korespondent „Petit Parisien“ tłumaczy chęcią wszczęcia przez Mussoliniego rozmów na nowych podstawach.

Genewa. (Tel. wł.). Tutejsze koła polityczne podkreślają, że chociaż ton oświadczeń włoskich jest obecnie wyraźnie bardziej umiarkowany, jednak dotąd nie można mówić o jakiegokolwiek zmianie w ogólnej sytuacji. Z odpowiedzi Rzymu na propozycje komitetu pięciu wynika wyraźnie, że nie są to kontrproponycje, lecz raczej uwagi krytyczne.

W kółkach angielskich utrzymuje się przekonanie, że należy teraz zainteresować nową sytuacją Zgromadzenia Ligi Narodów, które powinno omówić dalsze postępowanie z całą stanowczością przy równoczesnym zachowaniu należącego spokoju i umiarkowania. Zdaniem tych kół jest wykluczone, aby rząd brytyjski mógł przystąpić do nowych rokowań w rodzaju np. konferencji trzech mocarstw w Stresie.

Podkreślają również, że wiadomości o nieporozumieniach pomiędzy rządami francuskim i angielskim w sprawie rozmiaru ewentualnych sankcyj są zupełnie zmyślane. Nieprawdziwe są również pogłoski, jakoby Laval usiłował wpływać na Anglię, aby ograniczyć się tylko do sankcyj gospodarczych i finansowych.

Dziś odbędzie się ponowna rozmowa Laval'a z Edenem. Tematem będzie sprawa decyzji Rady Ligi Narodów, która na najbliższym posiedzeniu ma opracować raport. Gdyby okazało się,

że sprawa nie dojrzała jeszcze do ułatwienia na forum Zgromadzenia Ligi, obrady plenum odroczoneby, aby móc je znów zwołać niezwłocznie w razie potrzeby i nie tracić w ten sposób cennego czasu na formalności.

Genewa. (PAT). Możliwości proceduralne, jakie powstają obecnie przed Ligą Narodów dla dalszego ułatwienia konfliktu włosko-abisyńskiego,

sprowadzają się do trzech koncepcyj:

- 1) uniknąć zerwania i prowadzić akcję pojednawczą;
- 2) zastosować art. 15 paktu Ligi;
- 3) dalszą procedurę oprzeć na ustępie 4 art. 15 t. zn., wychodząc z założenia, że procedura medjacyjna została wyczerpana, przystąpić natychmiast do sporządzenia raportu i zaleceń.

Przed powołaniem nowego rządu

Warszawa. (Tel. wł.). W niedługim czasie zostanie zwołany Sejm i Senat. Po jego zwołaniu będzie mianowany nowy rząd.

Żadne inne zmiany na wyższych stanowiskach nie nastąpią. Pogłoski, jakoby p. Prezydent nosił się z zamiarem podania się do dymisji celem przeprowadzenia ponownego wyboru

są nieprawdziwe.

Konferencje b. premierów na Zamku już nie są przewidywane. Jest to konsekwencją ostatnich rozmów z b. szefami rządów. Natomiast raczej p. Prezydent będzie zasięgał opinii premiera, generalnego inspektora armji i ministra spraw zagranicznych. (w)

Niszczycielski tajfun nad Japonją

Tokio (PAT). Tajfun, któremu towarzyszył ulewny deszcz, nawiedził wczoraj zachodnie wybrzeże Japonji. Linja kolejowa Tokio—Kobe uległa częściowemu zniszczeniu. Wiele domów zawaliło się.

Według dotychczasowych danych

ofiarami tajfunu padło 63 zabitych. Straty materialne są znaczne.

Najbardziej oczywiście ucierpieli rybacy. Kilkanaście łodzi z 62 ludźmi załogi, uniesionych zostało przez fale i dotychczas niema o nich żadnej wiadomości.

Walka z katolicyzmem w Niemczech

Berlin (PAT). Urzędowo komunikują, że w Würzburgu w regencji Dolnej Frankonii doszło do demonstracji przed jedną z drukarni przeciw wydawnictwu tam tygodnika djecezjalnego „Katholisches Kirchenblatt“.

Poważniejszych incydentów nie było wskutek interwencji policji politycznej, która wzięła do aresztu ochronnego redaktora tygodnika oraz dwóch dyrektorów wydawnictwa. Prezydent regencji, po zapoznaniu się z wypadkami powołał specjalnego komisarza dla drukarni, którego zadaniem będzie czuwanie nad polityczną stroną wydawnictwa.

Jednocześnie urząd prasowy okręgu Frankonii ogłosił oświadczenie, w którym wskazuje, że encyklika „Casti Connubii“ nie jest ustawą ani rozporządzeniem, zaś sprawa sterylizacji jako środka skutecznego, który nie może być zastąpiony przez inny środek, podlega rozstrzygnięciu tylko jednej instancji.

„Jasnym jest, że instancją tą może być tylko wódz narodu niemieckiego, a nie żadna instancja pozaniemiecka“ — kończy swe wywody urząd prasowy.

Litwini o wyborach w Kłajpedzie

Paryż. (PAT). Havas podaje następujący komunikat Litewskiej Ag. Tel.: Wobec wiadomości, jakie ukazały się zagranicą na temat wyborów w Kłajpedzie, należy stwierdzić:

1) Poprawki, dokonane w ustawie o ordynacji wyborczej, są najzupełniej zgodne ze statutem, co uznały mocarstwa - sygnatariusze konwencji kłajpedzkiej.

2) W czasie tworzenia komisji wyborczej zaproponowano udział w niej różnym niemieckim osobistościom politycznym. Udzieliły one jednak odpowiedzi odmownej, z wyjątkiem socjalistycznego przywódcy Pannarsa, który następnie zgłosił swe ustąpienie.

3) Pogłoski, jakoby 11.000 wyborców było pozbawionych praw głosowania, są całkowicie zmyślane. Podobnie nieprawdziwa jest wiadomość, jakoby przesiedlono na terytorjum Kłajpedy 10.000 osób, aby mogły wziąć udział w głosowaniu. Natomiast prawdą jest, iż w ciągu 3 lat wskutek ruchu ludności 5000 osób osiedliło się na terytorjum Kłajpedy, nabywając prawa obywatelstwa. W tym samym czasie jednak znaczna ilość osób opuściła obszar Kłajpedy, przenosząc się do różnych miejscowości i tracąc w ten sposób obywatelstwo. Podobnie nowi funkcjonariusze tylko zastąpili tych, którzy zostali przeniesieni gdzieindziej.

Tragiczny wypadek

Tarnopol. (PAT). W Trembowli wydarzył się tragiczny wypadek. 28-letnia robotnica Marja Hankiewicz, wyszedłszy na podwórze, uwikłała się w druty zerwanej anteny radiowej, związającej na przewodzie elektrycznym wysokiego napięcia i poniosła śmierć na miejscu.

Gwałtowne burze

Olkusz. (PAT). W czasie gwałtownej burzy piorun uderzył w grupę robotników, zatrudnionych przy czyszczeniu stawu dworskiego w Kluczach pod Olkuszem. Jeden robotnik został zabity na miejscu, drugi silnie porażony. Reszta robotników nie poniosła szwanku.

Tarnów. (PAT). Nad Tarnowem i północną częścią powiatu tarnowskiego oraz nad powiatem dąbrowskim przeszła długotrwała gwałtowna burza połączona z niezwykle ulewnym deszczem.

W powiecie dąbrowskim uderzenia piorunów wznęciły szereg pożarów. M. in. wybuchł pożar w Lubaszku koło Szczucina, gdzie spłonęły sterty ze zbożem i gumna, poczem ogień przerzucił się na budynki mieszkalne.

Rekordowy lot

Rzym. (PAT). Samolot wojskowy do bombardowania, pilotowany przez pułk. Riseo, w czasie oblatywanego lotu dookoła Rzymu pobijał rekord lotu międzynarodowych.

Na dystansie 1000 km, przy obciążeniu 500 kg, samolot osiągnął przeciętną szybkość 390 km na godzinę, w porównaniu do 347 km, uzyskanych przez lotników niemieckich na aparacie „Heinkel“. Dalej na dystansie 1000 km z obciążeniem tysiacy i 2 tys. kg — przeciętna szybkość — 390 kg w porównaniu do 308,5 km, osiągniętych przez Amerykanów na aparacie „Douglas“. Wreszcie na dystansie 2 tys km przy obciążeniu 500, 1000 i 2000 kg przecięt-

na szybkość 380 km na godzinę w porównaniu do rekordu Amerykanów — 307,234 km na godzinę.

14 ofiar alkoholu

Ryga. (Tel. wł.) Na kanale łączącym jezioro Białe z jeziorem Kis-Ezere pod Rygą, zdarzył się nieszczęśliwy wypadek: po niedzielnej zabawie towarzystwo, złożone z 26 osób, które sobie na zabawie porządnie „podweseliło“ wsiadło do 15-osobowej motorówki, która wkrótce po odbiciu od brzegu zatonała.

12 osób uratowano, zaś reszta utonąła.

Przyczyną główną nieszczęścia był oczywiście alkohol.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5,27 — 5,28 zł, w Gdańsku na Warszawę 5,34 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 25. 9. 1935 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była spokojna.

Z pożyczek państwowych notowano jedynie 5% poz. konwers., za którą płacono 67.—

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. ofiarowano 4½% listy zast. zlot. w zlocie po 40.—, 4½% zlotowe listy zast. po 37,50% oraz 1% listy zast. konwert. po 36.—, przyczem we wszystkich papierach dokonano małych obrotów.

Z akcji bankowych poszukiwano Bank Polski po 92.— b oddawo'w.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominalu wzgl w złotych za sztukę.

Papiery procentowe

- 5% państw. poz. konwers. 67.— P.
  - 4½% listy zast. zlot. w zlocie przestemplowane Pozn. Ziem. Kred. (dawn 4½% dol. listy zast. w zlocie = 8,90 za 1 dol. 40.— O.
  - 4½% zlotowe listy zastaw. s. K. z r. 1933 Pozn. Ziem. Kred. 37,50 O.
  - 4% listy zast. konwert. ostempl. P. Z. K. 36.— O.
- Tendencja spokojna.

Urzędowa cedula

Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 25. 9. 1935 r.

Warunki: Handel hurtowy partyw! Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg.

Ceny orientacyjne:

Zyto zdr. suche (Usp. słab.)	12,75—13,00
Pszennica (Usp. spokojne)	17,25—17,50
Jęczmień browarowy	15,25—16,25
Uspokobienie spokojne.	
Jęczmień 700—725 g/l.	14,25—14,75
Jęczmień 670—680 g/l.	13,75—14,00
Uspokobienie spokojne.	
Owies (Usp. spokojne)	14,50—15,00
Maka	
żytnia I gat. 0,55% wł w.	19,50—20,50
żytnia I gat. 0,65% wł w.	18,50—19,00
żytnia II gat. 55—70% wł w.	16,25—17,25
żytnia pośl. pen. 70% wł w.	14,25—15,25
Uspokobienie spokojne.	
pszenna gat. IA 0,25% wł w.	30,75—33,25
pszenna gat. IB 0,45% wł w.	30,25—30,75
pszenna gat. IC 0,55% wł w.	29,25—29,75
pszenna gat. ID 0,60% wł w.	28,25—28,75
pszenna gat. IE 0,65% wł w.	27,25—27,75
pszenna gat. IIA 20 55% wł w.	26,75—27,25
pszenna gat. IIB 20 65% wł w.	26,25—26,75
pszenna gat. IID 45-65% wł w.	24,00—24,50
pszenna gat. IIF 55-65% wł w.	22,50—23,00
pszenna gat. IIIA 65-70% wł w.	21,50—22,00
pszenna gat. IIIB 70-75% wł w.	19,50—20,00
Uspokobienie spokojne.	
Otręby żytnie stand.	9,25—9,75
Otręby pszen. grube stand.	9,50—10,00
Otręby pszenne średnie st.	9,00—9,50
Otręby jęczmieńne	9,50—10,75
Rzepak zimowy	33,00—30,00
Rzepak zimowy	35,00—36,00
Rzepak zimowy	34,00—36,00
Siemniak	35,00—37,00
Gorzecza	26,00—31,00
Groch Viktoria	21,00—23,00
Groch Folgera	43,00—45,00
Mak niebieski	70,00—90,00
Koniczyna biała	19
Ziemiaki fabr. za kilo %	17,75—18,00
Makuch inian w taf. ach	13,50—13,75
Makuch rzepakowy w taf.	18,75—19,25
Makuch słon. w taf. 42/43 %	19,00—20,00
Srut Soja	1,50—1,70
Słoma pszenna luzem	2,10—2,30
pszenna prasowana	1,75—2,00
żytnia luzem	2,25—2,50
żytnia prasowana	2,50—2,75
owsiana luzem	3,00—3,25
owsiana prasowana	1,00—1,50
jęczmieńna luzem	1,90—2,10
jęczmieńna prasow.	6,50—7,00
Siano zwykłe luzem	7,00—7,50
zwykłe prasowane	7,50—8,00
nadnoteckie luzem	8,00—8,50
nadnoteckie pras.	

Ogólne uspokobienie epokojne. Ogólny obrót: 3 864 tonn, w tem żyta 1 563 tonn, pszenicy 393 tonn, jęczmienia 692 tonn, owsa 45 tonn.

Wiadomości

W Hiszpanji po zrzeczeniu się Alby misji tworzenia nowego gabinetu, prezydent republiki powierzył tę misję b. ministrowi finansów Chapaprieta.

W Rumunji podczas wodowania na jeziorze Razelm w pobliżu Konstancy rozbił się wodnopłatowiec wojskowy. Trzy osoby zostały zabite.

Na okres od 24 do 27 października rb. został zwołany do Paryża kongres partji radykalnej i radykalno - socjalistycznej.

W Londynie komitet wykonawczy związku szweców i kamaszników zabronił członkom związku wykonywania zamówień dla armji włoskiej.

Senator William MacAdoo, liczący 71 lat, były minister skarbu w gabinecie Wilsona ożenił się z 26-letnią pielęgniarką Doris Cross. Po ślubie, zawartym pod Waszyngtonem, państwo młodzi udali się samolotem do Kalifornji.

Statystyki ogłoszone przez zrzeszenie amerykańskich towarzystw ubezpieczeń wykazują, że w Stanach Zjednoczonych jest 63 milionów osób ubezpieczonych na życie na ogólną sumę 98 miliardów dolarów.

Zaognione stosunki polsko-czeskosłowackie

Stosunki między Polską i Czechosłowacją pogorszyły się w bieżącym roku fatalnie i muszą budzić poważne zaniepokojenie.

Do stycznia 1934 r. stosunki te były naogół normalne. Uwydatniało się to między innymi na terenie genewskim. Dzisiaj doszło do tego, że na bankiet, wydany przez ministra czeskosłowackiego, który przewodniczył Zgromadzeniu Ligi, delegacja polska wogóle nie przybyła. Nie krytykujemy tego faktu, bierzemy go natomiast jako barometr panujących stosunków.

Radykalna zmiana na gorsze nastąpiła od rocznicy 15-lecia walk na Śląsku Cieszyńskim. Do tego czasu nie podnoszono oficjalnie większych zarzutów z powodu traktowania mniejszości polskiej, jakkolwiek opinia polska słusznie zareagowała przeciwko metodom, zastosowanym przy spisie ludności w r. 1930. Ale jakkolwiek stosunki stawały się w miarę czasu coraz ostrzejsze, nie było mowy o takim napięciu, jak obecnie.

W odpowiedzi na nasze manifestacje, uczuciowo zrozumiałe, zaczęto urządzać kontrademonstracje czeskie, występujące przeciwko rewindykacji przez Polaków powiatów frysztackiego i cieszyńskiego; podczas jednej z nich dowódca oddziałów czeskich w r. 1919 gen. Sznajderk oświadczył, że Czesi dobrowolnie, bez rozlewu krwi, ziemi śląskiej nikomu nie dadzą. Teraz codziennie PAT. podaje rozmaite wiadomości o zarządzeniach ze strony czeskosłowackiej, krzywdzących Polaków i świadczących o stanie poważnego zaognienia na terenie śląskim.

Z drugiej strony w prasie czeskiej słychać zarzuty o wydaleniu z Polski 2000 obywateli czeskosłowackich na ogólną liczbę 10.000, przebywających na naszym terytorjum, o wybijeniu jakoby szyb w szkołach czeskich na Śląsku, o usunięciu jakoby flagi czeskiej z urzędu celnego w Cieszynie Czeskim itd., co miało spowodować, że wszystkie lokalne organizacje czeskie — nie wyłączając socjalistów — zwróciły się do władz centralnych z żądaniem zabezpieczenia tam porządku. Zaczął się okres ostatnich przesyłania na Śląsk większej ilości żandarmów i translokowania oddziałów wojska. Ładne stosunki sąsiedzi-

Zatarg polsko-czeskosłowacki jest niezwykle skrupulatnie śledzony przez prasę niemiecką. Niedawno pojawił się w jednym z dzienników berlińskich artykuł o „niemiłym sąsiedzie”, gdzie dobrze zorientowany w obopólnych stosunkach autor zaryzykował twierdzenie, iż nie chodzi w nich o obronę mniejszości polskiej, lecz o kwestję ukraińską i stosunek do Sowietów. Skąd ta hipoteza? Zagadnienie ukraińskie należy do tych, które powinno łączyć oba państwa, jest bowiem równie niebezpieczne tak dla Polski, jak i dla Czechosłowacji.

Co do Sowietów, to publicyści czeskosłowaccy starają się dowieść, że pakt z Sowietami doszedł do skutku jako reakcja na politykę polską po układzie z Niemcami z dnia 26. I. 1934 i przypominają, że uznanie Sowietów de iure przez Czechosłowację nastąpiło dopiero latem 1934 r. Sympatje rosyjskie w Czechosłowacji istniały zawsze silne, dzisiaj zaś społeczeństwo tamtejsze pragnie w Sowietach widzieć odradzającą się Rosję. Niewątpliwie wielu z Czechów, zwłaszcza z prawicy narodowej, widzi pomyłkę, jaką czeskie koła oficjalnie popełniają, angażując się bez reszty w kierunku Sowietów, lecz tłumaczą to względami międzynarodowymi.

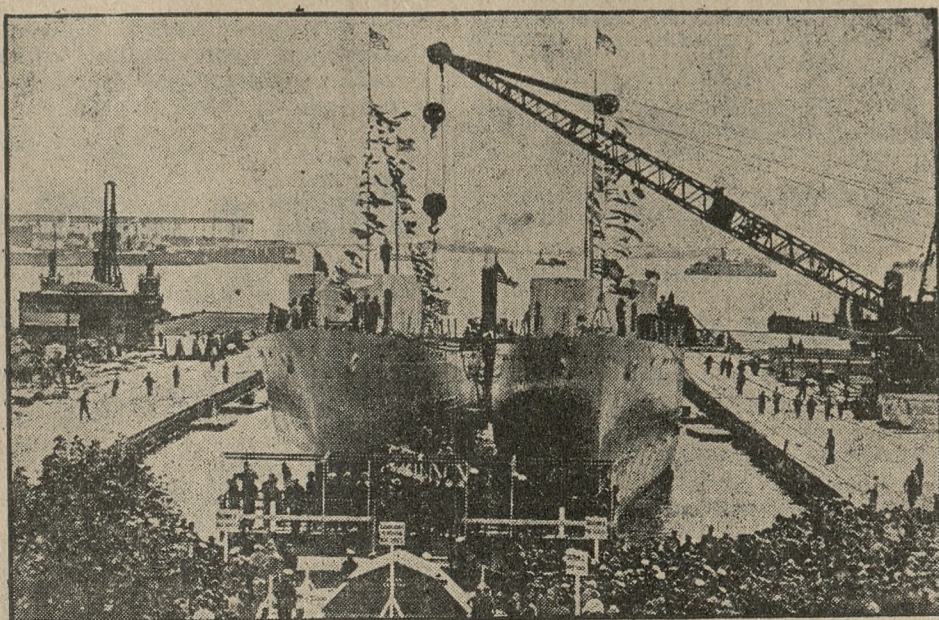
Jakkolwiek nieraz krytykowaliśmy zachłanność czeską, która umie być brutalną i bezwzględną, faktem jest niemniej, że Czechosłowacja jest bastjonom antyniemieckim wysuniętym na zachód. Utrzymanie jej i współdziałanie z nią leży w interesie Polski. W razie obalenia Czechosłowacji przez Niemcy zmienia się całkowicie nasze położenie: mamy Niemców od zachodu, południa i północy. W walce z niemiecką Czechosłowacją jest tak zahartowana, jak nasza dzielnica zachodnia, i jak ona rozumie doskonale niebezpieczeństwo polityczne i gospodarczego podboju niemieckiego.

W tym stanie rzeczy wszyscy dalej patrzący zarówno Polacy, jak Czesi, muszą sobie życzyć gorąco, by znale-

ziono wspólny język i przystąpiono do wspólnego rozstrząsania spornych zagadnień. Jeżeli chodzi o obronę praw mniejszości polskiej, mamy do dyspo-

zycji układ z r. 1925. Dlaczego go nie wyzyskujemy? Mamy układy koncyliacyjne, również z r. 1925, zastrzegające regulowanie spraw, różniących oba państwa? Dlaczego te układy leżą w archiwum, a nie znajdują zastosowania? Jeżeli mamy do drugiej strony słuszne pretensje, dlaczegoż nie połączymy jej do odpowiedzialności na mocy traktatów, którymi rozporządzamy?

O co właściwie chodzi?...

W stoczni Charlestown, w Stanach Zjedn. spuszczone na wodę dwa nowe torpedowce „Conyngham” i „Case”.

Germanizacja czy sławizacja. II.

Naród wschodnio-połabski

Końcowy rozdział swej książki poświęca Nadolny momentom polityki przyszłości. Stara się tę przyszłość przewidzieć i — że się tak wyrażę — intelektualnie zorganizować.

Zadaje on sobie pytanie, co będzie w najbliższej przyszłości z mieszanym niemiecko-słowiańskim obszarem położonym pomiędzy Wisłą a Karpatami, Łabą i Lasem Czeskim. Czy ulegnie on dalszej sławizacji czy germanizacji, czy powstanie tam coś nowego, tak, jak to się często dzieje na terytorjach narodowo mieszanych. Niemiecki dyplomata wypowiada się za trzecią ewentualnością. Wierzy on mianowicie w to, że na obszarze wschodnio-połabskim powstanie całkiem nowy naród, mianowicie naród wschodnio-połabski.

Przypatrzmy się tokowi myśli niemieckiego dyplomaty o słowiańskim nazwisku i słowiańskiej niewątpliwie krwi. Słowiańsko-niemieckie terytorjum mieszane — powiada Nadolny — jest starym krajem niemieckim. Ludy słowiańskie są tam cudzoziemcami, delikatnie mówiąc, imigrantami na niemieckim obszarze. Mimo to jednak nie twierdzi Nadolny, że Słowianie nie mają na tem terytorjum praw obywatelskich. Prawa te są jednakże tylko prawami imigrantów. Nawet jeśli Słowianie mieszkają na tych obszarach w masie, to nie mogą oni nadawać im swego wyglądu narodowego.

Nadolny uważa za wielkie nieszczęście Europy rozwój nadmiernego nacjonalizmu. Wedle niego tajemnicą rozwoju jest odnawianie się narodów i cywilizacji. Odnawianie się to jest rezultatem mieszaniny rozmaitych elementów narodowych.

Stosunki współzycia niemiecko-słowiańskiego oraz ostatnia wojna doprowadziły do niesłychanego pomieszania narodowego na omawianem terytorjum. Rewizja granic — oświadcza Nadolny — nie tu nie zdoła poprawić. Ludzie między Łabą a Wisłą są wymieszani na podobieństwo zmieszanych dwu miar zboża. To, co w tej dziedzinie obserwujemy, — powiada — wygląda właśnie na stadium rozwojowe jakiegoś nowego typu narodowego niemiecko-słowiańskiego.

Już dzisiaj — wywodzi autor — moż-

na z całą pewnością twierdzić, że istnieje odrębny typ człowieka wschodnio-połabskiego. Różni się on dość poważnie zarówno od właściwego zachodnio-połabskiego Niemca, jak też od czystego Słowianina zza Wisły. Nowy ten typ nie jest jeszcze jednolity. Zależy on od elementów, jakie się na niego złożyły. Typ ten cechują pewne zjawiska językowe, ogólnie-cywilizacyjne, a zwłaszcza wspólne rysy charakteru narodowego. Na skutek tej mieszaniny w mieszanej sferze słowiańsko-niemieckiej obserwujemy wielką ilość wybitnych ludzi i czynów, a Berlin, Dreźnie i Praga są uznane nie bez powodu za ważne centra duchowe i polityczne.

Specjalny nowo powstający typ narodowy, jakim jest typ wschodnio-połabski, jeszcze się nie zdołał uświadomić, nie mówi się o nim dostatecznie, ani też nie bada go. Dzieje się to wedle autora z tego względu, że dotychczas rozpatrywano ludzi tej strefy geograficznej jedynie pod kątem przynależności do żywiołu niemieckiego albo słowiańskiego, pod kątem walki obu elementów etnicznych. Tymczasem celem współzycia obu tych elementów nie jest wzajemne zwalczanie się, lecz wzajemne zjednoczenie się i stworzenie narodu.

Oprócz tego każe Nadolny pamiętać, że nowo powstający typ narodowy nie jest wszędzie jednakowy. Dziś jeszcze można w całej tej strefie obserwować całą gamę typów, począwszy od czysto niemieckiego aż po czysto słowiański. Mimo to jednak, bez względu na język, wiąże te typy pewne podobieństwo. Niedarmo np. Czechów nazywają słowiańskimi Prusakami. Tysiącletnie wpływy niemieckie doprowadziły Czechów do tego, że stali się oni podobni do Prusaków.

Ta samo powiada Nadolny o polskich elementach na odcinku północnym i na Śląsku. Bez względu na to, czy mieszczą ci ludzie po tej, czy po tamtej stronie dzisiejszej granicy polsko-niemieckiej, stali się oni na skutek wielorakich wpływów niemieckich innymi ludźmi, niepodobnymi do Polaków ze wschodu.

Najciekawsze jednak, że ten nowy naród wschodnio-połabski ma mówić po niemiecku, co więcej ma mieć nie-

Purgan Erbe
Ziołowy lek
przeznaczający
działa łagodnie.

nr 14 589

Z życia

W ożywionej dyskusji, jaka się toczy nad zagadnieniem t. zw. cenzusu w handlu, szermuje się również argumentem stosunkowo nikłej ilości kupiectwa w Polsce. Procentowo osób, zatrudnionych w handlu jest w Polsce o wiele mniej, niż w innych państwach europejskich. Tak np. w Niemczech 10,5% ludności żyje z handlu, w Czechosłowacji 5,4% a w Polsce — 3,7%. Zdaniem więc przeciwników cenzusu w handlu, mamy za mało kupców w Polsce i nie należy reglamentować ilościowo handlu.

Stanowisko nasze w sprawie cenzusu jest znane. Nie pokrywa się ono z opinią np. warszawskiego Stowarzyszenia Kupców Polskich, którego organ „Tygodnik Handlowy” do dyskusji nad wspomnianym zagadnieniem dorzucił ciekawą refleksję. „Tygodnik” wypowiada się za cenzusem i zwalcza argumenty przeciwnie. M. in. wytyka słabość argumentu o rzekomym braku kupiectwa w Polsce, zwracając uwagę, że 1) cyfra powyżej przytoczona (3,7% ludności w Polsce, trudniącej się handlem) jest przestarzała, datuje bowiem z roku 1921, 2) cyfra powyższa dotyczy zawodowo czynnych w handlu, natomiast — porównując stosunki polskie z zagranicznymi — należałoby operować cyfrą zawodowo czynnych i biernych w handlu, wynoszącą 6,2%, a nie 3,7%. Nadto „Tygodnik” wypowiada się przeciwko porównywaniu stosunków handlowych w Polsce i zagranicą, uznając za samo przez się zrozumiałe, iż np. bogata Anglja ze swym rozwiniętym przemysłem i licznymi koloniami musi mieć więcej kupców, aniżeli uboga Polska.

Niemniej „Tygodnik” przyznaje, iż posiadamy zbyt mało poważnych, zdrowych i silnych przedsiębiorstw handlowych. Natomiast mamy nadmiar placówek vegetujących. Z tym poglądem należy się pogodzić, zwracając przy tej sposobności uwagę, iż przeciętny roczny obrót najlicniejszej kategorii kupców w Polsce, mianowicie kategorii III-ciej, wynosi zaledwie 17 tysięcy złotych rocznie...

*

Od czasu dobrej konjunktury, t. j. od r. 1928 wszystkie wskaźniki gospodarcze spadły głęboko. Tak np. — przyjmując r. 1928 = 100, stwierdzić można, że wskaźnik wytwórczości przemysłowej spadł na 63, wskaźnik cen wyrobów gotowych na 63, a wskaźnik cen półfabrykatów na 57. Natomiast wskaźnik składek ubezpieczeniowych utrzymał się stosunkowo „dobrze” — na 89. Znaczący to, że składki ubezpieczeniowe (plus Fundusz Pracy) wyniosły w r. 1928 — 517 milionów złotych, zaś w r. 1934 niewiele mniej, bo 460 miljn. zł. Jak widzimy, obciążenia społeczne pozostały prawie niezmiennymi, mimo gruntownie zmienionych stosunków gospodarczych.

Nie więc dziwnego, że zaległości w składkach ubezpieczeniowych wzrosły z 129 miljn. zł. w r. 1928 na 285 miljn. zł. w r. 1934. Natomiast majątek ubezpieczeń społecznych w tym krytycznym czasie wzrósł z 377 na 788 milionów złotych... Komentarze zbyteczne!

Uspakaja przytem autor prezidenta Masaryka, że to nie będzie żadna germanizacja żywiołu słowiańskiego. Od czegoż spekulacje prehistoryczne! Przecie omawiane terytorja były w bardzo dawnych okresach wedle Nadolnego germańskimi. A zatem Słowianie, zaszedłszy tam, zdobyli oczywiście pewne prawa, ale tylko prawa do życia. Niemcy natomiast mają prawa gospodarza, prawa do swej mowy i kultury, do czego Słowianie muszą się dostosować.

Książkę swa kończy autor, jakby manifestem wiary w wyższą wartość cywilizacyjną i rasową nowego narodu wschodnio-połabskiego. Będzie on — powiada — kuźnią wielkich ludzi, takich, jak Hus i Herder, Wallenstein i Moltke Kant i Kopernik. Jednym słowem, jeszcze jedna rasa ponad rasę.

Dr. KAROL STOJANOWSKI.

W czwartek, o godz. 20 w sali „Królowej Jadwigi” Al. Marcinkowskiego 1 odbędzie się

Wielkie Zgromadzenie Narodowe

Przemówienia wygłoszą

Dr. Marjan Seyda
i prof. dr. Bohdan Winiarski

Wstęp wolny!

Wstęp wolny.

Czytelnicy mają głos

Czy należy obniżyć wierzycelności hipoteczne?

W wydaniu głównym naszego pisma nr. 429 z dnia 19 września, zamieściliśmy w Dziale Gospodarczym list jednego z naszych czytelników na temat konieczności zredukowania i upłynnienia wierzycelności hipotecznych.

Ponieważ rozwiązanie powyższego zagadnienia, proponowane przez autora, wydało się nam zbyt prostym i rygorystycznym, otworzyliśmy w tej kwestii w celu należytego oświetlenia tego ważnego i palącego problemu z obu stron t. j. ze strony wierzycieli i dłużników. Otrzymałszy cały szereg ciekawych przyczynków do dyskusji, ujmujących to zagadnienie z różnych punktów widzenia. Ze względu na obfitość nadesłanego nam materiału zniewoleni będziemy podawać niektóre głosy dyskusyjne w skrótach. Dla zachowania bezstronności zamierzamy ogłaszać obok siebie głos wierzyciela i dłużnika.

Po wyczerpaniu się dyskusji, zreasumujemy ją i wyciągniemy z niej wnioski, które będą mogły posłużyć do sprawiedliwego rozstrzygnięcia tego zagadnienia.

Poniżej ogłaszamy pierwszy dwugłos — wierzyciela i dłużnika:

Wierzyciel jest stroną gospodarczo słabszą

Ze zdumieniem przeczytałem artykuł o wierzycelnościach hipotecznych, który proponuje, żeby wierzycielom nieruchomości miejskich skonfiskować połowę należnych im sum na rzecz dłużników. Przedewszystkiem kardynalną zasadą państwa niebolszewickiego jest nienaruszalność własności prywatnej. Zasada ta jest ponadto gwarantowana naszą konstytucją.

Przyjrzyjmy się jednak bliżej tej fantastycznej propozycji autora projektu.

Przynajmniej w 90 proc. stroną o wiele słabszą gospodarczo jest wierzyciel hipoteczny, aniżeli właściciel nieruchomości, o ile naturalnie wierzycielem nie jest bank. Poza tem właściciele nieruchomości ze wszystkich warstw społecznych najmniej stracili wskutek kryzysu. Być może, że są wypadki, gdzie lokatorzy płać poniżej ustawowego czynszu, ja jednak takiego wypadku nie znam. Wobec groźby eksmisji, na wypadek zalegania z czynszem dłużej niż dwa miesiące, każdy lokator oszczędzi raczej na wszystkim, a czynsz gospodarzowi zapłaci.

Natomiast wydatki gospodarza na utrzymanie domu i na utrzymanie osobiste, zmniejszyły się, za wyjątkiem podatków, o ca. 40 proc. Wyjątek stanowią kamienice od 7 pokoi wwyż, należące przeważnie do ludzi bogatych, którzy teraz te mieszkania przerabiają na średnie, po 3—4 pokoi, a przede-wszystkiem domy o jedno- i dwulobowych mieszkaniach. Właścicielom tej kategorii domów, którzy w wielkiej mierze dotknięci są obowiązkiem trzy-

mania bezpłatnie bezrobotnych w swoich kamienicach, należy się rzecz-wicie pomoc i autor, zamiast lansować niedorzeczne propozycje o konfiskowa-niu własności prywatnej, lepiejby zro-bił, gdyby zaproponował swoim kole-gom, właścicielom nieruchomości, opo-datkowanie się w wysokości np. 3 proc. od czynszu brutto na korzyść właścicie-li domów o małych mieszkaniach.

Nasuwa się jeszcze logiczna konsekwencja żądania autora. Otóż jeżeliby miały być zmniejszone o 50 proc. hipoteki, to prosta sprawiedliwość wymagałaby, żeby i czynsze mieszkaniowe zostały przymusowo obniżone o 50 procent.

Na koniec przypominam zeszłoroczne oświadczenie głównego zrzeszenia właścicieli nieruchomości, w którym przyznaje ono, że udzielone dotychczasowe moratorium zupełnie jest dostateczne, i żręka się wszelkich dalszych ulg, któreby tylko zaufanie i kredyt dla nieruchomości miejskich podcięły. W jednym punkcie zgadzam się z autorem, tam mianowicie, gdzie on oświadcza że 50 proc. hipotek mogą właściciele nieruchomości zapłacić. Stając więc na tem stanowisku, powinno moratorium być co najmniej do 50 proc. płatnych hipotek uchylone. Termin płatności drugiej połowy możnaby wyznaczyć za rok lub za półtora roku.

Ewentualnie możnaby w pewnych wypadkach rozszerzyć działalność Banku Akceptacyjnego na nieruchomości miejskie, lub też na wzór tego banku stworzyć podobną instytucję. J. T.

Dłużnik mówi: samo życie przesądziło sprawę wierzycelności

W związku z artykułem, umieszczonym w Dziale Gospodarczym „Kurjera Poznańskiego” w sprawie ulg hipotecznych od nowo wybudowanych domów w okresie najgorszej koniunktury budowlanej, co do treści rzeczowej tego artykułu nie miałbym prawie nic do uzupełnienia, gdyż sprawa ta jest już samem życiem przesądzona.

Wiadomo wszystkim, że każdy budujący w tym okresie umieścił 30 do 50 proc. własnej gotówki na budowę, a resztą kosztów obciążył swą hipotekę — przy pomocy pożyczki w Banku Gospodarstwa Krajowego lub Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych, lub też innych towarzystw kredytowych na wysoki procent.

Wiadomo następnie, że wartość tych domów spadła obecnie więcej niż o 50 a komorne nawet o 60 proc. Wszelkie zaś zobowiązania pozostały — jak skąta — nienaruszone.

Jaka jest wobec tego sytuacja tych wszystkich dłużników, jak też wierzycieli — jest również dla wszystkich zupełnie jasne.

Dwoma tylko punktami uważam za konieczne wspomniany artykuł uzupełnić, a mianowicie:

1) Wszelkie jakiegokolwiek ulgi dotyczyć winny długów hipotecznych z okresu z przed dniem 1 kwietnia 1932 a nie — jak podano w pierwszym artykule dyskusyjnym — z okresu z przed 1 stycznia 1932.

Ewentualne ulgi winny iść równo-brzmiąco i konsekwentnie po linii dotychczasowego dekretu p. Prezydenta o tak zwanem częściowem moratorium hipotecznem, który to dekret — termin ten ustawowo określili.

Dużą bowiem część budynków, wykończonych i zamieszkałych przed 31 grudnia 1931 r. — sfinansowano już w r. 1931 a tylko ostateczne wpisy hipoteczne wykończone zostały w pierwszych miesiącach 1932 r.

Następnie:
2) Wszelkie jakiegokolwiek ulgi — winny obowiązywać wszystkie hipoteki tego okresu — zarówno prywatne — jak też hipoteki budowlane wszystkich bez wyjątku banków państwowych i ubezpieczeniowych, a w szczególności

hipoteki Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych, który to zakład — równorzędnie z Bankiem Gospodarstwa Krajowego — finansował w swoim czasie setki obiektów przeważnie w Małopolsce i w Poznańskim.

Jeżeli jakiegokolwiek ulgi mają być sprawiedliwe i celowe, nie powinno być w tym kierunku żadnego uprzywilejowania.

Powyższe uważam za kardynalne zasady, których przy rozstrząsaniu sprawy ulg hipotecznych pominąć nie można.

Smutne doświadczenie zrobiono już z rolnictwem, gdzie łagodne i delikatne półśrodki doprowadziły ostatecznie całe rolnictwo do ruiny.

ODKAD ZNAM KREM SORELA nie wyobrażam sobie mycia włosów czem innym. Jak długo używałam do mycia włosów zwykłego szamponu, włosy moje były matowe i pokryte osadem z mydła. SORELA nie zawiera mydła, pieni mimoto znakomicie, myje, pielęgnuje, chroni i odmładza włosy. Już po jednorazowym użyciu, stają się włosy ośniewająco piękne.
ng 15 399

Jeżeli więc w stosunku do hipotek miejskich nie będą zastosowane środki radykalne, ale sprawiedliwe, to taka sama ruina — bez pożytku dla kogokolwiek — czeka również tysiące właścicieli nowych budowli w całej Polsce.
Z. Z.

Żydzi o swem położeniu w Rzeszy

Berlin. (PAT.) Przedstawicielstwo Żydów w Niemczech ogłasza na łamach organu sjonistów berlińskich „Jüdische Rundschau” ważne oświadczenie, określające stanowisko olbrzymiej większości społeczeństwa żydowskiego w ramach Rzeszy wobec uchwał, przyjętych przez Reichstag na kongresie norymberskim.

Deklaracja podkreśla, iż ustawy norymberskie, które ciężko ugodziły Żydów, osiadłych w Niemczech, mają na celu stworzyć platformę, umożliwiającą znośny stosunek między narodami niemieckim i żydowskim. W tym kierunku przedstawicielstwo żydowskie wyraża gotowość najbardziej aktywnego współdziałania. zaznaczając jednak, że warunkiem, od którego zależy będzie ten znośny stosunek, musi być pozostawienie Żydom, oraz gminom żydowskim na obszarze Niemiec możliwości moralnej i gospodarczej egzystencji przez wstrzymanie znieważania ich i bojkotu. Ustrój życia żydowskiego wymaga uznania autonomicznej kompetencji kierownictwa żydowskiego przez władze państwowe. Za tem kierownictwem opowiedziały się wszystkie organizacje, stronnictwa i związki żydowskie.

Deklaracja ujmuje następnie w 5

punktach najpilniejsze zadania pracy na przyszłość:

1. Akcja w zakresie szkolnictwa żydowskiego, ze specjalnem uwzględnieniem przygotowania zawodowego młodzieży do przyszłej pracy na emigracji.

2. Utworzenie wielkiego planu emigracyjnego, uwzględniającego przede-wszystkiem Palestynę, jako cel emigracji, ale również inne kraje. W tym zakresie główna akcja polegać będzie na przygotowaniu zawodowem emigrantów i zmobilizowaniu ich majątków, oraz na rozszerzeniu istniejących i stworzeniu nowych możliwości transferowych.

3. Utrzymanie i opieka nad istniejącymi instytucjami humanitarnymi i socjalnymi, finansowemi przez gminy żydowskie.

4. Kierownictwo starać się będzie o podniesienie siły gospodarczej Żydów przez utrzymanie istniejących możliwości zarobkowych.

5. Kierownictwo zgłasza akces do organizacji odbudowy życia narodowego w Palestynie „Keren Hajessod” i wzywa również wszystkie instytucje żydowskie ze związkami gminnymi na czele, do podobnego akcesu.

Chai-el-Said

Paryż (Tel. wł.). Paryski „L'Oeuvre” doniósł we wtorek o obsadzeniu przez marynarzy angielskich malej wysepki Chai-el-Said opodal cieśniny Babel-Mandeb (łączącej m. Czerwone z zatoką Perską — red.). Wysepka ta na mocy odpowiedniej umowy przyznana została Francji, która jednak z tego prawa nigdy nie korzystała.

Urzędowe sfery francuskie podkreślają, że wspomniany wypadek nie ma żadnego znaczenia. W kołach politycznych utrzymuje się jednak zdanie, że zajęcie wysepki nastąpiło w ścisłym porozumieniu się rządów francuskiego i angielskiego.

Rozbitki z „Orionu”

Londyn. (Tel. wł.). Do Halifaxu przybyła część rozbitków parowca „Orion”, który uległ ostatnio katastrofie w czasie burzy, jaka szalała na morzu w pobliżu wybrzeży Nowej Fundlandji.

„Orion” po dłuższem zmaganiu się ze wzburzonym morzem zatonął w pobliżu Henry Island, w odległości 23 mil od Judique. Załoga opuściła statek na łodziach ratowniczych. Część marynarzy zdołała uciec z życiem, pozostali zatęnię.

Jak się obecnie okazuje, marynarze, których zwłoki znaleziono w łodzi ratowniczej, wyrzuconej przez fale morskie na wybrzeże Ameryki, należą właśnie do załogi „Orionu”.

Powrót Ojca św.

Miasto Watykańskie (KAP) Powrót Ojca św. do Watykanu nastąpi w poniedziałek, 30 września. Tak oświadczył sam Papież, przyjmując ostatnio przedstawicieli zakładów Akcji Katolickiej z Castelgandolfo.

Przed odjazdem Ojciec św. dokona w niedzielę inauguracji nowego obserwatorium astronomicznego.

Sprawa Kłajpedy

Londyn. (Tel. wł.). Referent dyplomatyczny „Manchester Guardian” utrzymuje, że sytuacja niemiecko-litewska nie grozi niebezpieczeństwem zatargu powszechnego, nacisk bowiem państw gwarancyjnych, tj. Francji Anglii i Włoch na rząd kowieński jest bardzo silny.

STRONNICTWO NARODOWE KOŁO STAROLEKA

Zebranie plenarne z referatem odbędzie się w środę 25 b. m. o godz. 20 w sali „Polonja”.

O liczny i punktualny przybytek prosi Zarząd

KOŁO GŁÓWNA

Zebranie z referatem odbędzie się w czwartek 26 b. m. o godz. 19,30 w sali p. Książka, ul. Główna 38.

Wszystkich członków o punktualny przybytek prosi

Zarząd

KOŁO WILDA

W a l n e z e b r a n i e / z r e f e r a t e m o d b e d z i e s i ę w p i ą t e k , 2 7 b . m . o g o d z . 2 0 w s a l i S . N . ś w . M a r c i n 6 5 .

Wszystkich członków o punktualny przybytek prosi

ZARZĄD.

STRONNICTWO NARODOWE SEKCJA ŻEŃSKA — LAZARZ

W czwartek, 26 bm. o godz. 19 odbędzie się zebranie na sali p. Dolatkowskiego (róg ul. M. Fecha i R. Lazarzskiego).

Obecność wszystkich członkiń obowiązkowa.

Chmury nad Kłajpedą

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Berlin, 24 września.

Następującą karykaturę umieszczono w pewnym piśmie niemieckim: młodzieniec, w stroju wojskowym, awanturuje się; dwóch policjantów usiłuje go uspokoić; korzystając z zamieszania, jakiś osobnik napada na kobietę — Młodzieńcem jest Włoch, policjantami — Francja i Anglja, zaś napadającym na kobietę — Kłajpedę jest Litwin. Oczywiście aluzja do naprężonych stosunków niemiecko-litewskich i rzekomego désintéressement Europy dla wydarzeń w Kłajpedzie.

W Kłajpedzie przygotowuje się teraz wybory do miejscowego sejmiku, ustanowionego w autonomicznym statucie kłajpedzkim, gwarantowanym przez Francję, Anglię, Włochy i Japonię. Wybory odbędą się w niedzielę, 29 września. Tymczasem — jak twierdzi prasa niemiecka — prowadzi Litwa ostrą kampanję, aby uszczuplić głosy dotychczasowej większości niemieckiej i przeobrazić sejmik w posłuszne narzędzie rządu kowieńskiego.

Dla Niemców kłajpedzkiej sytuacja jest tem poważniejsza, ogłoszona przed miesiącem nowa ordynacja wyborcza przechyła szanse zwycięstwa na stronę litewską. Zwycięstwo litewskie byłoby ciężkim ciosem, kto wie, czy nie decydującym na przyszłość, dla niemieckiego charakteru Kłajpedy. Sejmik, mając przewagę głosów litewskich, pokrywałby nazewnictwem — t. j. wobec mocarstw gwarantujących — politykę antyniemiecką rządu kowieńskiego. Formalnie statut kłajpedzki byłby w pełni respektowany. Litwa uniknęłaby w przyszłości międzynarodowej kontroli nad swą polityką kłajpedzką.

Wiedząc o co gra idzie, Niemcy kłajpedzcy wycięli wszystkie siły, do obrony. Ponieważ na terenie wewnętrznym surowe zarządzenia gubernatora, utrudniają im ruchy, poza tem jest jeszcze w żywym wspomnieniu wyrok w wiosennym procesie o knowania hitlerowców kłajpedzkich, przeciw Litwie kampanję obronną przeniesiono na teren międzynarodowy. Prawny tytuł po temu istnieje, gdyż mocarstwa-sygnatariusze, przynajmniej formalnie, nadal są gwarantami statutu Kłajpedy z r. 1924.

Obronę praw Niemiec kłajpedzkich przejęła Rzesza Niemiecka — i tem się tłumaczy podwójna akcja, prowadzona z Berlina w przeddzień wyborów do sejmiku: jedna, mobilizująca opinie niemiecką wewnątrz kraju, — druga, na terenie dyplomatycznym w stosunku do mocarstw.

W pierwszej akcji, wśród opinii niemieckiej, przoduje organ urzędowy Trzeciej Rzeszy, „Völkischer Beobachter“, alarmujący codziennie o „groźnym położeniu“ Niemców kłajpedzkich, nieustajacym „prześladowaniu“, o „perfidnej“ ordynacji wyborczej, pełnej „kruczków“ i „nieuczciwości“ i t. p.

Kampanja prasowa jest odbiciem równoczesnej akcji politycznej rządu. Już w mowie „Fuehrera“ w parlamencie niemieckim w dniu 21 maja rb., która określona była w prasie międzynarodowej jako „pojednawcza oferta Niemiec wobec zagranicy“, znalazł się ustęp o Litwie, pełen niepojętej wrogości, zarazem wykluczający jedyną Litwę z rządu krajów, z któremi Niemcy zamierzają zawierać umowy między państwowe. Owa napaść na rząd kowieński spotęgowała się jeszcze bardziej w drugiej tegorocznej mowie Hitlera, na „Reichstagu“ norymberskim, gdzie „Fuehrer“ Rzeszy wręcz groził, że „wypadki przybrać mogą formę, których wszyscy pożałują“. To ostatnie wyrażenie nie wymaga komentarzy. Rzesza przechodzi do kontrataku. Jednocześnie zaś rozpoznał rząd niemiecki kroki u mocarstw gwarantujących, zwłaszcza w Londynie, Paryżu i Rzymie, by skierować uwagę na „nieudające się utrzymać stosunki“ w Kłajpedzie.

Doszło już zresztą do wspólnej interwencji posłów Francji, Anglii i Włoch w Kownie w sprawie wyborów w dniu 29 września. Rząd kowieński przyrzekł stosować statut, co zatem winno działać uspokajająco na opinie międzynarodową. Ale podziało tylko częściowo i przejściowo.

Atmosfera przeładowana zdenerwowaniem sprzyja rozpowszechnianiu wieści, zapowiadających wydarzenia ciężarne w skutki. Północno-wschodni zakątek Europy staje się nagle —

wśród zaabsorbowania uwagi świata konfliktem abisyńskim — ogniskiem nowych wydarzeń. Jeszcze niepodobna przewidzieć ich biegu. Paryski „Temps“ nie waha się jednak twierdzić: „Jeśli rząd berliński widzi mocarstwa gwarancyjne — jak W. Brytanię, Francję, Włochy i Japonię — podzielone i rywalizujące między sobą, może mu przyjść pokusa wypróbowania swoich świeżo odzyskanych sił przez gwałtowny zamach“. Tak zatem nastąpiłaby w cytowanej przez nas na początku karykatury zmiana ról: nie Litwa, lecz Berlin wyzyskałby sytuację. I dodaje „Temps“: „Widać, że Niemcy przygotowują się, aby osiągnąć pierwszy z „celów“ swej polityki zagranicznej i przyspieszyć parcie w kierunku krajów bałtyckich“.

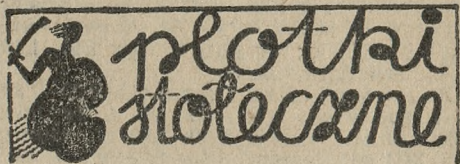
Tu już jest wyraźnie wskazana linja polityczna: Kłajpeda jako otwarcie drogi na wschód Europy. Najbliższa przyszłość zapewne okaże, czy

przewidywania francuskie się sprawdzą.

A rola Polski? Polska tem wszystkim niewątpliwie mocno jest zainteresowana, choćby z tytułu nieustalonego do tej pory stosunku do Litwy. Bo plany niemieckie oznaczałyby całkowite przetasowanie sił na odcinku kowieńskim.

W związku z tem zasługuje na podwójną uwagę wiadomość o zapowiedzianym wkrótce przyjeździe „ambasadora do szczegółnych zleceń“ von Ribbentropa do Polski, na polowanie. Czyżby data tej wizyty — co do której istnieją różne pogłoski — stała w związku z datą wyborów kłajpedzkich?

Czy może w czasie onegdajszego polowania u premiera Goeringa, na którym był gościem ks. Janusz Radziwiłł, nie miano poruszać tak bliskiego dla dziedziców nieświeskich tematu litewskiego? B. L.

24 września

Dotychczasowy poseł rumuński w Warszawie p. Wiktor Cadere opuścił nasz kraj, powołany na nową placówkę w Argentynie. Pożegnaniu jego nadał charakter specjalnej manifestacji. P. Prezydent wydał na cześć pp. Cadere obiad, uczynił to samo i premier. Osobny bankiet wydał szef protokołu MSZ. Generalny inspektor sił zbrojnych przyjął odjeżdżającego na specjalnej aud. encji. Wiceminister spraw zagranicznych p. Szembek gościł pp. Cadere przez kilka dni w swych dobrach. P. Aleksandra Piłsudska podejmowała ich oboje w dworku w Sulejówku.

Przez te akty starano się podkreślić sympatie osobiste do osoby p. Cadere. Cóż więcej sam p. Cadere w wywiadzie dziennikarskim, niewiadomo, czy autoryzowanym, wypowiedział się tak, jakby to nie były słowa dyplomaty:

„Miałbym wiele do powiedzenia na temat stosunków polsko-rumuńskich oraz o całokształcie wewnętrznej i zagranicznej polityki Rumunii. Ale w tej chwili, póki pełnię jeszcze moje obowiązki, nie mam prawa tego uczynić. Uczynię to przy innej sposobności.“

„Zapewniłem sobie możliwość przyjazdu do Polski od czasu do czasu w celu wygłaszania odczytów. Wtedy będę miał ręce rozwiązane, a zwłaszcza język...“

Trochę nie bardzo to wygląda na wypowiedzenie się dyplomaty, ale te zestawienia rzucają bardzo znamienne obraz na nasz stosunek do p. Titulescu, który kieruje polityką zagraniczną państwa, z jakim wiąże nas sojusz polityczny i wojskowy. Ma tylko ogromny „jubel“ prasa niemiecka, która zaczyna się rozwodzić na temat osłabienia stosunków między Polską a Rumunią.

Zewsząd się zastanawiają, dlaczego wśród nominatów — senatorów zostali pominięci i przedstawiciele duchowieństwa i przedstawiciele armji. Zostawiam na uboczu kwestję, co jest bardziej celowe, ale ten brak zwraca uwagę.

Widocznie, ponieważ wiadano, że duchowieństwo rzym.-kat. nie przyjmie nominacji, nie chciano powoływać ani przedstawicieli religji prawosławnej ani ewangelickiej czy żydowskiej. Bo prof. Schorr nie został pono powołany jako rabin, lecz jako profesor uniwersyteckiego. Jest bowiem profesorem teologii czy filozofji.

Z mniejszości narodowych powołano po dwu: Żydów (Schorra) i agudystę Trockenheima — nareszcie mamy w parlamencie Jankiela! —, dwu Ukraińców (obu byłych senatorów: prof. Horbaczewskiego i inż. Pawlikowskiego) oraz dwu Niemców (b. sen. Hasbacha, reprezentanta grupy „Deutsche Vereinigung“ i inż. Wiesnera z Bielska, przewodcy „Jungdeutsche Partei“).

Nikt nie został powołany z rządu, z wyjątkiem p. Kaweckiego, który w ciągu tygodnia został powołany i na podsekretarza stanu i na senatora; on był czynnikiem kierującym wyborami. Ale nie wszedł ani min. Zawadzki, ani ks. Zongolowicz, którzy padli przy wyborach sejmowych; nie powołano także p. Matuszewskiego. Widocznie

chodziło kierownikom B. B. o posiadanie ich w parlamencie, skoro wysuwano ich kandydatury przy wyborach. Ale, gdy się im nie poszczęściło przy wyborach, nie posunięto się dalej, jakkolwiek z innymi postąpiono inaczej.

Np. Karol Algajer z Łodzi, ślusarz, którego nie przeforsowano w wyborach do Sejmu, t. zn. który nie zdołał skupić potrzebnych 10.000 głosów zaufania i dlatego tam przepadł, a mandat jest nieobsadzony; albo np. Tadeusz Karszo-Siedlewski, przemysłowiec, „lewiatańczyk“, kandydował nieszczęśliwie i upadł przy wyborach sejmowych. Obaj zostali nominatami.

Zpóźród konserwatystów uznano pp. Zd. Lubomirskiego i W. Rostworowskiego, innych nie. Dla p. Beczkowicza nominacja będzie zapewne niespodzian-

Przy bólach lub zawrotach głowy, szumie w uszach, bezsenności, złem samopoczuciu, podrażnieniu, należy natychmiast zastosować wypróbowany przy tych dolegliwościach środek — wodę gorzką Franciszka Józefa.
Tg 1749

ką i stanowić będzie etap do przesunięcia się z administracji i dyplomacji na emeryturę. B. dyrektor departamentu sztuki W. Jastrzębowski, świetny dekorator i architekt, chyba nieswojo się będzie czuł w otoczeniu polityków.

Jak to wogóle będzie wszystko wyglądało? Na drogę jako błogosławieństwo dostaną nowi senatorowie wskazania premiera Sławka na temat, co to jest posłowanie i jak się do tej misji należy przygotować... Będzie to zapewne jego pieśń łabędzia.

Polowanie dyplomatyczne! Kiedy przed rokiem przyszła wiadomość o przyjeździe premiera pruskiego Goeringa na polowanie, nie chciano temu wierzyć. No i po tygodniu się sprawdziło; polowano w Białowieży. Teraz prasa paryska i praska podały zapowiedź przyjazdu p. Ribbentropa na polowanie. Zaprzeszono temu. Nie mija tydzień, a przychodzą potwierdzenia o polowaniu u Artura Potockiego w Łańcucie, u którego niedawno polował jego kuzyn przez Zamoyskiego — ekskról hiszpański Alfons.

Wielki łowczy niemiecki Goering podejmował niedawno p. Janusza Radziwiłła (Radziwiłłom dobrze w towarzystwie niemieckim!) i gen. Fabrycego polowaniem, a teraz w Prusach Wschodnich — przedstawiciele arystokracji; tam to prezes komitetu polsko-francuskiego p. Janusz Radziwiłł zetknął się z Ribbentropem. Zetknę się z nim ponownie i w Łańcucie. Lowy i dyplomacja...
WARSZAWIANIN

Znowu wulkan szaleje...

Tokjo (PAT) Z południowej części wyspy japońskiej Kiu-szu donoszą o wybuchu wulkanu Sakuraima, połączonym z silnym trzęsieniem ziemi i grzmotami.

Wydobywające się z wulkanu gazy i dym wyrządziły znaczne szkody w zbiorach. Dla ochrony ludności wydano szereg zarządzeń.

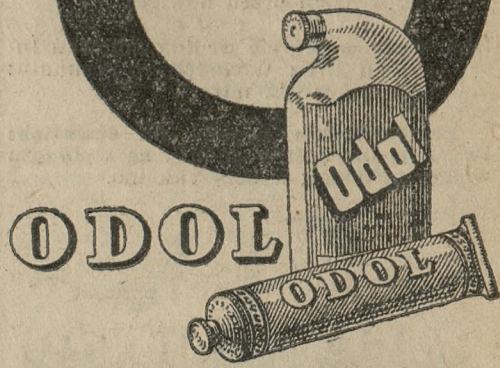
Zdaniem kół miarodajnych, ostatni wybuch wulkanu jest groźniejszy, niż w r. 1914, kiedy ta wyspa bardzo ucierpiała.

ODOL

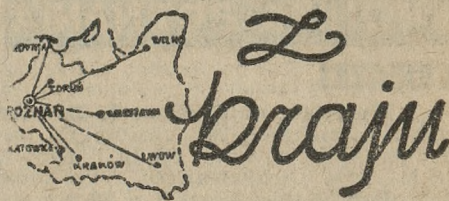
czyści dokładnie zęby, nie naruszając emalii.

ODOL

jest antyseptyczny, orzeźwia i odświeża.

Tg 1750

WIZYTA LOTNICZA W WARSZAWIE

W tych dniach bawiła w stolicy delegacja szwedzkiego towarzystwa komunikacyjnego Aerotransport razem 9 osób pod przewodnictwem kpt. Lindnera, która przybyła na 18-osobowym Fokerze i przeleciała przestrzeń z Malmö do Gdyni w ciągu 1 godz. 40 min., a stąd do Warszawy w 1 godz. 30 min. Celem wizyty było praktyczne zapoznanie się z warunkami przelotu w związku z projektowaniem uruchomieniem połączenia lotniczego między Polską a Szwecją. Próbnę loty, jak donoszą, wypadły zadowalająco.

ZE ZJAZDU DELEGATÓW SPÓŁDZIELNI MIESZKANIOWYCH

W obecności kilkuset delegatów z całego kraju odbył się w stolicy zjazd spółdzielni mieszkaniowych. Przez aklamację uchwalono wniosek wskazujący, że ruchowi spółdzielczo-mieszkaniowemu grozi całkowite załamanie, a to z powodu nadmiernych długów i obciążenia nadmiernym oprocentowaniem. Zjazd zwraca się tedy do władz, aby zgodnie z poczynionymi obietnicami umożliwiły odłożenie spółdzielni przez obniżenie stopy procentowej, umorzenie zaliczek, odsetek i kar oraz wstrzymanie kroków egzekucyjnych.

ZAMACH SAMOBOJCZY SYNA KOMPOZYTORA STRAUSSA

Bawiący obecnie w Warszawie muzyk wiedeński Erwin Strauss, syn znanego kompozytora Oskara Straussa, zamierzał wczoraj pozbawić się życia, zażywając trucizny. Przyczyną ma być rzekomo zawód miłosny. Stan jego jest ciężki. Ojciec jego, zawiadomiony o zdarzeniu, przybył do Warszawy samolotem.

ZASTÓJ W PORCIE GDAŃSKIM

Jak utrzymują w kołach poinformowanych, obrót towarowy w porcie gdańskim zmniejszył się w sposób jaskrawy od czasu pamiętnego zatargu celno-dewizowego. I panuje obawa, że ruch w porcie gdańskim już nigdy nie ożywi się tak dalece, by mógł zadowolić wymagania gdańskie. Prasa gdańska zastój ten zwala na karb stałego rozwoju Gdyni.

RENOWACJE W KOŚCIELE MARJACKIM W KRAKOWIE

W ostatnich czasach przystąpiono do odnowienia kaplicy św. Łazarza przy kościele Marjackim w Krakowie. Prace te zostały umożliwione dzięki ofiarności jednego z obywateli krakowskich. Stroną malarzką odnowienia kaplicy kieruje prof. K. Frycz.

CIĘŻKI WYPADEK PRZY BUDOWIE KOLEJKI W TATRACH

Przy robotach koło kolejki na Kasprowy Wierch zdarzył się tragiczny wypadek, który pociągnął za sobą 5 ofiar. Spowodował go późniejszy wybuch dynamitu na Myślenickich Turniach. Gdy założony ładunek długo nie eksplodował, grupa robotników udała się na miejsce sprawdzić przyczynę niedoszedłego wybuchu. Wówczas nastąpiła eksplozja, przyczem odłamki skały zabiły 3 ludzi, a 2 ciężko zranili.

WŁAMANIE DO „OSSOLINEUM“ WE LWOWIE

Nieznaní sprawcy włamali się w nocy z soboty na niedzielę do kancelarii Biblioteki Narodowej „Osolineum“ i rozbili tam kasę żelazną. Rabusiom wpadło w ręce około 1000 zł w gotówce. Wznowiono o włamaniu policję, która wdrożyła dochodzenia.

Wrzesień
26
CZWARTEK

Kalendarz rzym.-kat.
Czwartek: Józefata b. Justyny
Piątek: Przenies. św. Stanisława
Kalendarz słowiański
Czwartek: Ładysława bł.
Piątek: Damiana
Słońca: wschód 5,43 zachód 17,43
Długość dnia 12 godz.
Księżycy: wschód 4,23 zachód 16,51
Faza: 1 dzień przed nowiem.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: dziś minus 0,22 mtr.

Przewidywania pogody na czwartek: Pogodnie lub dość pogodnie, na wybrzeżu wicher zachodni; w nocy chłodno.

WYCIĘZKI

Wycieczkę autobusową do Kórnik urządził w niedzielę 29 września r.b., celem zwiedzenia zamku, parku i okolicy, Polskie Tow. Krajoznawcze. Prowadził inż. P. Dąbrowski. Koszt 3 zł 50 gr; wyjazd z dworca autobusowego przy placu Drwęskiego o godz. 10 rano, powrót około godz. 16. Zapisy w sekretariacie P. Tow. Kraj. — ul. Marsz. Pocha nr. 18, m. 25 w czwartek, piątek i sobotę od 18—19.

WYCHOWANIE, KURSY

Oświata pozaszkolna. Inspektorat szkolny miejski w Poznaniu organizuje bezpłatne wieczorowe kursy dokształcające stopnia I, II i III dla młodocianych i dorosłych. Wszyscy, którzy nie ukończyli szkoły powszechnej, a pragną rozszerzyć swoją wiedzę, mogą zapisywać się na kursy w biurze Inspektoratu przy ul. Mickiewicza 27 m. 7 codziennie od godz. 13 do 15 do dnia 19. 10. Uczestnicy kursów I stopnia zeszłego roku mogą wpisywać się na kurs II stopnia. Kursy odbywać się będą grupami w kilku dzielnicach Poznania w publicznych szkołach powszechnych. Otwarcie kursów nastąpi w drugiej połowie października r.b.

KOMUNIKATY RÓŻNE

Sprzedż gazet w urzędach poczt. Na skutek zarządzenia Ministerstwa Poczt i Telegrafów urzędy i agencje pocztowe w całej Polsce przystępują z dniem 1 października r.b. do rozprzedaży pojedynczych egzemplarzy dzienników i tygodników. Dzięki temu zarządzeniu nie będzie u nas miejscowości, gdzie znajduje się urząd lub agencja pocztowa, w której nie można by było nabyć dzienników. Inowację tego rodzaju należy powitać z uznaniem, przyczyni się ona bowiem niewątpliwie do wzrostu czytelnictwa wśród szerokiego mas. (sk)

KRONIKA MIEJSCOWA

Okaz brzydoty w Poznaniu. Przy ul. Stawnej nr. 13 znajduje się dom, który jest chyba jedynym w swoim rodzaju okazem brzydoty. Tynk, pokrywający kiedyś ściany, poodpadał w wielu miejscach. Tak rżącego swym wyglądem domu nie spotka się chyba nigdzie w Poznaniu. Nie tylko jednak ze względów estetycznych, ale również z uwagi na bezpieczeństwo przechodniów, którym w każdej chwili grozi spadający tynk, należałoby przystąpić do odnowienia budynku. (sk)

„Feniks” na miejscu orla. W dawniejszych lokalach restauracji „Pod Orłem” przy ul. Fredry 12 otwarto wytworne lokale restauracyjne p. n. „Feniks”, których właścicielem jest p. Irena Hille,

Rajd poznańskich lotników po Bałkanach

Członkowie Aeroklubu poznańskiego wracają do Poznania prawdopodobnie w piątek

Członkowie Poznańskiego Aeroklubu kpt. Kropiński i por. inż. Suszyński wystartowali na samolotach R. W. D. 5 do rajdu turystycznego na Bałkany. Lotnicy przelecieli przez Warszawę, Lwów, Bukareszt, Sofjia i Saloniki i dotarli do Aten, gdzie zakończyli pierwszą część rajdu.

Obecnie, jak się dowiadujemy, lotnicy wystartowali do drugiej części rajdu, prowadzącej przez Budapeszt, Wiedeń, Pragę i Kraków. Przyjazd lotników do Poznania spodziewany jest w piątek w godzinach popołudniowych.

a kierownikiem p. Alfred Hille. Poświęcenia dokonał ks. wikariusz Peik z parafii św. Wojciecha wobec licznych przedstawicieli kupiectwa i branży restauracyjnej. M. in. obecny był sędziwy dyrektor generalny browaru Pilzno i Okocim p. Antoni Tylko. — Restauracja „Feniks”, położona w najruchliwszym miejscu Poznania, urządzona jest gustownie i artystycznie. Znajdzie też zapewne wielu zwolenników i życzliwych gości.

Egipskie ciemności na ul. Dworcowej. Nawet podczas zjazdów międzynarodowych pierwsza przez przyjezdnych poznawana ulica stołecznego miasta naszego, Dworcowa, tonie wieczorem w egipskich ciemnościach. Na krótkiej przestrzeni od dworca do Kaponiery jest aż 14 latarni elektrycznych nieczynnych. Zapytujemy: Grajdołek, czy reprezentacyjna stolica zachodniej Polski.

Popularny pociąg z Górnego Śląska, który na obrady działkowców w Poznaniu przywiózł przeszło 400 osób, wyjechał z powrotem do Katowic wczoraj, o godzinie 22.40. (wel)

Słabe spolonizowanie orla. Jeden z naszych czytelników zwrócił nam uwagę, że u szczytu frontowego gmachu starostwa powiatowego poznańskiego mieści się z dawnymi jeszcze czasów orzeł, mało przypominający godło Państwa Polskiego. Okazuje się, że odziedziczony z czasów pruskich orzeł, został, jak nas poinformowała administracja gmachu, już w maju 1920 r. spolszczony przez usunięcie niektórych charakterystycznych cech godła pruskiego. (pt)

Sale bilardowe i brydzowe „Bilard-Club”. W niedzielę w dawniejszych lokalach koncertowych Philipsa przy ul. Franciszka Ratajczaka 15 (pasaż Apollo) nastąpiło otwarcie sali bilardowych pod firmą „Bilard-Club”. W odnowionych starannie lokalach ustawiono do użytku publiczności 10 automatycznych bilardów amerykańskich. Urządzono też salę do gry w szachy i brydża. — Lokale poświęcił ks. prof. dr. Śpikowski, który też w serdecznych słowach złożył życzenia w ręce właściciela lokalu, p. Jerzego Głowackiego. (kl)

Bezpańska własność? Donosiliśmy o znalezieniu przez ucznia semin. nauczycielskiego L. Mocydlarza torebki

damskiej, niedaleko parku Wilsona. Torebka, w której znajdują się klucze i pewna ilość pieniędzy, zdaje się być... nieczyja. Prawowita właścicielka nie zgłasza się po odbiór zguby. Przychodzą natomiast do administracji naszego pisma osoby, które nie mogą dostatecznie się wylegitymować, a więc wzbudzają poważne wątpliwości co do prawdziwości ich zeznań. A przecież chyba niemożliwe, by jedną torebkę zgubiło aż 14 pań! (wel)

Z targu. Dnia 25 b. m. na placu Sapieżyńskim placono:

Za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 3,20—3,40 zł; 1 kg masła mleczarskiego 3,40—3,80 zł; 1 kg twarogu 60—70 groszy; za litr śmietany 1,40—1,60 zł; litr mleka pełnego 22—26 gr; 1 mdl. jaj 1,00—1,10 zł. Za drób: kura 1,60—3,00 zł; kaczka 2,00—3,50 zł; gęś 3,50—6,00 zł; para gołębi 0,90—1,00 zł; indyk 4,00—7,50 zł; para kurczątki 1,40—3,20 zł; para kuropatw 1,40—1,60 zł; perlica 2,00—2,40 zł.

Za ryby: 1 kg szczupaka 2,20—2,40 zł; 1 kg okonia 1,60—2,40 zł; 1 kg lina 2,20—2,40 zł; karpia 2,40—2,60 zł; suma 2,60—3,00 zł; leszcza 1,40—2,00 zł; 1 kg. białych ryb 0,80—1,20 zł; 1 kg sandacza 3,00—3,60 zł; 1 kg karpia 1,20—2,00 zł; 1 kg węgorza 3,00—3,20 zł. Za ryby śnieżki placono 40—60 gr. mniej. 1 mdl. raków 0,40—3,50 zł.

Za jarzynę: 1 kg ziemniaków 7—8 gr; pietruszki 10 groszy; peęcok cebuli 5—10 gr; peęcok rzodkiewek 10—15 gr; 1 kg szpinaku 60—70 gr; seleru 10—20 groszy; 1 peęcok buraków 15 groszy. 1 kilogram raba-heru 10—15 groszy; główka salaty 5—10 gr; mdl. ogorków 40 do 50 gr; peęcok kalarepy 10 gr; marchwi 5—10 gr; kaliafor 10—60 gr; 1 kg pomidorów 25—40 gr; fasoli 0,80—1,20 zł; główka kalusty białej 10—20 gr; włoskiej 15—30 gr; modrej 20—40 gr.

Za owoce: 1 kg owoców suszonych 1,20—2,00 zł; 1 kg jabłek 40—80 groszy; 1 kg gruszek 40—80 gr; śliwek 50—70 gr; borówek 40—50 gr; 1 kg winogron krajowych 60—90 gr; zagranicznych 1,80—2,40 zł; 1 kg brzoskwiń 50—60 gr.

Za ryby: 1 kg kurków 0,80—1,00 zł; borowików 0,80—1,20 zł; maślaków 50 do 70 gr; zielonych grzybów 60 gr; 1 kg. pieczarek 50—70 gr; kozaków 50—60 gr. (hu)

Zakończenie wszechp. kongresu ogródków działkowych

Wczoraj w gmachu Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu zakończono obrady IV ogólnopolskiego kongresu ogródków działkowych. Do ostatniej chwili obrady, którym przewodniczył p. Grunwald, cieszyły się wielkim zainteresowaniem uczestników z wszystkich stron Polski. Z ramienia ministerstwa Op. Społ. brał udział w obradach p. radca Sedorowski. Ponadto wzięli w nich udział bawiący jeszcze w Poznaniu delegaci organizacji ogródków działkowych Belgii, Anglii, Włoch, Luksemburgii i Niemiec z prezydentem Międzynarodowego Związku Ogródków Działkowych p. Goemarem na czele. Delegaci niektórych państw już wyjechali. Czechosłowaccy uczestnicy Międzynarodowego Kongresu O-

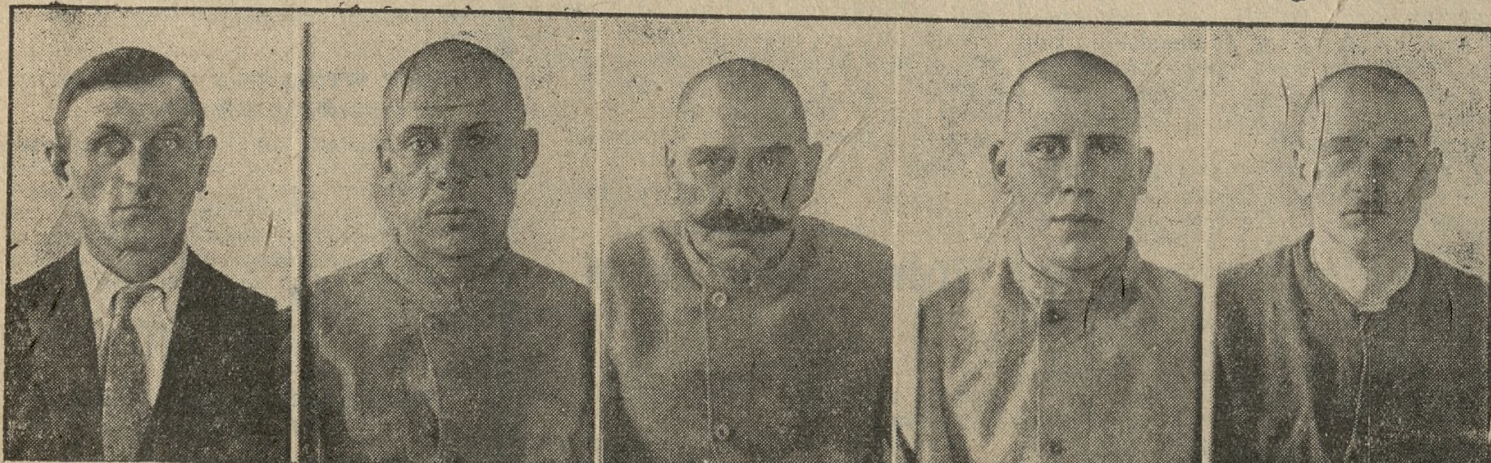
gródków Działkowych wysłali telegram z podziękowaniem na ręce organizatorów międzynarodowego zjazdu.

Wielkie zainteresowanie wzbudził referat inż. Czarneckiego o małych osiedlach, do którego to referatu przyjęto rezolucję w sprawie kredytów, zwracające się do Funduszu Pracy o kredyty na małe osiedla i o wydanie bezpłatnych terenów.

Referat o walce ze szkodnikami wygłosił p. Nowicki z Warszawy.

Zarząd Związku wybrano w składzie prawie niezmiennym z p. Marciniem jako prezesem, dyr. Grunwaldem jako wiceprezesem oraz pp. Lubawym jako sekretarzem i Bąkowskim jako skarbnikiem na czele. (kl)

Kradzież w ambulansie pocztowym przed sądem

Jak już donosiliśmy, rozpoczęło się jutro, w czwartek przed sądem okręgowym w Gnieźnie proces przeciwko sprawcom sensacyjnej kradzieży 14 i pół tys. złotych z ambulansu pocztowego w Trzemesznie. Na ławie oskarżonych zasiądzie 6 uczestników kradzieży.

Na zdjęciu widzimy od lewej poszczególne oskarżonych: Jana Bu-

dzińskiego, Ignacego Cyranowicza, Tomasza Cyranowicza ojca, Piotra Cyranowicza i Bolesława Jankowskiego. Poza tem zasiądzie na ławie oskarżonych żona Cyranowicza, Marja.

KRONIKA TOWARZYSKA

Restauracja w Hotelu Polonia Grunwaldzka 18, poleca bezpłatnie sałę nowo-odrestaurowaną i pokoje klubowe na wszelkie uroczystości Kuchnia wyborowa. Ceny niskie. Wieczorem dancing. dz 3124

KRONIKA POLICYJNA

Ujęcie sprawców kradzieży pieniędzy. W ostatnich dniach zaszło kilka kradzieży gotówki. 400 zł skradziono p. Stefanowi Furmanowskiemu z Mur. Gośliny. Jako sprawcę tej kradzieży ujęto Tadeusza Lipińskiego z Poznania (Wały Zygmunta Augusta 4). Lipińskiemu, który notowany jest 9 razy za różne kradzieże i 7 razy za oszustwo oraz 11 razy karany za różne przestępstwa, odebrano zaledwie 200 zł. Drugą połowę zdołał on już przetrwonąć. Jako sprawcę kradzieży portmonetki p. Janinie Linke ujęto Marjanę Szulerowicz bez stałego mieszkania. Jest on notowany przez policję 20 razy za różne kradzieże i karany 6-krotnie przez sąd. — Również ujęła policja sprawcę kradzieży 250 zł. dokonanej u p. Bronisława Koniecznego (ul. Słowackiego nr. 41). Jako podejrzanym o tę kradzież przytrzymał Władysława Najdra (ul. Matejki 7), Florjana i Adama Białkowskich (ul. Patrona Jackowskiego 25). Odebrano im skradzione pieniądze i zwrócono poszkodowanemu. (kl)

Jako podejrzanego o paśerstwo ujęto 29-letniego Leona Frasunkiewicza z Poznania (Wolnica 7). Nabył on skradziony u p. Romana Skibickiego motor elektryczny i wiertarkę od przestępców. Dalsze dochodzenia przeprowadza komisariat IV. (kl)

KRONIKA SADOWA

Bandycki napad dwóch kobiet na bezbronną staruszkę. W lutym r. b. słynny był w Bydgoszczy napad dwóch kobiet, Małgorzaty Ossowskiej oraz Zakowej, na 70-letnią staruszkę Niezgodzką. Mianowicie w dniu 1 lutego 1935 r. do mieszkania Niezgodzkiej wtargnęły Ossowska i Zakowa przez okno, i wywoływały Niezgodzkę z łóżka. Ossowska uderzyła kilkakrotnie Niezgodzkę młotkiem w głowę, tak że staruszka padła trupem na miejsce, poczem obrabowały mieszkanie, zabierając ze sobą różną garderobę, 20 kg. kartofli, pomarańcze, czekoladę, oraz w gotówce 8,50 zł, ogólnej wartości około 80 zł. Przed sądem okręgowym w Bydgoszczy oskarżona Ossowska tłumaczyła się, że bandyckiego napadu dopuściła się z nędzy, gdyż od dłuższego czasu była bez pracy i nie miała z czego żyć. Sąd skazał Ossowską na dożywotne więzienie, Zakową zaś na 12 lat więzienia. Od wyroku tego apelowała Ossowska do sądu apelacyjnego w Poznaniu, który po rozpatrzeniu sprawy obniżył jej karę do 15 lat więzienia. (m)

Inkasował do własnej kieszeni. Przed sądem okręgowym toczył się proces przeciwko 33-letniemu Bohdanowi Rychlińskiemu, zamieszkałemu w Warszawie przy ul. Króla Alberta 12, oskarżonemu o to, że jako akwizytor dwutygodnika „Samorząd Miejski” (organu Związku Miast), inkasując należności za ogłoszenia oraz artykuły propagandowe, przywłaszczał je sobie. Rychliński był akwizytorem od listopada 1932 r. i miał polecenie zgłaszać się do większych firm w celu zbierania ogłoszeń do dwutygodnika. Za to miał otrzymywać 40 procent pobranych sum, jako wynagrodzenie. Rychliński rzeczywiście zgłaszał się do poważniejszych firm w całej Polsce i pobierał od nich gotówkę za ogłoszenia i artykuły propagandowe, ale sumy wpływających nie przelewał do administracji pisma. W niektórych wypadkach legitymował się fałszywymi dowodami i pokwitowaniami zapatrywał fałszywą pieczęcią. W ten sposób zdołał wyłudzić sumę około 10 tysięcy złotych. M. in. wiele firm poznańskich padło ofiarą niesumiennego akwizytora. Na rozprawie Rychliński tłumaczył się, że przestępstwa tego nie popełnił, gdyż sumy, które zainkasował na własny rachunek, należały mu się z tytułu wynagrodzenia. Dalej, że artykuły oraz ogłoszenia ukazały się w „Samorządzie Miejskim”, organie Związku Miast, szkody więc żadnej przedsiębiorstwa ogłaszać się nie poniosły. Zeznania świadków wykazały, że Rychliński w wielu wypadkach obiecywał firmom, że wzamian za ogłoszenie będą wciągnięte na listę dostawców Związku Samorządowego Miast i że będą miały pierwszeństwo przy dostawach przed innymi firmami.

Rozprawa została odroczone do 3. 10.

Proces komunistyczny w apelacji. Na wakancie sądu apelacyjnego w Poznaniu znalazła się sprawa apelacyjna Stefana Nowaka, b. członka „Legionu Młodych” orz Handkego Kazimierza, skazanych za działalność komunistyczną. Sprawa przedstawia się następująco: W dniu 21 marca 1935 r. pełniący służbę posterunkowy natknął się na Stefana Nowaka, który niósł jakieś paczki. Po rewizji stwierdził posterunkowy, że jest to bibuła komunistyczna. Nowak został poddany ścisłym badaniom, w czasie których wskazał, że bibułę tę dostał za pośrednictwem Handkego od jakiegoś nieznanego osobnika i miał ją odnieść w umówione miejsce przy Drodze Deblńskiej. Sąd okręgowy skazał Stefana Nowaka na 2 lata więzienia z zawieszeniem na 5 lat, Handkego zaś na 5 lat więzienia z uwagi na jego dotychczasową działalność komunistyczną. Sąd apelacyjny po rozpatrzeniu sprawy wyrok I instancji zatwierdził. (m)

Z WIELKOPOLSKI

Bydgoszcz. Na piątkowym zebraniu odczytowo-dyskusyjnym Stowarzyszenia Techników wygłoszony ma być referat o splywie Prutem i Dunajem do Morza Czarnego. Referat wygłosi uczestnik tego splywu, inż. Podworski.

Przed komisją egzaminacyjną Pomorskiej Izby Przemysłowo-Handlowej odbył się egzamin kandydatów na zaprzysiężonych rewizorów ksiąg handlowych. Z Bydgoszczy egzamin ten zdali pp. Modrzewski, Szyperko i Wypyszyński.

Od kilku dni zaginal wszelki ślad po 18-letnim uczniu gimnazjum niemieckiego Erwina Prilla. Dotychczasowe poszukiwania, prowadzone przez opiekunów chłopca, a także przez zawiadomioną o zaginięciu policję, nie dały pozytywnego rezultatu. Chłopiec wyszedł w ubiegłą sobotę rano z domu do szkoły, jednakowoż do gmachu szkolnego nie doszedł. Ktoby wiedział cośkolwiek o zaginionym, proszony jest o zawiadomienie opiekunów, pp. Gruhlke, Pl. Piastowski 3.

W czwartek naczelniczka sportowa Sokoła Żeńskiego przeprowadza lustrację drużyn starszych sokolików oraz młodzieży w sali gimnastycznej przy ulicy Konarskiego. Początek lustracji o godzinie 7 wieczorem. Drużyny mają obowiązek stawienia się w strojach przepisowych.

Na gorącym uczynku kradzieży z włamaniem do zakładu fotograficznego p. Powalowskiego, przy ul. Dworcowej, ujęto notowanych już parokrotnie w rejestrze karnym włamywaczy bydgoskich Marcina Ellikowskiego i Franciszka Stanisławskiego.

Na bydgoskich placach targowych w ostatnim czasie coraz częściej zdarzają się wypadki kradzieży torebek damskich, portmonetek itd. Według przypuszczeń policji musiały się osiedlić w Bydgoszczy jakaś nowa, nieznana a liczna banda złodziejska, t. zw. „dolina rzy”. Tylko zwiększona czujność i uwaga ze strony kupujących może doprowadzić do szybkiego zlikwidowania bandy i unieszkodliwienia złodziei.

Gniezno. Bractwo Kurkowe w Gnieźnie tradycyjnym zwyczajem odbyło swoje strzelania świętomichalskie z następującymi wynikami: królkiem został p. Bolesław Gust 78 pkt., pierwszym rycerzem p. Jan Mikołajczak, drugim rycerzem p. Nakulski. Puhar wędrowny zdobył brat Nakulski. Tarcza premjowa: 1. Galembowicz Fr. 57 pkt., 2. Malka 55 pkt., 3. Nakulski 54 pkt., 4. Streich 54 pkt., 5. Cieśliewicz 49 pkt., 6. Granecki 48 pkt., 7. Mazany 47 pkt., 8. Kaszyński 46 pkt., 9. Gust 45 pkt., 10. Maliszewski 41 pkt. W strzelaniu do tarczy myśliwskiej: 1. Granecki 29 pkt., 2. Nakulski 27 pkt., 3. Gust 26 pkt. Do tarczy małowalibrowej: 1. Kabciski 29 pkt., 2. Figal 28 pkt., 3. Piechocki 27 pkt. W strzelaniu do tarczy z wiatrówek: 1. p. Cieśliewicz 66 pkt., 2. Wicherski 63 pkt., 3. Maliszewski 63 pkt.

W kościele OO. Franciszkanów w Gnieźnie odbył się ślub p. Stefana Mielczusznego, kierownika kancelarii adwokackiej p. dr. Piotrowicza, z p. Heleną Krajewską z Gniezna. Szczęść Boże.

Gębice. Na skutek doniesienia funkcjonariusze celní dokonali rewizji w mieszkaniu

Jutrosin. Jarmark na konie, bydlę i świnie odbędzie się w wtorek, 1 października.

Inowrocław. Ostatnie posiedzenie rady miejskiej poświęcone było sprawie bezdomności, która na terenie miasta naszego przybiera katastrofalne wprost rozmiary. Niedawno zarząd miejski przystąpił do budowy baruku drewnianego na 24 rodziny bezdomne, ale to nie wyczerpuje jeszcze całokształtu kwestii. Przypuszczalnie z pomocą przyjdzie również Fundusz Pracy. Z dalszych ważniejszych spraw, dyskutowanych na forum rady, zasługiwała interpelacja Klubu Narodowego, dotycząca niezdrowych stosunków na targowisku miejskim, które w większości swej jest niewybrukowane, marnie oświetlone, bez ustępu publicznego i tylko z jednym... hydrantem wodnym. W odpowiedzi na słuszne zarzuty radnych Klubu Narodowego, p. prezydent miasta Jankowski obiecał poczynić kroki, by powyższe utyskiwania obywatelstwa ustały. Oby więc magistrat jak najrychlej zastosował się do życzeń ogółu mieszkańców miasta i okolicy!

Nowy turniej tenisowy zorganizował miejscowy Lawn-Tennis-Club, celem jak największego spopularyzowania białego sportu. W ramach turnieju odbędzie się t. zw. pierwszy krok tenisowy oraz mistrzostwo juniorów.

Nieszczęśliwemu wypadkowi uległ 16-letni uczeń fryzjerski Kazimierz Gajas z Inowrocławia, który tak nieszczęśliwie upadł ze schodów, że złamał sobie lewy obojczyk.

Walne zebranie akcjonariuszów cukierni Wierchosławskiej zwolano na dzień 25 bm., godz. 11 do hotelu Basta.

Katastrofa samochodu miała miejsce w pobliżu Inowrocławia. Zderzając z Poznania do Inowrocławia samochód firmy Gampe i Albrecht z Łodzi, kierowany przez dyr. Albrechta, z powodu pęknięcia przedniej opony wpadł w okolicy Kruszy Duchownej na drzewo. Na szczęście obyło się bez ofiar w ludziach.

W swoim czasie donosiliśmy o dużych nadużyciach w agencji pocztowej w Jaksicach. Kierowniczką agencji Schwanzowa przy współudziale swego męża przywłaszczyła sobie w krótkim okresie czasu około 8000 zł. Sąd okręgowy skazał parę defraudantów po 3 lata więzienia, ostatnio zaś sąd apelacyjny w Poznaniu obniżył karę na 2 lata dla Schwanza i półtora roku dla jego żony.

Ruch budowlany rozwijał się ostatnio poważnie nie tylko w stolicy Kujaw, ale również w pobliskim Gnieźnie. W ciągu miesiąca letnich dokonano tu cały szereg prac inwestycyjnych, obecnie jest w budowie 5 nowych domów, a na dalsze pięć zakupiono od miasta place budowlane.

Kapitan Pałucki z 59 p. p. zestrzelił wczoraj szpaka z tulejki i napisem „Museum Leiden, Holland, 120 255”.

Reprezentacja marynarki wojennej bawiła ostatnio w Inowrocławiu, gdzie w obecności tysiąca widzów rozegrała mecz piłkarski z Cuiavia-Zdrój. Mecz przyniósł wynik nierozstrzygnięty 1:1.

Pociąg-wystawa zawita do Inowrocławia na dwa dni, mianowicie czwartek i piątek bieżącego tygodnia. Pociąg stać będzie przy ul. Magazynej, przyciem zwiędzać go można od godziny 9—21.

Zgon drugiej ofiary katastrofy kolejowej

Inowrocław w. (c) — Straszna katastrofa kolejowa, jaka wydarzyła się z pociągiem robotniczym opodal Złotnik Kuj., wywołała w mieście przysiębiające wrażenie. Na miejscu wypadku gromadziły się jeszcze wczoraj tłumy ludzi.

Z kilkunastu ofiar odtransportowano trzech ciężko rannych do szpitala w Inowrocławiu, gdzie 29-letni Józef Adamski z Żelechlina, pow. inowroc-

ławski, zmarł w strasznych męczarniach krótko po wypadku. Wczoraj zaś około godz. 3 popoł. dokończył żywota 41-letni robotnik Ignacy Paliwoda ze Złotnik Kuj. Stan trzeciej ofiary, Feliksa Kowalskiego, jest również bardzo poważny.

Obecnie toczą się szczegółowe dochodzenia, mające ustalić, kto zwinął katastrofę.

lanie premjowe o nagrody w sali p. Blocha w Odolanowie.

Sąd Okręgowy w Ostrowie rozpatrywał sprawę przeciwko trzem awanturnikom i to: Wacławowi Celmerowi, Bronisławowi Piechocie i Janowi Stepiakowi o wywołanie bójki na zabawie w Tarchalach Wielkich. Po przeprowadzonej rozprawie sąd skazał Celmera Wacława na 7 miesięcy więzienia z zawieszeniem na 4 lata, Jana Stepiaka na 6 miesięcy z zawieszeniem, oraz Bronisława Piechotę na rok więzienia.

Obowiązująca od kilku dni banda cygańska na tutejszym targowisku wystawiła w dniu 22. bm. o godz. 8 wieczorem na sali p. Kempskiego rewję cygańską, popisując się tańcami rosyjskimi i t. p. Udział publiczności był wielki.

Ostrów. Kat. Stow. Młodzieży Męskiej w Ostrowie wybudowało opodal kościoła parafialnego piękne „Ognisko” jednopiętrowe. Budynek jest gotowy — poświęcenie ma nastąpić 17 listopada z okazji „Dnia młodzieży”. W tym dniu stowarzyszenie pragnie również uroczystie obchodzić swe 35-lecie istnienia i urzędzić wystawę prac ręcznych. Dla omówienia tych spraw odbyło się wczoraj zebranie członków patronatu. Sprawozdanie finansowe z budowy ogniska zdał p. Lesniak, który położył duże zasługi około budowy. Słowa pełnego uznania wypowiedział mu ks. kan. Jarosz. Ognisko wybudowano bez jakichkolwiek subwencji i wyłącznie ofiarnością obywatelstwa i pracą młodzieży. Do całkowitego wykończenia wewnętrznego ogniska potrzeba jeszcze około 2000 zł. Ufamy, że znajdują się jeszcze ofiarni dobroczyńcy, którzy nie odmówią młodzieży swej pomocy materialnej.

Komornik sądowy Szperl, którego pod zarzutem defraudacji aresztowano, złożył brakującą podczas rewizji sumę 1900 zł do rąk sędziego śledczego. Mimo to areszt śledczy został utrzymany.

Zawody lekkoatletyczne i sportowe z okazji „dnia W. F. i P. W.” odbędą się na stadionie 28 i 29 września.

Pożar wybuchł w Moszczance, powiat ostrowski, w zabudowaniach rolnika Stanisława Świecha. Pastwą płomieni padły zabudowania, żniwo tegoroczne i narzędzia rolnicze. Szkody ocenia pogorzelca na 20 tys. zł.

Ślub odbył się tu pomiędzy p. Leonem Pawłowskim a p. Zofią Jaskułówną.

Wycieczka autobusem do słynnej już dziś odkopanej prasłowiańskiej sadyby na półwyspie biskupińskim urządziło tu Tow. Krajoznawcze. Uczestnicy wycieczki do „Polskiej Pompei” zwiędzili po drodze Wrześnię, Gniezno i targi pałuckie.

Operetkę „Gejsza” wystawia tu w czwartek, 26. bm. objazdowy teatr wielkopolski.

Kurs sanitarny P. C. K. rozpoczął się tu wczoraj przy udziale 25 pań.

Kwesta niedzielna na opiekę nad rodakami na obczyźnie przyniosła w mieście naszym 151,70 zł.

Organizację gospodarczą — urzędniczą dla walki z drożyzną postanowili stworzyć pracownicy państwowi i samorządowi w Ostrowie. Wybrano na pierwszym zebraniu komitet, który opracuje projekt nowo powstającego zrzeszenia ogólnourzędniczego.

Rawicz. W ub. niedzielę odbyły się zawody w piłkę nożną między „Sokolem” Rawicz a „Pogoń” Smierzów w stosunku 1:1, oraz „Sokolem” II — K. S. M. Poniec — 5:2.

Rogoźno. Stońskiego Wacława z Dąbrówki Kościelnej skazano na 2 tygodnie aresztu z zawieszeniem na 2 lata za usunięcie zajętych przedmiotów z pod wezła egzekucyjnego. Za podobny występek zasadzono Piotra Józefa z Rogoźna na jeden miesiąc aresztu z zawieszeniem na 3 lata. Za jazdę koleją bez biletu zasadzono Szalomińskiego na jeden tydzień aresztu.

Z dniem 16. bm. rozpoczął w tut. sądzie urzędowanie asesor sądu okręgowego w Poznaniu p. Kazimierz Drzewiecki z Poznania.

Poniec. Nieszczęśliwemu wypadkowi na przejeździe kolejowym uległ w ub. sobotę mistrz kominiarski p. Bronisław Kwiatkowski. Mianowicie nie zauważył on spuszczonej się zapory i został nią uderzony, doznając złamania kilku żeber.

Szamotuły. Pożar wybuchł w zagrodzie osadnika Stanisława Przybyły w Kopaninie. Spłonęła stodoła wraz z młocarnią, siewczarnią, poza tem 20 wozów żyta. Straty wynoszą 5500 złotych. Ubezpieczenie zaś 8500 zł. Na szkodę p. Mieczysława Rowińskiego w Ostrowie spalił się chlew z słomą wartości 1400 złotych. Szkodę pokrywa ubezpieczenie.

Kradzieży kilku pierścionków i zegarka damskiego dopuszczono się w spyalni leśniczego p. Feliksa Tokarskiego w Klemensowie. Straty oblicza się na około 500 zł.

W sobotę odbyło się zebranie tow. ogródków działkowych im. Tadeusza Kościuszki celem omówienia sprawy udziału w Międzynarodowym Kongresie Ogródków Działkowych w Poznaniu. Sprawę kongresu omówił delegat okręgu p. Cynker z Poznania. W wyniku ożywionej dyskusji uchwalono wziąć gremjalny udział. Zgłoszono około 45 osób.

W pielgrzymce do Biedrowa wzięło udział liczne grono parafian. Pielgrzymkę prowadził ks. prefekt Nowicki w asyście kleryka Kałuzińskiego. Wieczorem oczekiwali na pielgrzymkę tłumy parafian, które udały się w procesji do kolegiaty na nabożeństwo.

Jubileusz 25-letniej pracy w szkolnictwie

Napiliby się kieliszek Koniaku?
Owszem, lecz Koniaku Saumon Jubilat!
Kantorowicza koniak Saumon Jubilat — naturalny i tani!
Pg 5 714-33.13

obchodziła ostatnio kierowniczką szkoły powszechnej im. Marii Konopnickiej p. Antonina Nowicka. Jubilatka, ciesząca się wśród tutejszego społeczeństwa szacunkiem i poważaniem otrzymała mnóstwo życzeń i telegramów.

Sieraków n./W. Jarmark odbędzie się 3 października i to ogólny na konie, bydlę, świnie i krzmyki.

Swarzędz. Zebranie Tow. Gimn. „Sokol” odbyło się w sali strzelniczej pod przewodnictwem prezesa p. J. Paczkowskiego. Po odczytaniu komunikatów i omówieniu spraw organizacyjnych, referat p. t. „Przyczyny powodzi” wygłosił p. inż. Kurnatowski.

Trzemeszno. Nieruchomość p. Nowickiego przy ul. św. Michała przeszła drogą przetargu na własność K. K. O. w Trzemesznie za 22 tysiące złotych. Przetarg nieruchomości p. Sędziarskiej przy ul. św. Jana 19 z powodu braku reflektantów nie doszedł do skutku. Cena wywoławcza 26 666 zł.

Rowerami wycieczkę do Biskupina pod przewodnictwem ks. Gierszyńskiego urządziła 6 klasa gimnazjum w Trzemesznie.

P. Kazimierz Nawrot z Inowrocławia, nauczyciel szkoły powszechnej, został przesiedlony jako kierownik do Trzemeszna, do szkoły powszechnej II. Prof. Jawiński z Warszawy został przeniesiony do gimnazjum w Trzemesznie.

Dwa rowery skradziono listonoszowi p. Jasińskiemu z Trzemeszna. Również rower skradziono p. Kandlowi z Wydartowa.

Towarzystwo gimnastyczne „Sokol” w Trzemesznie urządziło wieczorek połączone z strzelaniem do tarczy, loterią oraz różnymi grami.

Katolickie Stow. Mł. Żeńskiej urządziło wieczornicę o bardzo urozmaiconym programie. Dłuższe przemówienie wygłosił ks. prob. Sarniewicz. Przed południem odbyła się zbiórka, która przyniosła wcale niezły dochód.

Organizacja muzyków urządziła w sobotę, 5. 10. br. koncert w auli gimnazjum.

Wagrowiec. Przed sądem okręgowym w Gnieźnie na sesji wyjazdowej w Wagrowcu stanął robotnik Czesław Szewczyński ze Skoków za namawianie do fałszywych zeznań. Sąd skazał oskarżonego na 6 tygodni bezwzględnej aresztu.

Od iskier lokomotywy zapalił się we wsi Gołaszewo stóg słomy i 6 wozów zboża na szkodę rolnika Dereżyńskiego.

Aresztowano w Popowie Kościelnym pod zarzutem pomalowania budynków napisami przeciwyborczym Stanisława Przyborskiego z Popowa Kościelnego i jego brata Teofila z Podlesia Kościelnego.

Września. Na katolickim ementarzu znaleziono świeżo zakupane niemowlę. Śledztwo wykaze bliższe szczegóły zbrodni.

W ostatniej chwili przypominamy o decydującym spotkaniu piłkarskim między Tow. Gimn. „Mogilno” a K. S. „Wiktoria”. Spotkanie to decydujące będzie o wejściu do dalszych rozgrywek K. S. „Wiktoria”.

Stow. Młodych we Wrześni urządziło zebranie miesięczne, które zgaita prezesa Strzeżyską. Wykład o Huculstwie wygłosił p. B. Sznycer, ilustrowany przezcożkami.

Znin. Obchód 50-lecia istnienia oraz poświęcenie sztandaru obchodzi w dniu 6 października Kółko rolnicze w Srebrnejgórce.

Poświęcenia sztandaru K. S. M. M. w Gołeszczyne dokonał ks. prob. Lewicki. Przemówienie na akademii wygłosił drh. Stachowiak. Sztandar wykonany został przez członkinie K. S. M. Z.

Krzyż przydrożny postawiło własnym kosztem K. S. M. M. w Junczewie. Poświęcenie odbyło się ub. niedzieli.

Parafje kuryjską po śmierci ks. dziek. Opieńskiego obejmie z dniem 1. 10. ks. prob. Pękocki, administrator w Kołaczku.

Do zagrody rolnika Seiopla w Niedźwiadach włamali się nieznani złodzieje i skradli ze stodoły różne narzędzia rolnicze. Na szkodę rolnika Teski skradziono kilka półszorków oraz 5 gęsi. — Na szkodę rolnika Walczaka w Białzewinie skradł nieznanymi złodziej kilka sztuk drobitu.

Związek małżeńskich pobogosławionych został pomiędzy p. Mieczysława Zdrojewską z Góry, członkinią K. S. M. Z., a p. Janem Konczalem z Białzewina, członkiem K. S. M. M. Młodej parze „Szczęść Boże”.

Podczas młócenia zboża w majątności Gąsawa u p. Gramzeja wybuchł pożar. Spalił się stóg żyta i młockarka. Straty są poważne.

Od dłuższego czasu daje się zauważyć w Zninie brak kina, które cieszyło się zawsze wielkim powodzeniem.

W ub. niedzielę nastąpiło zamknięcie Targów Pałuckich, połączone z dożynkami.

Zawody lekkoatletyczne urządzone zostały w dniu 23. bm. przez P. Z. L. A. z udziałem mistrza Polski Malaka A. Z. S. Zwyciężyło K. S. M. przd. „Sokolem” w stosunku 194 punkty, „Sokol” 137.

W Chomiąży-Książ zmarł nagle szanowany i długoletni proboszcz parafji ks. Wawrzyn Piątek.

Na szkodę rolnika Kliszewskiego w Junczewie wymłócono pół stogu żyta, na szkodę Zborowskiego, również z Junczewa, kilka ctr. żyta.

DZIŚ WSZYSCY DO CYRKU STANIEWSKICH

Wspaniały program cyrku Staniewskich jest rewelacją Poznania. Codziennie tłumy publiczności oblegają kasy cyrku, trzymając w ręku nasze kupony ulgowe, dzięki którym każdy nasz Czytelnik po wykupieniu jednego miejsca otrzymuje drugi bilet tej samej kategorii bezpłatnie. Ponieważ program cyrku Staniewskich jest najlepszym z dotychczasowych, radzi-

my go zobaczyć, albowiem tak wspaniały program dostarczy nam wiele emocji.

Kupon ulgowy „Kurjera Poznańskiego” do Cyrku Staniewskich ważny na środe, dnia 25. 9. na przedstawienie o 8.30 wiecz. Okazieci! nin. kuponu otrzyma po wykupieniu jednego biletu w kasie cyrku drugi bilet analogiczny BEZPŁATNIE

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

NA WARSZTACIE NAUKI POLSKIEJ

PRZEWODNIK PO WSPÓLczesnym Życiu Literackim w Polsce

Za taki uznać można doskonale pomyslane i równie dobrze redagowane pismo periodyczne „Rocznik literacki”, wydawane przez Instytut literacki. Ostatnio ukazał się trzeci tom „Rocznika” za rok 1934 pod redakcją Zofii Szmydtowej (poprzednie dwa tomy redagował Z. Szweykowski). Na ten pomysł (333 strony) i starannie wydany tom złożyły się najlepsze pióra, które wielokrotnie już omawiały odpowiednie działy naszej literatury.

„Rocznik” w całości swej daje obraz rocznej (1934) produkcji literackiej w Polsce wyróżniając zjawiska najbardziej wartościowe i najbardziej znamienne. W ten sposób czytelnik szanujący swój czas na lekturę przeznaczony i swój smak estetyczny — przy pomocy informatorów z „Rocznika” może się naprawdę zorientować w bieżącym życiu literackim. O lirycie informuje więc K. W. Zawodziński, o dramacie K. Irzykowski, powieści L. Piwiński, wznowienia literackie oma-

wia St. Pigoń a Brückner najpoważniejszą z imprez wydawniczych, t. j. sejmową edycję dzieł Mickiewicza.

Osobną grupę informacji tworzy dział przekładów z różnych języków. Wobec powodzi tłumaczeń różnego autoramentu, wobec nierządnego barbarzyństwa w przekładaniu — wprost niezbędnym jest zasięgnięcie porady w „Roczniku”. Omówiono tu przekłady ze wszystkich niemal ważniejszych literatur, dołączając teraz także grecką i łacińską (J. Birkenmajer). Osobne artykuły informują o literaturze podręczniczej, pamiętnikarskiej, o badaniach nad literaturą i o czasopiśmie literackich. Nauczycielstwu i bibliotekarzom odda wielkie usługi artykuł W. Borudkiej o książkach dla dzieci i młodzieży. Na czele znajdujemy bardzo ciekawe i aktualne refleksje Z. Lempickiego „Życie literackie a chwila obecna”, które należy omówić osobno. (Dr. R. P.)

ODZYŁO ZASŁUŻONE CZASOPISMO FILOZOFICZNE

Ukazał się drugi zeszyt rocznika 1935 „Kwartalnik Filozoficzny”. Wydawnictwo to Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie zostało półtora roku temu z powodu trudności finansowych zawieszona. Obecnie ukazuje się znowu, co prawda na znacznie gorszym papierze. Co do zakresu pracy i objętości pozostało bez zmian.

W ostatnim zeszycie zostało zakończone streszczenie obszernej pracy prof. U. P., dr. Z. Zawirskiego p. t. „Rozwój pojęcia czasu”, dzieła nagrodzonego w 1934 r. na konkursie wielkiego czasopisma międzynarodowego „Scientia” w Medjolanie. Dzieło samo drukuje się w oryginale, po francusku w Krakowie, w Akademii Umiejętności. W „Kwartalniku” znajduje się tylko streszczenie pracy. Prof. Zawirski skrupulatnie rozwinął historię zagadnienia; mniejszą objętościowo, lecz ważniejszą część poświęcił jego krytyce i systematycznej analizie. Streszczenie, mimo trudności i abstrakcyjności tematu napisane bardzo jasno jest przystępne dla każdego, kto inte-

resuje się zasadniczymi kwestjami filozoficznymi przyrodoznawstwa. W dalszym ciągu znajdujemy z zeszycie pracę Harasska o Trentowskim (początek większej całości), oraz interesujący artykuł krakowskiego muzykologa Józefa Reissa n. t. „Sextus Empiricus przeciw muzykom”. Autor referuje tu argumenty sceptyczne, wykazujące, że głos, a więc i muzyka wogóle nie istnieją.

Ponadto zeszyt zawiera sprawozdanie z zeszłorocznego kongresu filozoficznego w Pradze, pióra prof. Zawirskiego. Z sprawozdania tego można wynieść zupełny i jasny obraz współczesnej filozofii naukowej, której poświęcono obecny kongres w Paryżu. „Kwartalnik Filozoficzny” redivivus, jest trzecim czasopiśmie filozoficznym w Polsce, obok warszawskiego „Przeglądu Filozoficznego” i lwowskiego „Ruchu Filozoficznego”. Ten ostatni zamienia się na „Studia Philosophica”, których pierwszy tom jest już w druku. (zm)

CZEM BYŁ HETMAN W POLSCE

Temat ten został rozpatrzony w szkicu mjr. dypl. Stanisława Kempskiego, zamieszczonym w ostatnio wydanym zeszycie „Przeglądu historyczno-wojskowego” (t. VI, zesz. 2) p. t. „Władza hetmańska”. Omawiając kolejno okres władzy hetmańskiej, zajął się autor władzą administracyjno-skarbową, sądowniczą i dyplomatyczną, poczem rozpatrzył aparat dowodzenia, stosunek do wojska, próby reform i same reformy. Zdaniem autora władza hetmana była wielką, gdyż hetman był dowódcą siły zbrojnej bez specjalnych ograniczeń i jedynie, gdy król osobiście ruszał na wyprawę — wstępował mu godności naczelnego wodza. Z czasem znaczenie i władza hetmańska tak urosły, iż stał się nietylko wodzem naczelnym na polu bitwy, ale wodzem szlachty w życiu codziennym. Nic nie pomogły sprzeciwy społeczeństwa i dążenia króla do zmiany tej niezdrowej sytuacji. Z czasem, gdy po szeregu triumfów na polach Kircholmu, Kłuszyna, Wiednia nadeszły smutne czasy saskie i przedrozbiorowe, a buława hetmańska przeszedłszy w niewojenne ręce stawała się symbolem godności osobistej, gdy upadał duch rycerski w wojsku, — słabła władza hetmana aż upadła, gdy nadeszły chwile rozbiorów.

Obok tej ciekawej rozprawy z zakresu zagadnień prawnowo-wojskowych spotykamy ciąg dalszy pracy mjr. Lipińskiego o wojnie polsko-moskiewskiej 1633/34 r., a mianowicie opis kampanji zimowej i kapitulacji dowódcy rosyjskiego Szeina. Jako trzecia rozprawa została umieszczona praca niżej podpisanego, omawiająca walki kawaleryjskie pod Mirem i Romanowem 1812 r. Jest to przedstawienie działań kawalerji polskiej na początku kampanji przeciwko Rosja-

nom, polegających na dopadnięciu i związaniu walką — ustępującej II armji rosyjskiej pod wodzą Bagratjona. W dziale miscellaneów Ch. Rotbart podał przyczynek do opisu obozu rzymskiego przez Polibiusza, a K. Tyżkowski zamieścił, notatkę uzupełniającą o jubileuszowych publikacjach, poświęconych królowi szwedzkiemu Gustawowi Adolfowi. Z kolei następują recenzje i kronika. Omawiany zeszyt zamyka szósty już tom „Przeglądu historyczno-wojskowego”. Periodyk ten, redagowany przez mjr. Ottona Laskowskiego, a wydawany przez Wojskowe Biuro Historyczne w Warszawie, przyczynia się niemało do rozwoju i zainteresowania się tą młodą nauką, jaką jest u nas historia wojskowości i wojenna.

Dr. Janusz Staszewski.

Pisma nadesłane

„Arkady”. Nr. 5. Treść: „Kominiek”. — „Statek”. — „Amsterdam—Bruges—Cannes—Paris—Venezia—Warszawa”. P. M. Lubiński: „Jaśniejszy promień”. — P. Smolik: „Pracownia graficzna M. Nowickiego i S. Sandeckiej”. — K. Proszynski: „Obraz na ścianie”. — Dr. arch. S. Sienicki: „Roboty kolbuszowska”. — W. Telakowska: „Trzeba umieć patrzeć”. — T. Gronowski: „Dwa słowa o modzie”. — Pod arkadami. — Adr. Red. Warszawa, Królewska 5.

„Przegląd współczesny”. Nr. 161. Treść: S. Schayer: „O filozofowaniu Hindusów”. — M. Kukiel: „Szymon Askenazy”. — M. Czapska: „Rosyjskie wypadki 1925 r. w listach Ludwika Śniadeckiej”. — V. Malé: „Ivan Nesztravici”. — A. Heydel: „Myśli o kulturze”. — Ks. W. Twarkowski: „Maurycy Milliaud”. — J. Kott: „Drogi awangardy poetyckiej w Polsce”. — K. Wyka: „Jerzy Sorel”. — S. Wędkiewicz: „Cud nad Wisłą” w publikacji francuskiej. — Adr. Red. Warszawa, Szpitalna 12.

ŻYCIE KULTURALNE

SYNNA RACHEL LUBIŁA PIENIĄDZE

Z Paryża piszą nam (sp).
Od czasu do czasu pojawiają się w tu-tejszych tygodnikach (nawiasem mówiąc jest to typ pism wprost imponująca swą żywością i równocześnie wartością literacką) — otóż pojawiają się wspomnienia o słynnych osobistościach. Wśród takich dłuższych lub krótszych wianek anegdot, wpadłem niedawno na wspomnienia o słynnej tragiczce Rachel.

Poprzedniczka Sary Bernhardt była, równie jak ta ostatnia, żydówką z urodzenia i wyznania. A także z charakteru, jako że są to właściwości nierozłącznie ze sobą spójne. Główną też jej cechą, naturalnie obok wielkiego talentu, był spryt życiowy i chorobliwa niemal chciwość, o której krążą całe legendy.

Faktem jest np., że gdy zrobiła komu jakiś prezent, to najczęściej po jakimś czasie odbierała go, pod tym czy innym pretekstem: poprostu robiło się jej żal. Za to sama umiała prowokować dary w sposób niemal bezczelny. Pewnego dnia, zaproszona na obiad do hrab. go Duchâtel, spotrzęła na stole wspaniałą srebrną zastawę, t. zn. surtout de table, pełną kwiatów. Natychmiast zaczęła chwalić bardzo wymownie piękne kwiaty, wsuwając nawiasem zachwyt nad samą zastawą. Gdy wróciła drugi raz do tego samego tematu, hrabia z całą elegancją ofiarował jej zastawę w prezencie, oczekując, prawdopodobnie, że Rachel podziękuję i nie przyjmie, tak jak to w takich razach było zwyczajem. Gdzie tam! Rachel przyjęła z wielkimi podziękowaniami, wzięła gospodarka natychmiast za słowo, i przyjęła.

Na tem nie koniec. Przez cały obiad Rachel nurtowała obawą, że nazajutrz, gospodarz, ochłonawszy z entuzjazmu, postąpi z nią tak, jak ona z innymi. Zwłaszcza że hrabia mogła także wsunąć słowo za ulubioną swoją zastawą... Więc gdy przyszło żegnać się, Rachel rzuciła słówko, że przyjechała wynajętą dorożką i że teraz będzie musiała posłać po inną. Hrabia Duchâtel oczywiście musiał zaoferować jej swoją karetę.

— Jakże jestem hrabiemu wdzięczna! — zawołała słynna tragiczka. — W istocie składa się wybornie. Nikt mi nie ukradnie tej prześlicznej zastawy, którą będę mogła wziąć ze sobą...

Hrabiemu nie pozostało nic innego, jak ukłonić się. Ale od razu dodał z czarującym uśmiechem:

— Doskonale... Ale karetę mi pani odeśle? Prawda?

To była cała zemsta hrabiego. Zresztą, wcale słodka. Ie zastawa powędrowała z Rachelą i nigdy już nie wróciła.

Takich historii jest wiele. Inne tyczą się grv na giełdzie, którą Rachel, nigdy nie syta złota, uprawiała z całą namietnością, chociaż stale przegrywała, padając ofiarą rekimów giełdowych i ich maklerów. Obrzydzała ta chciwość Rachel nawet jej własnej rodzinie. I gdy zapytano raz jej o strę cioteczna, Judytę, dla czego tak nie cierpi swej kuzynki, a zarazem współwynawczyni, odpowiedziała:

— Moja wenołwynawczyni? Oczywiście. Ale między Rachel, a mną jest grubą różnica. Ja jestem żydówką, ale Rachel, to żyd!

TEATR

Z trzystu — piętnaście! Z Warszawy donoszą nam (krt): Jakoś mimochodem przesunęła się przez pisma notatka z Polskiej Akademii Literatury, tycząca się konkursu dramatycznego. Na konkurs ten nadesłano 300 prac. Po wstępnych ich przesianiu, czego dokonał poszczególni jurorowie — nie była to robota mała — zgodzono się na to, że do t. zw. wspólnego czytania można zakwalifikować ledwie 15 sztuk. Czytanie to dokończy się pod koniec września, albo w początkach października, poczem przyznane będą nagrody.

Wynik ten zasługuje na trochę uwagi. Od czasu do czasu powtarza się w prasie westchnienie, że teatry nie chcą grać autorów polskich, których znakomite dzieła rzekomo zalegają w kancelariach dyrekcyjnych. Ta szerzona przez grafomanów legenda wraca przy każdej okazji, gdy jakiś niedoświadczony jeszcze recenzent natknie się na lichą sztukę zagraniczną. Teraz z trzystu sztuk nadesłanych, mogło jury wziąć wogóle pod uwagę 15 — a niewiadomo, czy które wogóle będzie nagrodzone. Rozpiętość tych cyfr dobrze charakteryzuje różną nasilenie teatralnej grafomanji z jednej strony, z drugiej — skromną liczbę oczek, pływających po tej wasserzupce.

Dramat o Puszklinie napisał Michał Bułhakow, autor „Białej gwardji” — znanej i w Poznaniu z występów ryskiej trupy rosyjskiej. Bułhakow jest obecnie dramaturgiem moskiewskiego Teatru Artystycznego. Rzecz będzie wystawiona w teatrze Wachtangowa w Moskwie.

KRAJOZNAWSTWO

Nowy „Turysta w Polsce”. Trzy zwiazki turystyczne (Tow. Tatrzańskie, Zw. Kajakowy i Narciarski) wydają od początku roku ten pięknie ilustrowany miesięcznik. Wszyscy członkowie owych towarzystw o-trzymują „Turystę” za darmo. Nowy zeszyt przynosi ciekawe wiadomości o jeziorach i szlakach wodnych Warmji oraz Mazur Pruskich, szkic o polskiej wyprawie naukowo-alpinistycznej na Kaukaz, artykuły o „Święcie Gór” w Zakopanem, o kulturze turystyki wodnej, o źródłach Wisły, opis wyprawy kajakowej na Stryju i kronikę turystyczną. W ten sposób oficjalny rocznik tatrzański „Wierchy” został mocno odciążony a dwanaście razy do roku „Turysta” poda obchodzące ich nowości swym czytelnikom. Na 16 stronach dużego formatu mamy aż 39 zdjęć, z których kaukazkie (fotografie Selli ze zbiorów P. Tow. Tatr.) stanowią wspaniałą ozdobę wydawnictwa. Bardzo szczęśliwy pomysł stanowi okładka, która jest całostronicowa, piękna fotografia jednego z jezior Augustowskich. Redakcji pisma życzą turyści zasłużonego powodzenia. (J. M.)

VARIA

Nowe książki. W biblioteczkę „Skarbczyk domowy”, wydawanej przez Księgarnię św. Wojciecha, wysłała książka Ireny Stypianki p. t. „77 najciekawszych pasjan-sów”. Podobno układanie pasjan-sów jest dobrym odpoczynkiem po wyczerpującej pracy umysłowej. Duża ich różnorodność odpoczynek ten urozmaici i umili, a siedemdziesiąt siedem, to liczba spora i wybór umożliwiająca. (rp)

NAUKA

Plany wydawnicze Kasy Mianowskiej. Zasłużona warszawska instytucja naukowa, mimo trudnych warunków materialnych nie ustaje w wysiłkach i przystępuje do realizacji coraz nowych, wartościowych wydawnictw. Z perjuryków ukazały się wkrótce pierwsze zeszyty dwu nowych wydawnictw: pisma naukoznawczego „Organon” oraz poświęconej nauce prawa „Themis polskiej”. Z cyklu prac etnograficznych St. Ciszewskiego przygotowuje do druku prof. Moszyński tom czwarty pt. „Ród”. W przygotowaniu również jest dzieło prof. W. Konopczyńskiego „Konfederacja barska”. Prof. R. Pollak przygotował nowy tomik z „Biblioteki zapomnianych poetów” — Wiersze Jana Smolika. W najbliższej przyszłości rozpoczyna się wydawnictwa: opracowany zbiorek „Dziejów Polski” w 10 tomach pełnego Słownika Jana Kochanowskiego oraz tomu uzupełnień t. zw. Słownika Warszawskiego. Komitet redakcyjny wydawnictwa „Dzieł wszystkich Adama Mickiewicza” przygotowuje do druku dalsze — dotychczas wyszły cztery tomy. — Brak funduszy nie pozwala na wydanie ciekawej pracy Peszkego p. t. „Kuchnia w dawnej Polsce”. Niewiadomo też, czy znajdą się pieniądze na wydanie przygotowywanej przez prof. E. Kucharskiego pracy z zakresu teorii literatury, która byłaby pierwszym dotąd podstawowym dziełem w literaturze polskiej z tego zakresu. (np)

MUZYKA

Nowa opera rumuńska będzie wystawiona na zakończenie sezonu w Cluj. Ma ona tytuł „Czarnoksiężny”, libretto napisał Eminescu, muzykę Andreescu-Skeletty.

SZKOLNICTWO

„Kultura współczesna a wychowanie młodzieży”. Taki jest tytuł broszury dr. B. Suchodolskiego, wydanej przez Książnicę-Atlas w ramach biblioteczeki, poświęconej zagadnieniom współpracy domu i szkoły. Na 55 stronicach daje autor cenne wskazówki, jak dom i szkoła mogą wspólnym wysiłkiem wychować twórczego człowieka. Dom winien w pierwszym rzędzie wyrobić w młodzieży umiłowanie prawdy, rzetelności, bezinteresowności, umiejętności wykorzystywania chwil wolnych od pracy dla sprawy własnego rozwoju; szkoła winna wyrobić w młodzieży przekonanie, że kultura jest wynikiem świadomej ludzkiej woli, winna też zaszczerpić pojęcie wytwórczości jako funkcji społecznej i doprowadzić do tego, by stosunek do pracy oparty był na jej umiłowaniu. Broszura jest ilustrowana konkretnymi przykładami z życia, które znakomicie ułatwiają zrozumienie założeń pracy. Rodzice i nauczyciele, którzy pracują nad udoskonaleniem metod wychowania, znajdą w książeczce dużo materiału do przemyślenia i zastosowania w praktyce. (sn)

Książki nadesłane

„Myśli św. Bernarda”. Wybrał M. Pachucki. Poznań 1935. Księgarnia św. Wojciecha.

Dr. Stefan Kotarski: „Opatów w latach 1861—1864”. Opatów 1934. Nakł. Oddziału Opatowskiego Pol. Tow. Krajoznawczego.

S. Marja Augustyna Norbertanka: „Miesiąc Bł. Bronisławy”. Kraków 1935. Nakł. Konwentu P. P. Norbertanek.

Polak, który widział spadający meteor

Co o tem wszystkim mówią na miejscu, w Ostrzeszowie

Ostatnia niedziela w Ostrzeszowie była rojna i gwarna. I z powodu meteoru i z tej przyczyny, że ziemianie i rolnicy z bliskiej oraz dalszej okolicy zjechali na odbywającą się tu wystawę bydła czerwonego i bekonów. Oprócz tego na terenie wystawy odbywały się dożynki regionalne. Kiedyś przyszli w słoneczne południe na rynek, jakaś orkiestra strażacka grała właśnie pod ratuszem, co miało znaczyć: chodźcie wszyscy na dożynki, tam będzie ciąg dalszy! Jacyś chłopcy chodzili po ulicach z plakatami na kijach, zapraszającymi na wystawę rasowego bydła, tudzież na „tani bufet”. Na plakatach widniał rasowy, czerwony buhaj. Zachęta i reklama sprawiły, iż w drodze do meteoru, właściwego celu naszej wyprawy do Ostrzeszowa, znaleźliśmy się zupełnie niespodziewanie na fachowej wystawie hodowlanej.

Impreza, jak wszystkie w tym rodzaju imprezy ostrzeszowskie — a było ich kilka w ostatnich latach — udana i oczywiście pożyteczna. Kto nie wie, niech wie, że Ostrzeszów od chwili, kiedy stracił siedzibę powiatu, ratuje się, jak może i, co najważniejsze, z dobrym skutkiem. Dużo, bardzo dużo w tem zasługi i mrówczej pracy człowieka, który może być przykładem dobrego gospodarza na swoim i dzielnego społecznika, płk. Thiela z Doruchowa. Wystawa, jednym słowem, podobała się nam, niefachowcom. Nawet laik musiał przyznać, że buhaj „Eros”, nagrodzony złotym medalem i opasany z tego powodu kolorową wstęgą, stanowił okaz z maści czerwonej rzeczywiście kapitalny. Zanotowaliśmy skrzętnie jego „personalja”: „Eros” z ojca „Polonusa”, z matki „Esterki”, urodzony 25. 11. 1930 — właściciel: Fenrych, maj. Górka, poczta Kobylin.

Na tej notatce oraz po stwierdzeniu jeszcze paru co ciekawszych imion poszczególnych sztuk (Brunet, Lalka, Nawiwna, Baletnica, Donia, Greczynka, Zuzula itd.) skończyliśmy zwiedzanie wystawy, bo czas był ruszyć w kierunku meteoru.

Towarzyszy nam leśniczy miejski p. Michałowicz, ten sam, który wskazywał drogę dyr. Schmidowi.

A właściwie — powiada p. Michałowicz — nie ja dyr. Schmidowi, ale on mnie drogę wskazywał. Najwięcej zdumiewały mnie ścisłość i zgodność obliczeń teoretycznych, dokonanych przez dyr. Schmidą bez znajomości miejscowego terenu, z rzeczywistością. Przyszedł do mnie zupełnie niespodziewanie, przedłożył sprawę, pokazał gotowe już obliczenia i rysunki i od razu przekonał mnie do siebie całkowicie. Pojechaliśmy do lasu i bez trudności dyr. Schmid odnalazł miejsce upadku meteoru. Otóż i ono!

Stajemy. Po jednej i drugiej stronie szosy las. Po lewej kilkanaście morgów szkółki. Tu właśnie w odległości około 40 m od szosy ma znajdować się, według tezy dyr. Schmidą, grób meteoru, spoczywającego sobie pod ziemią od 2 września 1907 r. Magistrat ostrzeszowski dojdzie do „grobu” odgrodził od szkółki, by nie narazić jej na

dalsze niszczenie. Za dotychczas poniesione straty magistrat — jak to już podawaliśmy — likwiduje sobie w pewnych porach dniach po 20 groszy „od sztuki”, to znaczy od ciekawego gościa z ziemi, który chce obejrzeć „gościa z nieba”. Gości z ziemi jest coraz więcej. Właśnie przyjechało na rowerach kilkunastu chłopów z pod Grabowa, a nawet z pod Ostrowa. Patrzą na rozkopaną ziemię i na bryły zoksydowanego

wslawić imię miasta, w którym się — począł.

P. Michałowicz tymczasem zapewnił nas jeszcze raz, że zna tu każdą piędź ziemi, bo leśniczym lasów miejskich jest już od dawnego czasu i że tylko tu, w tem właśnie, przez dyr. Schmidą wskazanem, miejscu znajduje się bryła ziemi zoksydowanej. Zdaniem p. Michałowicza teza dyr. Schmidą jest słuszna.

Zwały zoksydowanego piasku, rozsądzone amonitem przez niemieckiego łowcę meteorów p. Schmidą i sekretarza rady Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie, p. Kuźniara. Tego rodzaju pokładów twardego zoksydowanego piasku nie spotyka się nigdzie w okolicy poza miejscem, w którym spadł meteor. Zoksydowany piasek tworzył spoiwą bryłę o powierzchni siedem na dwaście metrów. Obecnie bryła ta zostanie rozbita na części. Pod nią spoczywać ma meteor.

piasku, poczem oglądają się jeden na drugiego wzrokiem, który mówi:

— Myślałem, że tu jakie dziwa będą, a tu ci kupa piachu...

Dopiero jeden z nich wyjmując z kieszeni gazetę i objaśnia, że meteor znajduje się kilka metrów pod ziemią i że trzeba go dopiero odkopać.

— To możeby jaki zarobek przy tem był? — zapytuje jeden z chłopów.

— A może, niewiada...

— A ile też to warte, jeśli wykopią?

— Ponoć 5 milionów marek.

Tak sobie gwarzą goście z ziemi o tajemniczym „gościu z nieba”, leżącym tuż pod naszymi stopami i mającym

nam się porozumieć i dowiedzieć autoritatywnie, czy wogóle i jakie plany w związku z odkryciem dyr. Schmidą mają władze miejskie. Z tego, co mówią na mieście, wynikałoby, że w kasie miejskiej pieniędzy ani na lekarstwo, a cóż dopiero na wiercenie... dziury w ziemi.

P. Michałowicz wskazał nam jeszcze jednego człowieka, o którym ostatnio dowiedział się, że, oprócz owego Tautza, był on również naocznym świadkiem upadku meteoru. Udajemy się więc pod wskazany adres.

P. Henryka Matysika zastajemy w młynie, którego jest właścicielem. Siadamy na przyźbie i słuchamy opowiadania p. Matysika. Wspomnienia jego notujemy dosłownie:

— Miałem wówczas lat 14 i pół i byłem uczniem urzędu katastralnego w Ostrzeszowie. Rodzice moi mieszkali w Najmowie, dokąd też jeździłem na rowerze. Pamiętam dokładnie — bo to było po „Sedanescie” (uroczystości w rocznicę Sedanu odbywały się 2 września) — jak wieczorem tego dnia wyjechałem na rowerze szosą mikstacką do Najmowa. Kiedy znalazłem się mniej więcej na wysokości folwarku Kubary, w okolicy szkoły powszechnej wsi Potasnia, nagle na niebie zaświeciła luna... Ciemno mi się zrobiło w oczach, stanąłem i przez chwilę ani rusz z miejsca. Byłem jakby oślepiiony blaskiem. Coś podobnego do niespodziewanego oślepienia, spowodowanego wybuchem magnezy przy fotografowaniu.

Kiedy nieco uprzytomniałem, myślałem sobie, co też to mogło być: luna pożaru w folwarku Kubary? Chyba nie? W takim bowiem razie lunę widać było dalej; a tu ciemności dookoła.

I doszedłem do wniosku, że to musiała jakaś niezwykła gwiazda spaść z nieba. Pełen przeżytego wrażenia zjechałem do domu, gdzie z tego, com widział, zwierzyłem się ojcu.

— Ojciec żyje jeszcze? — wtrącamy pytanie.

— Tak, żyje. Właśnie zawezwano mnie wczoraj do niego, ponieważ miał ciężki wypadek i była obawa o jego życie. Kiedy przyjechałem wczoraj do Najmowa i przywitałem się z ojcem, przypomniał mi on moje opowiadanie z dzieciństwa o meteorze.

— Więc ojciec pański wie o odkryciu dyr. Schmidą?

— Tak, zna tę sprawę z gazet.

— A jaka była mniej więcej odległość owej oślepiającej luno od miejsca, na którym pana jej blask zatrzymał?

— To było jakie 2 do 3 km na prawo od szosy.

Dane powyższe p. Matysika pokrywają się w zupełności zarówno z relacjami, zamieszczonymi podówczas w „Schlesische Zeitung”, jak i z opowiadaniem Tautza w czasopiśmie „Reklam Universum”. Tautz szedł szosą z Grabowa do Ostrzeszowa, a meteor spadł w odległości zaledwie kilkunastu metrów od tej szosy. P. Matysik jechał szosą w kierunku Mikstatu, a miejsce, w którym zastała go „luna”, oddalone jest rzeczywiście około 2 i pół km od miejsca wskazanego przez dyr. Schmidą.

Wspomnienia p. Matysika budzą, jak nam się wydaje, pełne zaufanie. Byłoby to zatem jeszcze jedno świadectwo za tezą dyr. Schmidą. Z et.

W miejscu, w którym przed 28 laty spadł meteor, gromadzą się obecnie licznie mieszkańcy Ostrzeszowa i sąsiednich miejscowości. Ludzie oglądają z zaciekawieniem miejsce, w którym meteor zetknął się z powierzchnią ziemi i debatują nad sposobem wykopania „gościa z nieba”.

Na fotografii widzimy rozkopane miejsce w szkółce drzew w lesie miasta Ostrzeszowa, gdzie według wszelkich danych znajdować się ma meteor, który spadł pod Ostrzeszowem w nocy 2 września 1907 r. Krzyżykiem oznaczony jest na fotografii leśniczy Michałowicz, który pomógł p. Schmidowi przy ustaleniu miejsca, w które uderzył meteor.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Przepowiednia sir Edwarda Greya

Wśród dokumentów, ujawnionych przez ministerstwo spraw zagranicznych republiki austriackiej, znajduje się sprawozdanie ostatniego posła monarchii austro-węgierskiej w Londynie, hr. Mensdorfa, o rozmowie z 7-go sierpnia 1914 r. między nim i sir Edwardem Greyem, ówczesnym ministrem spraw zagranicznych Jej Królewskiej Mości Brytyjskiej. Angielski mąż stanu dał wyraz przewidywaniu, że już nieunikniony wybuch powszechnej, wielkiej wojny stanowi mimo woli mocarstw, podejmujących ją, „zapewne największy krok ku socjalizmowi, który można było uczynić...”. Szlachetny lord, wierny wyznawca zasad liberalnych, widocznie widział w niebezpieczeństwie socjalizacji, a więc w perspektywie wzrostu ingerencji państwa w życie gospodarcze i społeczeństwa, niebezpieczeństwo dla dalszego rozwoju kultury materialnej i duchowej.

Jakoż przepowiednia sir Edwarda Greya sprawdziła się już w krótki czas po jej wypowiedzeniu. Mianowicie w okresie wojennym miejsce liberalizmu gospodarczego zajęła gospodarka wojenna, oparta o zasady socjalizmu wojennego, tj. ingerowania i normowania przez państwo wszelkich przejawów życia gospodarczego. Stan ten trwał jeszcze przez kilka lat powojennych, w okresie demobilizacji oraz gospodarki inflacyjnej.

Dopiero w latach 1925—1929 wydawać się mogło, że przedwojenny liberalizm odżył. Odbywało się przecież stopniowe likwidowanie ingerencji państwowej. Ale okres ten nie trwał długo. Przyszedł kryzys, a wraz z nim państwa stanęły w obliczu nowych zadań, jakie narzucała im nietylko konjunktura, ale i wola szerokich warstw społeczeństwa, w szczególności bezrobotnych.

W pierwszej części przesilenia, więc mniej więcej do r. 1932, państwa ograniczały się do przeciwdziałania ujemnym skutkom kryzysu, natomiast nie zmierzały do planowego kształtowania podstawowych elementów gospodarczych. W następnej jednakże fazie interwencjonizm państwowy zaostriął się; liczne państwa zarzuciły politykę koniunkturalną, obliczoną na krótką metę, obierając politykę strukturalną, dążącą do urzeczywistnienia dalekosięgających planów przebudowy organizmów gospodarczych i społecznego. Nastąpił więc doniosły w skutkach zwrot w kierunku wzrostu etatyzmu, czy — jak kto woli socjalizacji.

Wprawdzie — jak pisaliśmy na tem miejscu przed niedawnym czasem (nr

435 „K. P.” str. 4, z dnia 22 bm.) — państwo obecnie prawie jednolite i — zdaje się — szczerą tęsknotą wśród kół gospodarczych, a nawet licznych kół rządowych za normalizacją stosunków gospodarczych i za powrotem liberalizmu gospodarczego, jednak z większą jeszcze jedynomyślnością świat widzi niemożliwość takiego powrotu dzisiaj. Inaczej bowiem wygląda stan umysłów kierowników życia gospodarczego, jak rzekliśmy: skłaniających się ku liberalizmowi, a inaczej wygląda „rzeczywista rzeczywistość”. Aby ją poznać, wystarczy zrekapitulować ostatnie wydarzenia na terenie Italii i Niemiec, mające ogromny wpływ na kształtowanie się polityki gospodarczej innych państw:

Oto we Włoszech w ostatnich tygodniach stworzono centralę surowcowa, przynajmniej kolejno włoskim monopol na zakup węgla, miedzi, cyny i niklu, wprowadzono krańcową reglamentację dewizową, ustala się ceny maksymalne, mobilizuje się przymusowo środki finansowe (drogą zamiany

zagranicznych emisji państwowych na emisje krajowe), ograniczono wysokość dywidend, przestaczając Italię w jeden wielki obóz wojenny.

Stosunki w Niemczech chwilowo jeszcze nie posunęły się aż tak daleko, ale i tam ingerencja państwa zaszła już bardzo głęboko w dziedzinę gospodarczą. Także i tam obowiązuje surowa gospodarka dewizowa i surowcowa, kontrola cen i dochodów, zmuszanie przemysłu do używania nadwyżek dochodów na cele popierania eksportu, — także i tam finansuje się drogą inflacji inwestycje o charakterze wojenno-przygotowawczym.

Czy w tych warunkach w innych państwach, zmuszonych volens nolens do dotrzymywania kroku pozostałym krajom, możliwy jest powrót liberalnej polityki gospodarczej? Wydaje się to rzeczą — jeśli już nie całkowicie niemożliwą — to przynajmniej bardzo utrudnioną i mało prawdopodobną. Rzecz cała na tem polega, by dostrajać politykę gospodarczą z jednej strony do wymogów obronności, zaś z drugiej strony do naturalnych możliwości i racjonalnych celów wewnątrzgospodarczych kraju.

Z Targów na jęczmień browarny

Wczoraj, dnia 24 b. m. o godz. 10 w Pałacu Targowym Międzynarodowych Targów w Poznaniu przy ul. Marsz. Focha 18 dokonano otwarcia IV Ogólnopolskich Targów na jęczmień browarny i słód piwowarski oraz pokazu prób jęczmion browarnych, siewnych i słodu. Zdjęcie przedstawia fragment wnętrza Pałacu Targowego z wystawionymi eksponatami bezpośrednio po otwarciu Targów.

KRONIKA GOSPODARCZA

Bilans Banku Polskiego za drugą dekadę września wykazuje 24 miliony zł spadku zapasów złota

W ciągu drugiej dekady września zapas złota w Banku Polskim zmniejszył się o 23,9 miljn. zł, do 487,7 miljn. zł., natomiast zapas pieniędzy zagranicznych i dewiz podniósł się o 9,9 miljn. zł. do 18,3 miljn. zł.

Suma wykorzystanych kredytów wzrosła o 4,5 miljn. zł. do 765,0 miljn. zł., przy czym portfel wekslowy spadł o 2,3 miljn. złotych do 646,9 miljn. zł., natomiast portfel zdyskontowanych biletów skarbowych wzrósł o 5,4 miljn. zł. do 63,4 miljn. zł. i stan pożyczek zabezpieczonych zastawami — o 1,4 miljn. zł. do 54,7 miljn. zł.

Zapas polskich monet srebrnych i bilonu wzrósł o 15,5 miljn. zł. do 38,7 miljn. złotych.

pozycja „inne aktywa” zmniejszyła się o 18,1 miljn. zł. do 144,4 miljn. zł., zaś pozycja „inne pasywa” wzrosła o 1,3 miljn. zł. do 303,0 miljn. zł. Natychmiast płatne zobowiązania zwiększyły się o 9,7 miljn. zł. do 204,5 miljn. zł. Obieg biletów bankowych — w wyniku wyżej omówionych zmian — spadł o 24,7 miljn. zł. do 931,4 miljn. zł.

Pokrycie złotem obniżyło się do 47,08% i przekracza normę statutową o przeszło 17 punktów.

Po dłuższym okresie wzrostu zapasów złota, bilans obecny wykazuje ubytek o około 24 miliony zł. Kwotę tę obrócił — według oficjalnego wyjaśnienia — Bank Polski na zakup dewiz, potrzebnych na spłatę zobowiązań zagranicznych. Suma tych zobowiązań, płatnych we wrześniu i w październiku r. b., które obejmują półroczne raty amortyzacyjne i odsetki od państwowych i samorządowych pożyczek zagranicznych, wynosi około 50 miljn. zł., tak że następny bilans dekadowy Banku na ultimo września wykazuje zapewne podobny ubytek kruszcza jak obecny. Bank Polski, mając pokrycie statutowe wyłącznie złotem, uzupełnia w drodze wymiany złota na dewizy. Zależnie od wysokości dodat-

nego salda naszego bilansu handlowego oraz od wielu innych czynników może też zapas kruszcza złotego w Banku wykazywać w przyszłości — podobnie zresztą, jak to stało się dzieje we wszystkich innych krajach — mniejsze lub większe wahania w obie strony.

Z KRAJU

(k) **Sytuacja walutowa.** Po okresie niżki w tygodniu ubiegłym funt wykazał we wtorek lekkie wzmocnienie. Natomiast dewiza na Londyn osłabła w Zurychu oraz w Warszawie. Notowania londyńskie świadczą jednak o poprawie kursu funta. Tendencja dla dolara była słabsza. Dewiza na Nowy Jork spadła w Londynie i w

Można lepiej...

NAPISY

Kupiec wyłożył towar w oknie wystawowym. Pokazał ludziom, co wszystko można u niego kupić. Kupiec swoje zrobił. Teraz kolej na ludzi. Mają oni przystanąć przed wystawą, zainteresować się, wejść do sklepu i kupić. Bagatela!

Aby w praktyce poszło tak gładko, musiałby towar mieć w sobie jakąś magiczną siłę. Tej niestety nie posiada, przynajmniej normalnie nie. Lecz można mu ją nadać — już nie mówiąc siłę magiczną, ale chociażby siłę przekonywującą. Ta zupełnie wystarczy.

Gdyby przekupień jarmarczny też tylko wyłożył swój towar, nie sprzedałby nic. Ale on o nim mówi. Martwy towar, ożywiony jego słowem, nabiera rumieńców. Inaczej już patrzy na niego przechodzień. Żywe słowo przekupnia zbliżyło ich do sie-

Paryżu, znajdując się obecnie nieco poniżej górnego punktu złota. Również w Zurychu i w Warszawie dolar nieco zmniejszał. Z innych dewiz zasługują na uwagę dalsze osłabienie florena holenderskiego w Zurychu, w Warszawie oraz w Paryżu. Poza tem warto podkreślić wysoki kurs franka francuskiego w Warszawie — 35,01.

(k) **Powrotny wywóz zagranicznych opakowań.** W „Monitorze Polskim” z dnia 23 bm. ukazał się okólnik min. skarbu z dnia 4 bm., wyjaśniający, iż przybywające z towarem zagraniczne opakowania, odprowadzone warunkowo, mogą być wywiezione z powrotem zagranicę przez dowolny urząd celny I klasy.

(k) **Poważne transakcje zawarto na Targach Wolińskich.** W ciągu pierwszych dni otwarcia VI Targów Wolińskich zanotowano szereg poważnych transakcji, zawartych przez poszczególne branże, reprezentowane przez wolińską izbę rzemieślniczą. Zainteresowanie rzemiosłem wolińskim na obecnych Targach jest znaczne. Kilka firm z poza Wolińska znalazło na Targach solidnych odbiorców. Z inicjatywy wystawców poczynione będą starania o przedłużenie Targów Wolińskich do 3 lub 4 października.

Z ZAGRANICZY

(z) **Plan gospodarczy premiera czechosłowackiego.** Premier czechosłowacki Malypetr w rozmowie z przedstawicielami prasy czechosłowackiej omówił aktualne zagadnienia ekonomiczne oraz środki, jakie należy zastosować w celu walki z bezrobociem. W dalszym ciągu premier zapowiedział, iż rząd nie będzie czynił ryzykownych doświadczeń z obiegami pieniądza. W końcu premier czechosłowacki zapewniał, iż rząd poweźmie środki w celu obniżenia stopy procentowej, zrównoważenia budżetu państwa i zaopatrzenia ludności w artykuły pierwszej potrzeby po przystępnych cenach.

(z) **Rozbieżność gospodarcze w rządzie czechosłowackim.** „Moravsko Slezsky Denik” w artykule p. t.: „Chaos” twierdzi, że ostra rozbieżność poglądów istniejąca pomiędzy poszczególnymi stronnictwami koalicji rządzącej, wkraśnia się również i do rządu, złożonego z przedstawicieli tych stronnictw. Rozbieżności te dotyczą przede wszystkim palących zagadnień gospodarczych, budżetu i systemu finansowego. Agrarjusze w prasie swej opowiadają się za dalszą dewaluacją i taką polityką gospodarczą, w której najważniejszym zagadnieniem dla rolnictwa jest organizacja monopoli żywności. Inni ministrowie zajmują w tej sprawie stanowisko zdecydowanie przeciwne.

(z) **Odplyw złota do Stanów Zjednoczonych.** Francuskie koła finansowe twierdzą, że odpływ złota do Stanów Zjednoczonych ciągle wzrasta i daje się zauważyć szczególnie wyraźnie na angielskim rynku pieniężnym, co jest przypisywane napięciu stosunków politycznych pomiędzy Wielką Brytanią i Włochami. Koła bankowe oceniają odpływ złota do Ameryki, zanotowany w ostatnich dwóch tygodniach na około 150 milionów dolarów. Popyt na dolara, zanotowany na rynku paryskim i londyńskim, tłumaczony jest nietylko sezonowymi względami, lecz także znacznym zainteresowaniem ze strony kapitalistów walutą kraju, który prawdopodobnie na wypadek wojny w Afryce pozostanie najzupełniej neutralny. Sprzedaż papierów wartościowych na giełdzie paryskiej i londyńskiej oraz walut niektórych krajów, a następnie zamiana uzyskanych sum na dolary, przyczynia się do podbijania kursu dewizy na Nowy Jork. Ostatnio, jak wiadomo, dewiza na Nowy Jork w Paryżu notowana była nieco powyżej górnego punktu złota.

Krótkie informacje gospodarcze

— Magazyn śledziowy, który stanie w porcie gdyńskim na nabrzeżu angielskim w pobliżu zabudowań firmy Polmin, będzie oddany do użytku w końcu r. b.

— „Żegluga Polska” zamówiła w Stoczni Gdańskiej duży holownik, 33 m długości i 8,20 m szerokości z motorem o sile 750 HP. Holownik będzie zaopatrzony w umocnienia przeciwłodowe.

— Po rozebraniu wielkiego pieca huty „Falwa” w Świętochłowicach przystąpiono do budowy nowego wielkiego pieca hutniczego do wyrobu surowki. Wartość inwestycji wyniesie około pół miliona złotych.

— Małopolski przemysł chałupniczy przystąpił do budowy w Zembrzycach wykończalni skór dla użytku chałupników.

— Wpływy dzienne monopolu tytoniowego w Czechosłowacji spadły z 6 253 milj. koron czeskich w r. 1929 do 4 282 milj. k. cz. w r. b. czyli o 31,5%.

— Drożyna w Czechosłowacji czyni dalsze postępy. Mięso wszystkich gatunków, masło, groch, kawa zbożowa i mąka zdrożały od 3 do 9%.

— Między Czechosłowacją i Rumunią zawarta została umowa kompensacyjna, której mocą Czechosłowacji zakupi owoców na sumę 15 milj. lei. Rumunia natomiast sprowadzi w takiejże wysokości bawełnę i wyroby gumowe.

— W Austrii powstał nowy związek eksportowy dla obrotów kompensacyjnych z krajami bałkańskimi oraz bliskiego i dalekiego Wschodu.

— Między Jugosławią i Grecją podpisany został nowy układ handlowy na dalszy okres 3-miesięczny.

— Obecnie odbywają się w Strasburgu X. Targi Międzynarodowe.

— Deficyt budżetowy Holandii na r. 1936 jest przewidziany na 110 milionów florenów. Budżet przewiduje 701,9 milj. flor. w wydatkach, 602,0 milj. flor. w dochodach; ponadto przewiduje się 10,2 milj. flor. niedoboru z powodu obniżenia podatku od wina i alkoholu.

— Anglia po ostatnio przeprowadzonych rozmowach zwiększa import tytoniu i in. towarów z Grecji.

— Japońskie przedsiębiorstwa bawełniane postanowiły ograniczyć na okres od września do listopada b. r. produkcję wrzecion o 4%.

bie, nawiązało między nimi niemałą rozmowę.

Kupiec wobec swej wystawy okiennej tej metody stosować nie może. Lecz może ożywić ją słowem drukowanym — napisami. Nie zastąpią one słowa mówionego, to prawda, ale zawsze lepsze to, niż nic zgoła, niż pustka i pozostawienie martwego towaru samemu sobie.

Stają naprzeciw sobie człowiek i towar. Nie łączą ich nic. Więc niech przemówi towar i nawiąże kontakt. Może już kilka słów wystarczy, aby powiedzieć, aby dać odpowiedź na jedną kwestję i dzieł się dalszych, które z nią się łączą. Albo — aby skłonić przechodnia do przestąpienia gościnnych progów sklepu.

Jakie to muszą być napisy, to już osobna kwestja. Narazie chodzi o sam fakt posługiwania się napisami. Dlaczego nie ma ich na wystawie, skoro tak wiele mogą pomóc?

Z wystawy „Wszystko dla Pani”

W pawilonach Targów Poznańskich odbywa się właśnie wystawa pod ciekawą i intrygującą nazwą „Wszystko dla Pani”. Podobne nazwy wzbudzają zawsze zaniepokojenie, to też w chwili otwarcia widziało się sporą liczbę zwiedzających, no i sporo mniej lub więcej oryginalnych eksponatów.

Wystawa, która nosi trochę niepokojącą nazwę, podniecała przedewszystkiem P. T. małżonków — dlatego widzieliśmy na pokazie „Wszystko dla Pani” przeważającą liczbę panów... Zupełnie słusznie! Lepiej bowiem małżonkowi zobaczyć coś z tego „wszystkiego”, zastanowić się nad swoimi dochodami i rozchodami (żony), a potem dopiero zabrać ją ze sobą, względnie, o ile małżonka jest zbyt łaskawa na wszystko, co dla pani — odradzić, zganić wystawę — poprostu powiedzieć: „Jak Boga kocham nie warto. To nie dla ciebie gołąbko. Tobie trzeba coś naprawdę nowego”.

Pierwszy tedy plus to fakt, że na wystawę puszczają panów... samych. I to po nikłej cenie 25 groszy. To jednak — moim zdaniem — nie powinno się robić. Wiadomo bowiem, co to będzie w domu, jeśli panie dowiedzą się po niewczasie, że należało pójść koniecznie; wiadomo też, co to są panie domu w domu...

Niepodobna omawiać mi wszystkich eksponatów. O niektórych bowiem mam zaledwie blade pojęcie. A więc o tych niektórych, o których to pojęcie jest mniej blade.

Otóż, proszę panów... bufet najbliższy jest po lewej stronie, tuż przy wejściu, drugi trochę dalej, też po lewej. Obydwa bardzo obficie zaopatrzone. Obok znakomite wyroby wędliniarskie, białostockie, oryginalne i świeże.

„Wszystko dla Pani”, więc panowie stoją w ogonku i korzystają bardzo skrupulatnie z bufetu. Niedaleko Związek Pań Domu zainstalował obronę przed gazem... Na spółkę z L. O. P. P. Zawsze pewnie. Odpowiednie napisy objaśniają, jak powinna wyglądać obrona przeciwgazowa w normalnym domu. Chodzi tylko o to, żeby panowie zechcieli wreszcie zrozumieć pojęcie słowa „gaz”, żeby — powiedzmy wyraźniej — naprzód uzbrolili się w maski gazowe, a potem niechby odwiedzali bufety ile wlezie.

Już trochę wesoły i pełen dobrego humoru kroczą dalej...

Oto bardzo bogate stoisko. Pełno wózków dla niemowląt i dla naszych (czy waszych) jednoroczników. W niektórych wózkach siedzą nawet dzieci. Już uważacie — gotowe, lubo z celuloidu. Tu i owdzie zachęcający bocian, smutny, apatyczny, jakby trochę niedołączny.

Uśmiecham się.

Paniuszka od wózków patrzy na mnie przymilnie i tak jakoś melancholijnie, tęskliwie. Czuję, że rumienię się jak luna i czempredziej zmykam.

To nie dla mnie, to „wszystko dla pani” — szepnąłem dyskretnie na odchodnym.

Stoję przed stoiskiem „przeciw nagłotkom”. Akurat nadepnął mnie przechodzień jakiś na odcisk, a... paniuszka bardzo ładna i miła, widać — ma zdrowe nogi, jak ryba, i widać, że zgrabne. Djabełny ból przeszył całe ciało. Mówić się nie chce. „Wszystko dla pani”.

Ach, te odciski. I niech jeszcze kto ma pecha i niech mu kamień spadnie z serca właśnie na odcisk — jak to mówi poeta.

Kulejąc czołgam się dalej. Właśnie zachwalają deski do prasowania z łamanymi nogami. Całość jest zatem portable, jak maszyna do pisania. Można prasować, chodząc.

A obok gadają, że nie należy prasować żelazkiem, albowiem spodnie niszczą się i świecą (pustkami) na glanc. A z czasem to się nawet przepala. Rzeczywiście przykra sprawa i komicznie człowiek wygląda z dziurką w spodniach. Dlatego — mówią — należy używać specjalnego przyrządu do sprężyny, który wkłada się na noc w nogawki. (Na dzień — oczywiście — nogę!) Odpowiedni instruktor objaśnił mnie:

Na ten przykład nieraz zdarza się, że masz pan spodnie wygniezione, że aż wstyd. O, dajmy na to pańskie portki. (Rumieniec mnie zalewa). To ich pan nie potrzebuje wkładać pod prześcieradło lub też pod żelazko, tylko bierzesz pan ten otóż przyrząd, nie puszczony na rynku. Sprężyna, co ją tumny i co się daie stalować, zrobi swoje. Spodnie są zawsze wilgotne, to przez noc naciągną się jak nowa.

— Moje też wilgotne? — zagađuję.

— A ma się rozumieć samo przez się. Każda spodnia jest zawsze wilgotna... ustalili niezbitą regułę.

W głowę uderzyło mnie stoisko, „co można zrobić z prostej skrzyni?”

Pojęcie nie ma nikt, to pojęcie ma natomiast pewna inżynier-architekta. Przedstawiony jest pokój, który wzruszyć musi każdego do łez.

Oto z najordynarniejszych desek, nawet nieheblowanych, zbite są skrzynie, z których zrobiono umywalnię, etażerkę, rodzaj biurka i t. d. Na dwóch skrzyniach położone deski symbolizują łóżko. Również z desek zbita jest żłobek dla pociechy rodzinnej... A jabym zbił kogo innego.

Toć to najbardziej bezrobotny z bezrobotnych na t. zw. Wesołym Miasteczku urządził swoje mieszkanie daleko lepiej. Nie kończył przytem wyższej uczelni i nie jest akurat architektem. Zdaje się, że tu nauka poszła jednak w las.

Urządzenie pokoju z pospolitych desek sprawia wrażenie poprostu makabryczne. Nie podam też nazwiska projektodawcy, niech ludzie nie wiedzą, niech zapomną o niem czempredziej. I o takim pokoju, niech mają lepiej pokój dobrej woli.

A może to ma być perspektywa dla narzeczonej, której przyszły mąż zarabia 120 zł miesięcznie. Wszystko jest dla pani, przeto ten skrzynkowy pokój może okazać się znakomitym środkiem ostrzegawczym...

Jest to może jedyny ujemny eksponat wystawy. Reszta prawdziwie interesująca i pouczająca. Pokaz „Wszystko dla Pani” godzi się nietylko zobaczyć, ale powinni się nań „musowo” pofatygować rodzice i dorośli czy dorastające córeczki. Zobaczą coś, nauczą się niemało.

A co do panów — powtarzam — ciekawy bufet. Niewiele zapewne już tam się nauczą, ale poczekać można, zanim panie jako tako obejrzą to wszystko, co dla nich przygotował ruchliwy Związek Popierania Przemysłu Polskiego wraz z pomyslowym Związkiem Pań Domu.

T. HERNES.

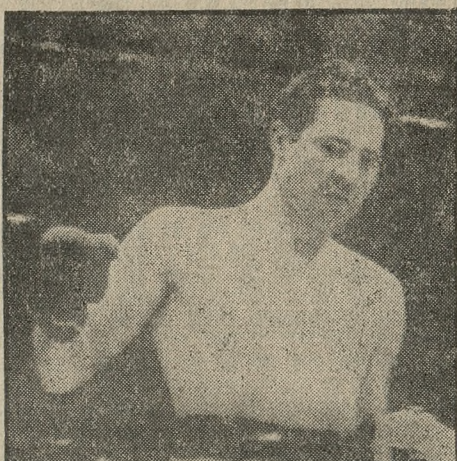
Polska — Niemcy w szczypiorniaku

W niedzielę na Stadionie Wojska Polskiego w Warszawie zostanie rozegrany mecz szczypiorniaka (piłki ręcznej) pomiędzy drużynami Niemiec Wschodnich i Polski Południowej. Zarząd Polskiego Związku Gier Sportowych organizuje powyższe spotkanie, pragnąc dać możliwość zarówno czołowym zawodnikom polskim, jak i szerokim masom polskiej młodzieży sportowej zobaczenia najwyższego poziomu tej emocjonującej gry.

Technika zawodników niemieckich, opanowanie piłki i wartości taktyczne są tak wielkie, że umożliwiły reprezentacji Niemiec wygrania wszystkich spotkań międzypaństwowych z tak wysoko, pod względem sportowym, stojącymi państwami, jak: Austria, Szwajcaria, Szwecja, Węgry i Holandia, przy czem różnica bra-

mek nie była nigdy mniejsza, niż 8, zaś niemieckiej reprezentacji nie zdołano w czasie jednego meczu strzelić więcej, niż 4 bramki. Nie też dziwnego, że niemiecka jedenastka szczypiorniaka, jest uważana za 100-procentowego kandydata na mistrza świata na olimpiadzie w Berlinie w roku przyszłym.

Wobec projektowanego wyjazdu polskiej reprezentacji piłki ręcznej na olimpiadę oraz ze względu na wzięcie przez nas udziału w czwórmeczu szczypiorniaka, który zostanie rozegrany w Budapeszcie w dn. 5 i 6 października między Polską, Węgrami, Austrią i Czechosłowacją, spotkanie niedzielne jest niezwykle atrakcyjne i wartościowe, jako dydaktyczny sprawdzian naszych sił przed projektowanymi spotkaniami.

Byli mistrz świata w wadze ciężkiej Maks Baer, który nocy ubiegłej w walce eliminacyjnej do mistrzostwa świata w Nowym Jorku, przegrał w czwartym starciu przez k. o. do młodego murzyna Louisa.

Główne zawody sportowe o mistrzostwo „KPW”

W ramach ogólnopolskiego zjazdu kolejarzy odbędą się w dniach 28 i 29 bm. w Poznaniu główne zawody sportowe o mistrzostwo Kolejowego Przystosowania Wojskowego.

Zawody te obejmują: trójboj KPW, zawody lekkoatletyczne i gry sportowe.

W skład trójboju KPW wchodzi: 1) strzelanie zespołowe, 2) ułożenie przesłazyn kolejowych i jego rozbiórka, 3) marsz na przestrzeni 10 km. z obciążeniem. Do zawodów tych staną drużyny z wszystkich 9 okręgów. W roku ubiegłym pierwsze miejsce w trójboju K. P. W. zajął Stanisławów, drugie Toruń, 3 Poznań.

Niemniej ciekawie zapowiadają się zawody lekkoatletyczne, ponieważ wśród kolejarzy znajduje się szereg znanych zawodników, z których wymienić należy Żylińskiego z Wilna, Orłowskiego z Katowic, Majtkowskiego z Torunia oraz Kupsia z Poznania.

Do konkurencji pań staje między innymi Kaluzowa z Katowic, kilkakrotna reprezentantka Polski w biegu na 60 metrów, Paliszewska z Warszawy, Strompłówna i Szóstakówna z Poznania — młode zawodniczki zapowiadające się dobrze zwłaszcza w biegach.

W czasie zawodów na nowym stadionie KPW w Poznaniu na Dębcu odbędą się efektowne popisy gimnastyczne pod kierunkiem prof. Fazanowicza, oraz gry pokazy-

zowe i zabawy dzieci, które do tego popisu wystąpią w barwnych strojach narodowych.

O mistrzostwo klasy B w pięściarstwie

Do tegorocznych drużynowych mistrzostw okręgu poznańskiego w klasie B zgłosiło się pięć drużyn. Zawody rozgrywane systemem puharowym wyłoniły młody mistrza w tej klasie, według ustalonego kalendarzyka, już w dniu 15 września.

Jednak wynik remisowy w spotkaniu „Sokół” Gniezno — „Gopłania”, spowodował ponowną rozgrywkę tych drużyn w Inowrocławiu, z której zwycięsko wyszła „Gopłania”, kwalifikując się do finału Drugim finalistą została leszczyńska „Polonia”. Pierwsze spotkanie tych drużyn w dniu 22 b. m. w Inowrocławiu dało wynik remisowy. Zarządzone drugie spotkanie odbyło się w ubiegłą niedzielę w Lesznie i zakończyło się ponownie wynikiem nierozstrzygniętym.

Wobec powyższego wyznaczył wydział sportowy POZB na sobotę, 28 b. m. trzecie spotkanie, tym razem w Poznaniu w sali „ośrodku” przy ul. Bukowskiej. Dwukrotne uzyskanie wyników remisowych wskazuje na zupełne wyrównanie poziomu obu rywali, to też trudno przewidzieć, która z tych drużyn zdobędzie tytuł drużynowego mistrza okręgu w klasie B i zaawansuje do dalszych rozgrywek w klasie A. (al)

Piłka nożna

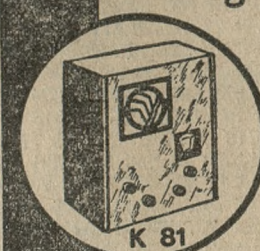
Zawody ligowe w niedzielę sędziować będą: „Ruch” — „Warta” p. Schneider; „Cracovia” — „Ślask” p. Glinka z Warszawy; „Garbarnia” — „Polonia” p. Strzelecki z Lwowa; „L. K. S.” — „Legia” p. Staliński z Poznania.

Wyniki z niedzieli

Mistrzostwo kl. B.: „Korona” II — „Admira” 0:4 (0:2), „Blask” (Staroleka) — „Pogoń” 2:3 (1:1), „San” — „KPW” II 2:2 (1:0), „Legia” II — „Dyskobolja” (Grodzisk) 3:4 (1:3), „Cybina” — „Czarni” 0:2 (0:1), „Ostrowia” II — „Ostrowski Kl. Sp.” II 3:1 (1:1).

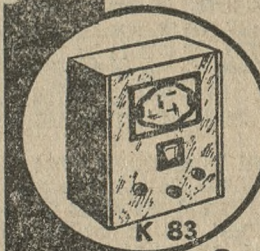
Mistrzostwo kl. C.: „Promień” (Opalenica) — „Polonia” (Nowy Tomyśl) 3:2 (0:1), „Odra” (Zbąszyń) — „Sokół” (Opalenica) 3:1 (1:0), „Nielba” (Wągrowiec) — „Sparta” (Oborniki) 1:4 (1:3), „Strzelec” (Wronki) — „Concordia” (Mur. Goślina) 1:1 (1:0), „Grom” — „Unja” (Swarzędz) 1:2 (0:0), „Sława” — „Pogoń” (Środa) — zawody zostały od-

Największy przeboj sezonu w cenie i jakości!

3-lampowy odbiornik z pentodą końcową, z supresorem na długie i krótkie fale, z głośnikiem dynamicznym.

Cena zł. 220.-

3-lampowy odbiornik z pentodą w każdym stopniu wzmocnienia. 3 obwody. Filtr wstępny. Głośnik dynamiczny.

Cena zł. 350.-

C. JORDAN KOSMOS RADJO WARSZAWA, WARECKA 1

Pokazy i demonstracje odbywają się w firmach radiowych, których adresy wskazujemy na żądanie C. JORDAN „KOSMOS-RADJO” Warszawa, Warecka 1.

Tg 1751

wołane, „Orkan” (Fabianowo) — „Strzelec” (Luboń) 3:1 (1:1), „Kania” (Gostyń) — „Kościński Kl. Sp.” II 3:1 (1:1), „Sokół” (Rawicz) — „Pogoń” (Śmigiel) 1:1 (0:1), „Wiktorja” (Ostrzeszów) — „Sokół” II (Kępno) 3:0 (1:0), „Polonia” II (Kępno) — „Raszkwianka” (Raszków) 0:3 (0:2), „Korona” III — „San” II 2:3 (0:3), „Pentatlon” II — „Pogoń” II 2:6 (0:1), „Cybina” II — „Warta” III 0:6 (0:2), „Poznań” II — „Sparta” II 4:3 (2:1), „Dyskobolja” II (Grodzisk) — „Korona” (Bukowiec) 3:2 (1:1).

Zawody towarzyskie „Sokół” (Mosina) — „KPW” III 3:2 (1:0), „Britania” (Poznań) — „Stella” (Zabikowo) 6:1 (1:1).

O puhar junjorów p. Rotnickiego: „Admira” — „Legja” 1:6 (1:2), „KPW” — „San” 5:0 (4:0), „Polonia” (Główna) — „HCP” 4:1 (3:0).

„Ostrowia” i „Korona” 3:2 (1:2). Spotkanie rozegrane o mistrzostwo kl. A na boisku „Korony” wygrali zasłużenie goście, górując nad „Koroną” szybkością i startem.

Różne

Zakończenie dnia wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego urzęda miejski komitet w dniu 29 bm. na stadionie miejskim w Poznaniu. W części przedpołudniowej odbędzie się msza św. oraz dekoracja krzyżami zasługi i honorowemi p. w. i wręczenie nagród zdobytych w ramach tych ćwiczeń. Program popołudniowy przewiduje defiladę wszystkich sportowców Poznania, na których czele kroczyć będą olimpijczycy poznańscy, których zaprzysiężenie odbędzie się przed rozpoczęciem pokazów i zawodów. Program pokazów i zawodów, który poprzedzi wypuszczenie gołębi, przedstawia się bardzo interesująco. Między innymi odbędzie się: bieg na przełaj na dystansie 4000 m. biegi sztafetowe 4x75 m i 4x200 m dla młodzieży do 18 lat, 4x100 m, 4x200 m i inne, poza tem wyścig kolarski dookoła Poznania. Zgłoszenia do wymienionych konkurencji przyjmuje miejski komitet w. f. — stadion miejski, tel. 7219 — do dnia 27 bm. (kom)

Tennis

Już w piątek o godz. 15 rozpocznie się na kortach „AZS” międzymiastowy mecz tenisowy Poznań — Wrocław. I. Tłoczyński i Spychała przyjeżdżają dziś i trenować będą w czwartek po południu na kortach przy ul. Noskowskiego 4.

W piątek rozegrane zostaną dwie gry pojedyncze panów; w sobotę gra podwójna Tłoczyński i Spychała — Nitsche i Fromlowitz, gra junjorów oraz prawdopodobnie gra pojedyncza pań. W niedzielę przedpołudniem rozegrana zostanie gra mieszana po południu pozostałe dwie gry pojedyncze panów.

Jędrzejowska nie została sklasyfikowana na liście Myersa, jak o tem podawała cała prasa polska. Poprzednio podawana lista była ogłoszona przez londyński „Times”. Lista Myersa przedstawia się następująco: 1. Wills - Moody (Am), 2. Jacobs (Am), 3. Stammers (Am), 4. Spurling (Dania), 5. Fabian (Am), 6. Round (Am), 7. Arnold (Am), 8. Mathieu (Fr), 9. Hartigan (Australja) i 10. Scriven (An).

33 Loteria Państwowa

(Nieurzędowa i bez gwarancji).

Dalszy ciąg ciągnięcia z dnia wczorajszego.

CIĄNIENIE DRUGIE

Wygrane poczeszenia po 50 zł.

131 217 492 565 10267 390 575 78 2142 315
411 531 762 907 79 3114 25 61 462 871 78 902 30
4065 208 358 624 819 5215 311 16 549 990 6064
126 70 76 96 288 461 682 7008 52 78 80 158 508
71 8198 536 43 68 747 848 930 9102 229 334 404
75 796 10121 200 1 87 748 11301 437 51 518 771
91 92 12319 461 673 719 85 13194 211 64 77 85
390 575 84 688 788 14079 85 243 576 696 767
874 15392 703 945 54 16127 390 437 17003 76 300
410 20 33 74 914 41 83 18152 206 30 306 56 66
466 524 624 749 71 19150 377 464 507 631 69 787
20410 21124 215 317 530 63 848 967 22015 75 495
50 74 857 28565 910 30 29033 56 303 72 545 671
808 21 30705 807 68 917 31112 203 331 432 53
513 89 640 977 32058 179 456 623 71 77 729 824
33165 446 70 655 897 939 58 34251 75 330 548
769 84 814 35608 9 715 94 854 958 36025 150 355
74 458 735 803 37218 28 38 52 311 49 446 580
898.

38361 459 639 61 831 78 93 952 82 39074 555
636 75 739 910 40084 86 190 376 448 602 873 938
41002 123 430 528 92 623 736 884 42098 214 91
361 504 61 660 855 43291 430 69 657 798 951
44060 110 36 98 241 84 315 498 506 37 609 810
45080 299 497 557 763 80 813 46016 68 299 389
577 94 622 838 47262 90 344 550 78 626 91 839
48704 50 53 49132 261 324 73 440 559 776 910 56
50090 220 359 509 98 699 728 34 91 823 941
51139 40 250 70 386 847 914 19 33 52363 529 74
716 914 59054 153 333 541 639 715 63 915 54033
96 420 646 772 871 55030 104 31 258 88 320 557
724 914 56134 63 305 412 24 580 881 57120 94
305 408 842 58217 28 594 774 990 96 59016 39
54 87 145 61 293 511 98 664 60230 439 736 82
802 61245 730 849 901 62245 730 849 901 62119
28 48 243 326 606 950 63027 164 88 239 482 505
643 89 863 905 64004 223 316 443 534 725 837
52 909 65041 249 88 513 41 635 86 787 946 66182
792 866 67168 226 357 64 427 544 856 68067 94
590 669 69015 365 467 529 39 55 621 70016 69
153 74 213 315 19 88 99 607 916 71036 163 211
49 418 569 762 36 230 323 446 53 65 725 869 90
944 73250 389 629 49 709 14 75 85 874 74229 40
75 467 80 75164 89 642 91 828 43 936.

76009 295 310 440 593 632 41 71 90 727 887
967 73752 466 594 648 729 37 59 78100 97 208
36 411 508 636 919 79130 273 95 301 35 473 502
829 80022 407 26 519 47 656 713 59 62 81473
75 904 82044 189 235 439 607 705 83 83110 70
213 33 515 50 693 97 737 863 67 80 84075 229
96 346 527 36 44 65 748 98 978 95 85122 55 99
373 489 579 631 704 807 916 86084 217 19 42 368
89 471 843 60 974 87030 123 307 8 76 451 70
607 52 723 920 39 72 95 88120 303 518 749 973
89091 627 727 83 825 913 90144 269 78 394 478
521 72 620 69 845 91423 26 581 637 92006 71 198
417 52 35 552 604 780 841 69 92 966 93095 206
359 81 409 952 78 94320 87 87 615 802 85 920
87 95116 22 26 516 82 328 415 774 915 96005 40
72 366 727 40 848 981 97024 34 226 53 49 64 641
761 98005 184 243 687 89 986 99251 674 730 829
38 80 909 100020 112 77 247 599 857 902 10
101082 123 301 102291 328 456 72 640 94 103034
140 248 422 701 879 104715 865 71 105085 331
51 415 648 52 709 53 106251 79 419 74 107014
188 275 308 510 623 842 969 108118 94 606 824
938 40 108033 234 56 320 616 913 110049 550 55
95 601 10 11090 180 259 384 438 50 57 601 720
835 112012 220 470 740 827 113182 314 57 400
51 95 624 775 967.

Najwięcej wygranych pada

W kol. Dzierzanowskiego. Warszawa Nowy Świat 64
Główna, ul. Chrobrego 2
T 108

114062 187 252 79 581 675 744 115108 69
99 115 503 658 72 93 716 116003 83 108 240
441 590 713 902 19 117118 68 80 214 73 343 94
445 525 711 181185 256 307 440 676 762 813
64 978 96 119111 280 320 33 42 413 18 29 646
790 808 120083 147 87 244 304 499 92 961
121057 94 272 417 679 87 825 122030 50 190
215 78 508 43 45 825 123197 504 698 704 844
89 124067 126 297 411 551 675 845 125291 99
445 609 86 720 803 90 902 16 126058 84 120
399 429 69 92 867 919 127005 203 308 12 507
777 813 75 123078 127 203 20 349 82 96 451 558
600 715 27 73 833 129029 109 956 446 658 66
985 130398 424 35 63 681 729 92 805 925 29
181244 523 75 96 705 79 80 937 132037 291 93
308 96 507 714 30 803 57 133183 184 467 743
46 134039 75 104 202 441 58 517 76 756 135042
250 66 311 452 93 632 866 136109 20 243 331
98 673 740 823 917 137132 64 200 375 524
637 71 705 44 838 138005 185 88 479 583 85
872 703 33 47 849 984 139403 682 708 140023
345 71 435 536 81 604 732 965 76 141313 15
36 97 412 77 80 798 827 912 50 142191 249
65 397 526 85 787 836 143043 264 302 38 472
682 89 732 90 144167 209 448 521 617 871 056
145039 79 217 91 373 646 49 905 146018 28
237 71 345 656 872 964 147018 131 132 599 758
874 148085 430 92 883 997 149110 259 533 60
837 943 84 150223 220 732 846 67 930 37
151075 244 447 51 677 852 985.

152079 396 463 81 539 821 978 153083 183
234 93 813 419 59 502 61 840 933 73 154397
455 521 705 79 800 945 155258 361 573 674
153065 328 46 473 515 67 95 98 744 842 941
157047 108 408 78 96 545 738 57 987 158194
293 375 524 652 822 159338 66 94 448 706
160028 181 261 353 400 53 56 73 981 161045
426 69 628 727 83 900 162413 505 20 41 928
50 70 163120 77 286 500 23 727 873 164089
194 224 584 722 826 165111 200 2 622 53 79
166046 159 90 249 455 5 817 167139 81
98 270 491 588 92 648 84 5 168030 75 286
552 619 970 95 169028 1 556 744 54 894
170044 438 777 957 171003 8 116 21 54 337
77 402 615 88 172070 174 224 30 311 508 27
853 962 173085 106 204 70 316 577 722 37 933

171111 96 386 92 744 76 897 175134 211 462
85 912 176396 806 965 76 177044 155 214 40
509 30 60 73 651 817 982 178113 356 63 496
524 668 796 817 179129 85 430 846 180130 72
307 25 633 81 718 28 34 892 181174 459 72
604 21 182036 140 236 411 12 530 98 752 83
816 58 904 61 183132 260 485 621 926 184089
303 67 95 581 779 912 97.

TRZECIE CIĄNIENIE.

Po 50 zł. na rękę.

259 69 499 596 708 43 1022 250 316 82 414
906 2111 250 62 95 436 773 842 66 977 3005
62 93 117 305 449 63 527 817 96 993 4352 537
49 96 736 5405 67 629 712 31 67 826 940 6095
212 71 372 652 799 12 60 908 7061 160 76 206
90 326 614 50 937 8067 94 194 313 46 675 93
886 904 9143 66 205 37 314 513 899 948 10249
546 94 794 890 11052 181 316 30 423 601 64
96 98 979 12428 92 627 30 706 873 915 134436
70 571 14034 76 125 555 762 987 15072 137
207 586 16044 320 411 568 756 95 911 31
17124 284 904 18038 32 303 478 528 880 894
931 19302 608 83 719 49 962 65 20002 364
479 698 710 37 826 21190 506 10 40 767 843
60 973 85 22047 209 367 530 583 671 727
23008 38 54 211 62 65 586 715 24 997 902 33
37 24010 19 99 194 98 265 381 462 70 595 699
863 25167 232 317 793 926 903 26061 158 250
379 458 530 27072 135 79 610 38 970 38 970
76 28230 585 601 711 29208 22 47 57 62 65
337 43 448 69 507 772 947 65 30012 29 216 392
444 555 625 30 748 803 59 31087 154 225 459
834 915 32121 45 71 315 582 804 34 56 97 994
33009 35 47 242 491 636 51 87 707 807 12
983 34316 539 660 797 840 35182 285 87 474
78 583 624 713 942 36128 337 79 411 94 527
37180 205 23 24 341 55 464 618 73 775 896.
38074 211 375 90 419 601 89 924 73 39373
646 85 892 936 40131 254 69 359 556 678 750
41106 210 44 440 567 608 718 826 34 74 42108
250 339 413 756 88 946 43091 154 63 309 28
47 97 543 723 75 44021 52 51 61 379 96 572
61173 706 12 53 998 45114 200 89 144 91 500 26
46143 381 424 84 562 609 761 47022 45 72 177
225 35 55 341 482 514 683 92 763 850 48024
104 232 345 79 81 88 694 939 49379 565 601
63 851 97 414 50033 139 205 31 378 83 679 916
22 51120 56 277 331 669 352 912 90 52014 94
214 41 71 444 792 852 97 99 905 16 53245 180
539 68 815 91 51 822 86 94 934 54069 176 227
332 60 99 480 95 795 98 971 55065 79 177 228
59 608 806 88 94 56071 278 339 91 676 708
804 8 40 86 926 72 57152 73 381 455 65 504
32 68 667 88 723 90 950 58153 401 637 77
59116 27 87 501 642 61 60096 113 49 55 217
498 505 18 765 76 889 930 41113 625 58 73 780
880 952 62136 321 27 51 529 714 962 63062 163
71 231 51 82 89 303 33 723 80 982 64244 352
460 513 99 727 88 98 817 28 77 977 61508 719
71 521 961 68023 178 215 68 69 421 550 74
774 929 30 96 67094 433 797 823 68406 634
748 870 907 69492 728 70051 57 59 114 37 270
332 92 423 554 628 62 920 71014 47 241 371
86 502 88 669 763 83 72113 53 86 288 9 335
83 909 40 970 73190 349 93 95 465 71 636 880
74179 355 479 94 828 75019 53 850.

76156 302 24 43 731 872 910 77033 43 115
56 57 230 94 365 67 420 36 51 84 521 712 831
937 79036 81 178 215 372 55 414 38 544 836
68 79030 200 89 321 555 68 633 80150 284 302
563 717 64 97 805 931 66 69 95 81131 38 41
74 428 56 564 652 58 861 82305 18 56 501 24
724 96 815 929 83018 153 77 318 414 27 66
785 815 84045 97 314 447 48 526 606 808 77
910 93 85047 62 288 315 434 84 563 723 60 76
856 914 52 60 86150 63 82 218 25 86 326 90
40 442 52 587 641 59 272 951 87126 93 473
541 61 603 85 912 88198 309 543 80 613 97 702
831 96 89023 156 385 87 423 504 5 745 90029
52 100 494 99 621 52 723 866 990 91142 241
401 7 63 84 544 626 762 861 943 49 85 92004
60 115 30 33 309 531 98 660 77 794 853 925
03014 104 229 606 57 905 94102 5 204 402 41
92 676 95098 124 25 98 227 70 80 307 77 425
66 74 535 637 704 10 21 844 80 997 96089 133
425 555 602 50 788 874 921 97020 144 201 351
65 428 812 920 76 98003 44 162 364 408 64
745 55 84 914 36 99017 377 86 413 18 518 58
638 707 96 845 92 940 100486 505 29 659 830
987 101007 213 342 560 996 97 102013 48 99
177 231 824 918 46 103035 194 418 615 89
104059 140 301 38 79 476 955 105269 644 87
705 994 106023 92 121 248 89 335 335 53 614
723 107041 461 577 87 601 31 54 819 45 909
103017 41 108 254 478 94 506 631 58 83 728
95 806 89 924 109205 12 65 78 315 659 985 97
110121 95 433 44 542 616 24 55 90 912 85
111037 168 210 48 427 787 840 40 95 902 47
112028 36 150 80 763 69 80 913 113002 27 73
191 225 37 331 40 433 539 50 667 89 714 806
938 79.

114061 68 132 214 410 115127 579 652 706
807 977 116349 755 81 812 50 81 933 39 117031
172 212 56 92 532 36 45 118079 80 98 128 489
606 973 82 119078 116 212 313 544 67 837
120017 31 122 247 791 121014 66 134 89 261
414 53 513 668 765 868 908 51 97 122189 407
505 712 69 123082 109 30 277 371 475 595 665
865 974 84 124014 46 324 455 546 75 789
125219 351 86 423 534 85 660 835 42 940
126042 105 232 309 73 456 721 33 53 127040
42 49 62 65 76 249 322 40 738 68 866 128007
8 39 62 126 86 89 209 11 54 99 315 464 585
648 75 829 36 62 934 48 129052 331 515 32 65
717 130176 88 356 479 85 527 74 744 52 65
853 77 131059 149 65 577 99 692 875 132039
58 114 68 288 441 799 133082 253 67 303 557
59 66 615 71 704 79 134114 287 464 65 570
96 641 68 735 47 810 72 88 91 920 135180 300
15 53 442 636 979 136070 166 235 305 6 436
49 679 704 94 137236 510 702 67 953 55 138066
133 488 139140 413 75 538 633 917 19 44
140161 276 341 47 639 763 894 141189 201
478 984 55 142454 895 991 143011 323 91 423
586 941 57 80 92 822 926 144293 579 605 28
61 753 836 43 51 920 95 145129 500 817 146008
59 69 96 142 222 45 87 382 740 839 147024
751 91 814 44 923 92 93 148071 434 263 429
706 855 911 149150 612 150110 81 409 57 81
649 862 90 151058 101 26 380 97 460 65 535
78 736 69 877 940.

Najwięcej wygranych pada w kolekturze

WŁ. BILLERTA, Poznań, św. Marcina 19

Losy do I. kl. już do nabycia.

nr 14 PR0/20

152207 77 470 78 916 153175 93 464 94 517
724 947 154099 182 236 648 99 818 155169 311
19 579 771 889 156064 702 962 75 157617 862
960 158014 105 266 310 447 529 159038 42 61
165 290 457 545 54 99 620 55 701 22 80 933
160150 216 35 362 93 566 787 890 161064 243
509 76 647 76 704 941 95 162049 184 327 453
81 646 788 163053 190 339 526 602 701 31 867
957 164039 64 176 276 688 98 720 35 896
165008 1 367 604 55 701 45 72 882 926 27
166002 202 595 674 81 711 854 56 949 167135
239 360 510 79 633 727 850 91 922 47 168160
241 302 430 6

629 31 42 794 802 25 62 998 174093 120 236
317 588 631 60 762 804 40 49 53 63 932
175013 65 205 39 396 532 701 32 35 44 72 79
63 87 97 919 70 176035 197 224 353 414 71
543 60 669 96 732 814 905 177036 238 52 59
327 37 62 424 51 506 48 686 830 995 178028
33 95 270 83 360 436 54 508 11 13 23 42 694
852 83 552 56 179012 149 212 32 55 90 201

24 465 74 75 592 639 753 86 948 59 73 180217
323 59 530 72 91 661 67 712 949 131040 44
56 106 35 358 586 819 92 965 182019 77 128
52 88 231 354 429 549 663 773 91 833 41 98
927 34 42 44 89 17729 204 18 371 80 88 405
51 86 568 640 7 95 97 826 918 134040 100 07
51 53 295 393 411 73 570 800 48 66 80 919.

ra i unickiego biskupa Dionizego Njardiego przez biskupa Puszcza z Hvaru. — Pomnik stanął na placu Marulicia, koło biblioteki uniwersyteckiej. W uroczystości prócz ludności zagrzebskiej wzięli udział liczni przedstawiciele Dalmacji, zwłaszcza Splitu i bliższych i dalszych okolic Chorwacji.

Zjazd powstańców wielkopolskich

Dnia 20 października r. odbędzie się w Poznaniu zjazd powstańców z byłych Straży Ludowych, Rad Ludowych, Rad Żołnierskich, Straży Bezpieczeństwa i organizacji tajnych powstańca wielkopolskiego, na który proszone są też pokrewne organizacje wychowania wojskowego z poczetami sztandarowami z miasta Poznania i z miast i wsi prowincjonalnych.

Zjazd odbędzie się w obecności przedstawicieli władz państwowych, samorządowych i duchowieństwa pod gołym niebem na placu Wolności, poprzedzony mszą św. połową, którą odprawi J. E. ks. biskup Dymek. J. Em. ks. Prymas dr. Hlond weźmie również udział w zjeździe.

Przyjedzie ponadto na zjazd generalny inspektor sił zbrojnych generał Rydz Smigły, poproszony osobiście przez delegację, składającą się z prez.

Trafankowskiego, ks. prob. Pyszkowskiego i sekr. Siwy, która poprosi jeszcze o wzięcie udziału w zjeździe Prezydenta Rz.

Centralny Komitet Organizacyjny uprasza wszystkich powstańców o wzięcie udziału w zjeździe. Będą znaczne zniżki kolejowe.

Zjazd ma być manifestacją a zarazem zachętą do uzupełnienia historii przez zbieranie i oddanie materiału o powstaniu Wojskowemu Biurze Historycznemu przy D. O. K. VII w Poznaniu.

Zjazd ma też przyspieszyć zrealizowanie uchwał powziętych na zjeździe, odbytym w dniu 1. 9. b. r., jak: przyznanie powstańcom wielkopolskim praw wojskowych, od znaczeń niepodległościowych i t. p.

Ogłoszenie szczegółowego programu nastąpi później.

W sprawie podwyższenia rent inwalidzkich

Z Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu komunikują nam, co następuje:

Rozporządzeniem ministra opieki społecznej podwyższone zostały tylko renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (dawniej Zakład Ubezpieczenia Emerytalnego Robotników), mianowicie renty inwalidzkie i starości na 20 zł, renty wdowie na 10 zł, a sieroce na 4 zł miesięcznie. Rozporządzenie to jednak nie dotyczy rent wypłacanych przez Ubezpieczalnię Krajową w Poznaniu, i wysokość tych rent pozostaje niezmienną. Wobec tego zgłaszanie się do Ubezpieczalni Krajo-

wej w Poznaniu o podwyższenie rent jest bezcelowe i Ubezpieczalnia Krajo- wa nie będzie udzielała odpowiedzi na pisma w powyższej sprawie.

Odsłonięcie pomnika słynnego archeologa jużosłowiańskiego

W niedzielę odbyła się w Zagrzebiu wspaniała uroczystość odsłonięcia pierwszego w Jugosławii pomnika ku czci słynnego archeologa jużosłowiańskiego, zmarłego w roku ubiegłym prałata Franciszka Bulicia. Uroczystość poprzedziła msza św. w katedrze zagrzebskiej, odprawiona w obecności arcybiskupa Antoniego Bau-

»PURYTANIE«

OPERA BELLINI'EGO W RADJO W PIĄTEK 27. IX O GODZ. 19.25

RADJO

Poznań w audycji „Cała Polska śpiewa”

W ramach największym powodzeniem cieszącej się nowej audycji p. t. „Cała Polska śpiewa” w niedzielę, 29 bm. o godz. 16.45 — 17.00 usłyszymy z Poznania na fali ogólnopolskiej koncert chóru mieszanego „Moniuszko” pod dyr. wytrawnego kapelmistrza dyr. Stanisława Wiechowicza. Chór wykona następujące pieśni: Maszyńskiego: Wierzb. Maklakiewicza: Z fujareczką, St. Wiechowicza: Gdzie mi się podziały tulipany.

Migawki regionalne — audycja z Poznania

29 bm. o godz. 17.40 — 18.00 usłyszymy 3ciłą koleją „migawkę regionalną”, tym razem z Poznania. Ze względu na eksperymentalny i niespodziankowy charakter tej audycji nie zdradzamy bliższych szczegółów programowych.

Feliks Nowowiejski w głośniku.

Po przerwie wakacyjnej wraca na swoje poczesne miejsce w programie poznańskim recital organowy mistrza Feliksa Nowowiejskiego. Pierwszą jego audycję w nowym sezonie usłyszymy z Poznania na fali ogólnopolskiej w poniedziałek, 30 bm. o godz. 18.00 — 18.30. W programie utwory J. S. Bacha: preludjum i fuga Es-dur i dwa wstępy do chorałów.

KOMUNIKATY TEATRALNE

Z Teatru Wielkiego

Codziennie odbywają się próby sceniczne głośnej opery Ludomira Różyckiego „Beatrix Cenci”, którą Teatr Wielki wystawi na otwarcie sezonu 1935-36 w dniu 5 października. Nad stroną muzyczną czuwa dyr. dr. Latoszewski, reżyserem prowadzi Karol Urbanowicz, a piękne ramy dekoracyjne skomponował Zymunt Szpięgiel. Opera Różyckiego otrzymała rewelacyjną obsadę, z nowo pozyskaną znakomitą śpiewaczką Stanisławą Zawadzka w roli tytułowej. Na premierę spodziewany jest przyjazd kompozytora.

Jednocześnie próbuje reżyser Bolesław Horski operetkę Lehara „Hrabia Luxemburg, z udziałem czołowych artystów zespołu operetkowego.

Z Teatru Polskiego

Dziś i jutro genialne dzieło Fr. Schillera „Intryga i miłość” z gościnnym występem mistrza Solskiego, który wystąpił już tylko kilka razy, bowiem w niedzielę pożegna Poznań, udając się na występy do Lwowa. W niedzielę po południu po cenach zniżonych odegrany będzie po raz ostatni „Judasz z Kariothu” z mistrzem Solskim w roli tytułowej.

W próbach znakomita komedia angielska „Wszelkie prawa zastrzeżone”, która w Warszawie zdobyła nadzwyczajne powodzenie, dzięki świetnemu wykonawcy roli głównej, Marjuszowi Maszyńskiemu, którego dyrekcja Teatru Polskiego zaprosiła również.

Z Teatru Nowego

Dziś i jutro ostatnie wieczorne przedstawienia nadzwyczaj wesołej i pogodnej krotowilli Anatola Krakowieckiego p. t. „Sezamie! — otwórz się” z melodyjną muzyką A. Lenczowskiego.

W piątek premiera świetnej komedji „Trafika pani generalowej” L. Bus-Fekete, autora znanej komedji „Pieniądz nie jest wszystkim”. Akcja nowej komedji odbywa się wspólnie w Wiedniu, posiada interesującą fabulę i miły urok życia naddunajskiej stolicy, czar wdzięku scen senaymentalnych, jednocześnie bardzo zabawnych.

W poniedziałek, 23 września 1935 r., zasnęła w Bogu, opatrzona św. Sakramentami, nasza najukochańsza matka, teściowa, babka, prababka, siostra i ciotka, 8. p.

z Schumannów

Katarzyna Ambrosius

przeżywszy lat 72. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 26. bm. o godz. 15 z kaplicy cmentarnej w Swarzędzu.

W ciężkim smutku pogrążeni
dzieci, wnuki i rodzina.

Poznań, Gniezno, Swarzędz.
Zakł. Pogrzeb. „Ceremonjal” ul. Towarowa 23 tel. 31-80

Kolektura ma a zalicza się w Polsce do tych, które największą wykazała ilość wygranych.

LOS Y I. KLASY są już do nabycia

Stefan Centowski - Poznań,

Plac Wolności 10.

Dr. Piotr Okulicz - Kozaryn

specjal. w chorobach nosa gardła krtani i uszu
przeprowadził się na pl. Nowomiejski 9

zg 11 898 godz. p zyj. 16 — 18. Tel. 23-59.

ORYGINALNY

RUBEROID

Najlepszy i najtańszy materiał do krycia dachów.

Od 40-stu lat we wszystkich krajach najlepiej zaprowadzony. Odporny na działania atmosferyczne — bezwonny. Przy upale nie ścieka. Rynny dachowe są zawsze czyste. Zużyte go można do każdego dachu, bez różnicy pochyleści. Dobry środek izolacyjny na ciepło i mroz. „Ruberoid” przez szereg lat nie wymaga konserwacji. — Zniżka premji asekuracyjnych, gdyż „Ruberoid” należy do gatunku twardego dachu. ng 13 053

IMPREGNACJA S. z. o. o. Fabryka Ruberoidu
Każda rolka oryginalnego Ruberoidu jest zaopatrzona wewnątrz stemplem „RUBEROID”

Mareckiego

— mieszanki, dropsy i śmietankowe
grozowe to towar pożądanym i wyrozmiany przez klienta
Fabryka Cukrów St. Marecki, Poznań
zg 14 623

Polecamy

DO BUDOWLI!

— | Dźwigi, Żelazo | —

Żelazo do betonu

Gwoździe i śruby

Okucia do okien i kuchni

Kuchnie westfałskie

Kotły do pralni

Pięce żelazne

Zamki i zawiasy do drzwi

Okna lano-żelazne

Siatkę ocynkowaną na płoty

Ceny naitańsze.

Cenniki na żądanie.

T. Krzyżanowski

Spółka z ogr. odp.

w Poznaniu, ul. Św. Szewska 16.

Telefon nr. 30-38 i 36-90

Rower

tanio sprzedam. Szamarzewskiego
21 m. 29. Poznań zd 47 709

SLEDZIE

Crownbrands - Matties - Medium i Mattfull

w 1, 1/2 beczkach

ANGIELSKIE MATJASY w 1/2, 1/3 i 1/16 beczkach

w wielkim wyborze poleca ng 15 254

ST. BAREŁKOWSKI

Hurt Kolonialny

POZNAŃ, Woźna 18 Telefon 39-00 — 56 56

Specjalność: SLEDZIE — RYŻ — KRUPY

Objekt fabryczny

na sprzedaż (11.311 m²) z obszernymi zabudowaniami z kompletnym urządzeniem do fabrykacji smoly i papy dachowej, z budynkami mieszkalnymi; oraz bocznica kolejową przy głównej arterji komunikacyjnej na przedmieściu Poznania (Poznań-Staruska). Objekt może być z łatwością dostosowany do innego rodzaju przemysłu. Warunki kupna dogodne.

Bank Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego

w Poznaniu, Aleja Marsz. Piłsudskiego 13.

zg 5 700-38.72

Samochody

Minerwa limuzyna typu 20 czyli 13/55 K. M. oraz Austro-Daimler otwarty typu 10/45, używane, gotowe do jazdy zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański ng 15 397.

Dnia 6. 11. 1935 r. o godz. 10 odbędzie się
LICYTACJA CEGIELNI „KLINKER” T. z
zwana PRZYSIEKA

w Sądzie Grodzkim w Śmiglu pok. 8. stacja kolej. Przysieka, tom I, karta 10, składająca się z terenu fabrycznego o powierzchni 6.52.09 ha, z zabudowaniami i kompletnym urządzeniem mechanicznym do wyrobienia cegły, klinkierów drogowych i wyrobów ceramicznych.

Cegielnia oszacowana na sumę zł 558.679.93
I cena wywołania 75 proc. zł 419.009.25
Akta postępowania egzekucyjnego można przeglądać w Sądzie w Śmiglu. zg 11 867

Do wiadomości publicznej

Wobec rozszerzanej wieści o niepewności budynku stojącego przy budowanym gmachu P. K. O., oznajmiam po zapewnieniu przez Dyrekcję P. K. O. i Komisję techniczno-budowlaną, że pewność tegoż domu jest stu procentowa.

Ludomir Sawicki

Pg 5719-39.20 „Kursy Handlowe” pl. Wolności 2 m. 8.

FUTRA

*Gotowe i na Miarę
poszycia i modernizacje
pod fachowem kierownictwem*

EDMUND RYCHTER

POZNAŃ - FR. RATAJCZAKA 2
WROCLAWSKA 15 WROCLAWSKA 14
OSTRÓW (WIKP.)

nr 3/4

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo. l, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

Znak oferty naprzykład: n 3695, z 21 025, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11,10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 11,00.

1. DOMY-PARCELE

Plac budowlany
1200 m² na Zawadach sprzedam za gotówkę. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 182

8 mórg
ziemi, ładnie położone, przy Poznaniu, sprzedam korzystnie. Sołtyski, Dominikańska 3, tel. 24-42. Pg 5711-30.13.

Sprzedam
parcele po 3,50 zł m² za Cytadela Obrzeź, Pasięcka 10, Smykowski. Zgłoszenia pisemnie: Toruń, ul. Kochanowskiego 7 - Owczarski. zdg 47 758

Dom
kupię, przedmieście Poznania, najchętniej okolica Osiedla Warszawskiego i Mały, możliwe inne. Gotówka 10 000 - 11 000. Dokładny opis. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 802

Parcele kupię
do 2 000 mtr. 0,50 m kw. Puszczykówku. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 656

Dom czynszowy
w Głównej przy głównej ulicy składem spowodów rodannych za 27.000 zł sprzedam. Gospodarz Ambrożykiewicz, Bydgoska 2. zdg 47 702

Najtańsze parcele budowlane przy Osiedlu Warszawskim
bardzo kurys nie położone światła, wodociąg, Małecki, Droga Debińska 11. Telefon 11-90. - Pg 5564-98.9

Kupię
dom w śródmieściu wprost od właściciela. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 842

Kamienicę
dochód 12 000 wpłaty 50 000 przejęcie hipotek. Małecki, Rybaki 20a Poznań. zdg 47 848

Kamienicę
w surowym stanie 4 lokatorów tanio sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdg 47 849

Wille
komfortowa dochodowa, wpłaty 50 000 sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 764

Willa
cena 20 000, wpłaty 7000.

Dom
cena 16 000, dochód 3200 poleca - Jasicki, plac Wolności 6 - 15. zdg 47 821

Domy
mieszkalno-handlowe położone w Starogardzie przy Rynku i głównych ulicach za 21 000 zł, 46 000 zł, 33 000 zł, 34 000 zł, 24 000 zł sprzedam na korzystnych warunkach Miejska Komunalna Kasa Oszczędności w Starogardzie. dg 4190

Puszczykówko
parcele okazynie, wyjątkowe położenie. Wiadomość: Mickiewicza 28, m. 6. zdg 47 918

Kupna
domu czynszowego poszukuje w śródmieściu. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 47 912

Kupię
kamienicę w Poznaniu lub majątek 200-300 morgowy dobrej ziemi blisko Poznania od właściciela. wpłaty gotówka 50-70 000. - Wskaże Kurjer Pozn. zdg 44 592

Kamienicę
trzykondytorową składem Toruń - blisko Ratusza sprzedam 75 000 wpłaty 50 000 lub zamienię na kamienicę Poznaniu ewtl. dopłata. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 999

Parcela jedyna
w śródmieściu ul. Mostowa, okolicznościowo do sprzedania. Telefon 11-04. zdg 48 039

Parcelę
przy ul. Fryderyka Skarbka 1080 metr. kwadr. zdg 47 819

dwie parcele
przy ul. Zbąszyńskiej 940 m² 1 000 m² 8 500.

Parcelę
18 1/2 morgi ul. Grunwaldzka tanio sprzedam Maciejewski, Al. M. Piłsudskiego 27 tel. 62-66. Pg 5 725-56.294

Parcele
własne przy Poznaniu (Antonin) korzystnie sprzedam. Chwaliszewo 1 m. 4. zdg 47 970

Parcele
nowo zabudowana, Rogalinku, sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 965.

Parcel
budowlanych największy wybór najtańszej „Osadopol”, Rzeczypospolitej 9. zdg 47 984

Dom
nowy, wpłaty 14 000, reszta amortyzacja. Bloch, Aleje Marcinkowskiego 15. zdg 48 002

2. PIENIĄDZ

10 000
pożyczki na 1 hipotekę poszukuje na 3 lata. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdg 47 375

Marki
złote, korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 782

3,000 zł.
pożyczki poszukuje, procent podług umowy na nowy dom Swarzędzu lub takowy sprzedam. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 846

Wspólniczki
do składu robót ręcznych poszukuje pan. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 768

4. OSOBISTE

Obrączki ślubne
zegarki, wszelka biżuteria poleca po bardzo niskich cenach Firma J. Białas, Wrocławska 2 ng 14 335

Chęci do pracy
człowiek nabiera, zjadłszy śniadanie w Cukierni Webers, Nowa 4. ng 14 391

6. OŻENKI

Urzędnik
stały, grupy IX, lat 26, wysoki brunet, pozna pannę młodą, inteligentną, posadną. Cel matrymonijny. Oferty (fotografia) Kurjer Pozn. zdg 48 066

7. SPRZEDAŻE

Kapelusze
Nowe fasony! Nowe kolory!
Piotr Pluciński
tylko Stary Rynek 37. Nie posiadamy żadnej filii. ng 14 384

Kwity lombardowe srebro, złoto kupuje „Lamus” Strzelecka 1. Pg 5 355-56 186

Skład
2 pokoje kuchnia 60 zł miesięcznie. Adres Kurjer Pozn. zdg 47 297

Magiel
prawie nowy natychmiast na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 47 590.

Skład
galanterji i towarów krótkich, ulica ruchliwa sprzedam - obok kuchnia, tażnia - wszystko odnowione sprzedam. Oferty „Par” pod 56.192. Pg 5705-56.192

Skład
towarów krótkich i galanterji bez konkurencji mieszkaniem 2 pokoje kuchnia, tażnia - wszystko odnowione sprzedam. Oferty „Par” pod 56.189. Pg 5706-56.189

Dubeltówka
16 Sauer Sohn Suhl trzema kokami. Fr. Ratajczaka 17, m. 3. zdg 47 533

Kapelusze Koszule Krawaty
tanio. M. Paszek, Poznań, Wrocławska 30. zdg 47 879

Domek
z wolnym mieszkaniem, 1/2 morgi ogrodu przy Poznaniu, wprost od właściciela. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 47 788

Pianina
dobre, solidne o ładnym tonie, niedrogi, można nabyć na korzystnych warunkach jedynie w firmie „Lira”, ul. Podgórna 14. dg 4069

Sprzedam lub zamienię
170 morgowe gospodarstwo pierwszorzędne powiat Rawicz na dom większym mieście Poznańskiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 45 947

Wyszynk
w śródmieściu na sprzedaż. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 062

Kafle
płecie najtańszej. Milch, Dolna Wilda 49. zdg 46 476

Drogerja
dobrze prosperująca do sprzedania wraz z towarem i urządzeniem, lecz tylko za gotówkę. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zdg 47 212

Na cały świat
wysyłam - woje pianina fortepiana. Największa najlepsza fabryka w Polsce B. Sommerfeld, Poznań, ul. 21 Grudnia 15. ng 13 949

Skład
kolonialno-drogerjowy w Lesznie dobrze prosperujący z mieszkaniem korzystnie sprzedam. Herman, Leszno, Rejtana 5. ng 15 237

W Poroninie
dotykajacym Zakopanego sprzedam nowy jednopiętrowy budynek murowany z mansardem przy głównej szosie bezpośrednio przy stacji kolejowej wolny, nadający się na prowadzenie sklepów, restauracji, pensjonatu, hotelu - adwokat Dr. Franciszek Skiba Kraków, ul. Basztowa L. 24. dg 7179

Futra
najmłodniejsze fasony, ceny najniższe, naprawy, przeróbki, wykonuje pierwszorzędnie Magazyn futer

Królikiewicz
tylko Podgórna 6 Pg 5354-38.58

Dodatki do ubrań
plaszczy w wielkim wyborze poleca Andrzejewski, Szkolna 13. dg 4042

Kapelusze
modne

Czapki
różne fasony

Szale
nowości

Pulowery
modnych desenach kupisz najtaniej tylko firmie

Józef Pluciński,
Poczta 2 dg 4035

Dodatki
ubranie poleca najtańszej Jan Grobelski, Poznań Wrocławska 2 dg 3978

Lóżka
metalowe, Tapczany, Leżanki, Materace sprężynowe

Białe Meble
Asygnaty Kredyt

Sprzęt Domowy
św. Marcin 9/10. ng 14 371

Regaly
oskłone, Ekspresy do kawy tanio. Kreta 6, m. 11. zdg 47 743

Platformę
sprzedam. Wojciechowski, Zawady 13. zdg 47 740

Radjoodbiornik
dwulampowy prąd zmienny, korzystnie, godzinach 7-8. Chłodna 6, m. 5. zdg 47 749

Sprzedam
salon, szafa żelazna, Grunwaldzka 23, m. 5. zdg 47 754

Skład
mieszkaniem, Fabryczna 30. zdg 47 785

Radjoodbiornik
okazyjnie
5 lamp nowoczesny Super salonowy, piękny ton, na prąd zmienny, dla lokalu. Odbiornik krótkofalowy 4 lampowy na baterie, prostownik anodowy Philipsa, prostownik Piccolo, głośnik tanio. - Radjo-Laboratorium, Marcina 56, II p. zdg 47 775

Pies
bernardyn czystej rasy tanio. Br. Kaczmarek Luboń, Dworcowa 2. zdg 47 791

Garnitur
brylantowy, porcelane okazynie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 795

Sprzedaj - Naprawa
wiecznych piór wszelkich systemów Skład Papieru. - Montownia Wiecznych Piór - Józef Czosnowski - Poznań, Ratajczaka 2. - Asygnaty Kredyt dz 3 104

Kolonjalę
sprzedam. Za Grobla 2, m. 4. zdg 47 805

Ogródek działkowy
na Wildzie sprzedam. Szewska 14 m. 4. zdg 47 736

Dayton
waga okazynie. Dom Komisowy Dąbrowskiego 36. zdg 47 706

Maszyna
szycia zaraz, radioaparat, sztychy Wawrzyniaka 48, m. 2. zdg 47 717

Samochód
osobowy Dion Bouton oszczędny sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 728

Skład
cukierków, cukierka, dobre położenie. Adres Kurjer Pozn. zdg 47 737

Skład
kolonialny, ładnym mieszkaniem, maglem 1500, Aleja Małopolska 8 zdg 47 740

Skład towarów krótkich
i bielizny najnowocześniejszy urządzony, zaprowadzony, przy ruchliwej ulicy w dobrej części miasta Poznania na sprzedaż, z powodu warunków rodzinnych. - Oferty z podaniem posiadanej gotówki do Kurjera Pozn. zdg 47 412

Pianina
fortepiany poleca najlepsza fabryka w Polsce. Dostawca Państwowych Konserwatorów Muzycznych - B. Sommerfeld, Poznań, ul. 27 Grudnia 15. ng 12 967

1 silnik
prądu stałego mocy 5 KM przy 1000 obrótach na min dla napięcia 440 V własnie rozrusznika.

1 silnik
prądu stałego mocy 5 KM przy 1.350 obrótach na min. dla napięcia 440 V własnie rozrusznika. Powyższe silniki, używane lecz w bezużytecznym stanie, są korzystnie do nabycia. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 46 968/9

Okucia
do drzwi antaby mos. kpl. od 2.70 do okien oliwy mos. kpl. 5.75 do pięcy kpl. 9.60, zamki metalowe 20 kr

Zamki bezpieczne
gwoździe truby nity narzędzia: Stanisław Wewiór, Poznań św. Marcin 27, założone 1897 tel. 34-31. ng 14 901/2/3

Meble
najtańszej polowy

Baranowski
Poznań Podgórna 13 Pg 3227

Dom
sprzedam 3500 ziórczy, Białkowski, gospodarz Wronecka 18. - Poznań. zdg 47 996/7

Kolonjalę
towarem trzypokojowym mieszkaniem centrum 30 lub w jednym rekach 2500 sprzedam Metelski - Poznań, Zielona 2. zdg 47 857

Rzeźnictwo
z domem, większym mieście powiatowym, najlepszy punkt handlowy, pierwszorzędne urządzenie warsztatowe i składowe, stała klientela od kilkunastu lat za 7 35 000 na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 47 279

Plaszcz ostatnie modele!
Ceny dostępne dla wszystkich, bo wprost z Fabryki konfekcji damskiej

Wildowa - Syn
Wodna 1 Asygnaty kredytowe! ng 14 379

Pianino
tanio. Słowackiego 34, m. 5. zdg 47 829

Meble
używane tanio. Wybickiego 3 - m. 12. zdg 47 816

Rabarberu
truskawek większa ilość oddam. Hajder, Fabryczna 35 a - 16. zdg 47 914

Jadalnie
eleganckie tanio. Stolarska Bukowska 9. zdg 47 900

Sprzedam
pow. mieście skład materiałów piśmiennych, wyrobów tytoniowych. Oferty Kurjer Pozn. zdg 4196

Skład
cukierków centrum tanio. Adres Kurjer Pozn. zdg 47 949

Chart
syberyjski 8 miesięcy tanio oddam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 932

Fiat
500 Hmuzyne w dobrym stanie sprzedam. Kaczmarek, Srem, ul. Kościuszki 3. ng 15 405

Maszyna
damska „Singer” (okrągłe).

Zegar
okrągły lokalowy. Wały Kościuszki 5, m. 5, III. zdg 48 000

Skład
kolonialny, delik., dobrze prosperujący najruchliwszej ulicy Poznania sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 48 001

Skład
kolonialny zaprowadzony tanio sprzedam. Wodna 27, skład cukierków. zdg 48 004

Kafle
gładkie i desenlowe dostarcza po cenach najtańszych w najlepszej jakości: M. Perkiwicz, Fabryka Ceramiczna, Ludwikowo, p. Mosina. Pg 5723-39.27

Oddam
kilkanaście wozów ziemi wszel. gliny. Oferty „Par” 56.202 Pg 5721-56.202

Boks
pies młody 1 1/2 roku, dobrym stanie. Wierzblicze 43 - 1. zdg 48 047

Meble kuchenne
wielkim wyborze najtańszej poleca Skład Fabryczny, Poznań, Półwiejska 22 podw. dg 4191

Dywan
ręczne wiązany 3 x 4.

Sztuciec
na 12 osób Frageta.

Serwis
obiadowy Rozenthal 12 osobowy. Skarbowska 4 m. 8. zdg 47 889

Gospodarstwo
43 morgi bez inwentarza tylko Polakowi okazynie sprzedam. - Zgłoszenia Szymański, restauracja Stary Rynek 31. zdg 47 985

Transparent
slicznie wykonany. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 47 977

Restauracja
dobrze prosperująca kompl. urządzeniem, mieszkaniem tanio. - Garstka, Kreta 24, m. 2. zdg 48 021

Planino
lampa kwarcowa, zegar stojący. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 47 976.

Kolonjalę
zaprowadzona mieszkanie korzystnie sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdg 47 893

Podwozia
samochodowe na moczarki. Młyn 10. zdg 48 014

Cegielnia Parowa
nowocześnie urządzona

Fabryka Syropu i marmelady
z kompletnym urządzeniem, położone w Boguszewie, pow. Grudziądz. (tuż przy torze kolejowym i obok stacji kolejowej Grudziądz - Warszawa), do sprzedania w postępowaniu upadłościowym. - Zgłoszenia Antoni Cichoń Grudziądz, Legjów 34. zdg 48 065

Restauracja
od zaraz na sprzedaż, dobrze zaprowadzona. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 48 059

2 lustra
1.30 m Rococo w złotych ramach, 1 lustro Biedermeyera, umywalka z białym marmurem i lustrem 1.40 x 90 do ciepłej i zimnej wody

Piec gazowy
narożnikowy z krymskim marmurem oraz

magiel domowa
antyczne ogrodowe meble i obrazy angielskie sztychy sprzedam. Maciejewski, Al. M. Piłsudskiego 27 tel. 62-66. Pg 5 726-56.205

Bujanka
Szkolna 9 - 3. zdg 48 045

Skład
papieru, tytoniu na sprzedaż. - Adres Kurjer Pozn. zdg 48 073

Maszyny do pisania
małe i duże, nowe i używane największy wybór, najniższe ceny, gwarancja. Skóra 8-ka Aleje Marcinkowskiego 23 ng 15 407

Losy
wygrane 4 klasy

wyplacam
do I klasy

szpradzaje
Antoni Kedziora, kolektor, Poznań, Sieroca 5/6. zdg 48 040

10. MAJATEKI

Resztówkę
do 300 mórg Poznańskie kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 930

11. KUPNA

Srebro
złoto, brylanty kupuje Kruk 27 Grudnia 6. dg 4184

Złote
monety kupię. Podać cenę. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 747

Kupię
szybę używaną wystawowa 1.90x1.95 mtr. Chocimska 106. - Łazarz. zdg 47 758

Lóżka
żelazne kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 777

Kupię
szybko dom wille, wpłace 20 tysięcy chętnie oddłużony obszerne oferty Kurjer Pozn. zdg 47 806

Dywan
2x3, ciemniejszy kolor, dobry stan okazynie kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 714

Samochód
osobowy, dobrym stanie kupię. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 727

Pianino
używane kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 832

Kamienicę
nowoczesna dochodowa kupię wprost od właściciela, wpłace 50 tys. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 955

Maszynę Singera kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 897

Pianino krzyżowe kupię gotówką. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 952

Domki Poznań lub okolice kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 866

Kupię kawiarnię lub skład papieru i tytoni wzdłuż wydzierżawie nadający się lokal. Zgłoszenia z podaniem ceny i warunków Kurjer Poznański zdg 47 994

Pianino kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 990

Pianino kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 962

Pianino kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 058

Parawan kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 069

Kupię 4 eleganckie lustra do salonu m. Od Oferty Kurjer Poznański zdg 48 074

12. DO WYNAJĘCIA Tytko „Be-Em-Es” zdg 38 668

3 i 4 pokojowe mieszkanie komfortowe oraz 2 lokale biurowo-handlowe do wynajęcia. Plac Wolności 8. zdg 47 306

Siedmiopokojowe Matejki 48. zdg 47 862

Dwupokojowe od gospodarza do wynajęcia. — Warszawska 49. zdg 49 427

Sześciopokojowe Wypiańskiego. warunki przystępne. Telef. 61-34 lub oferty Kurjer Poznański zdg 45 358

Trzypokojowe mieszkanie na Łazarzu na I p. od października miesięcznie 60 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 128. Pośrednicy wykluczeni.

Siedmiopokojowe wykwinne, ciepłe i piętrowe. — wysoki parter 170. — Chelmońskiego 8. zdg 47 181

Czteropokojowe nowa willa. Wolińska 24. zdg 47 804

Do wynajęcia 2 pokoje, kuchnia od gospodarza, willi, przystanek tramwajowy, czynsz zgróy. Solacz, Mazowiecka 6. gospodarz zdg 47 735

5 pokojowe słoneczne, komfort. od zaraz. — Ostroga 27 zdg 47 877

Pięciopokojowe Stroma 27. I. zdg 47 841

Trzypokojowe 55. — dwupokojowe 37. — „Labora”. Piekary 1. zdg 47 840

2 pokoje z kuchnią. Chocimska 106. Łazarz. zdg 47 759

4 pokojowe frontowe, słoneczne w śródmieściu od zaraz. Inf. Dąbrowskiego 33. garaż. Tel. 69-66. zdg 47 906

Pięciopokojowe I piętro od zaraz. Długa 3 (Zielone Ogródki), gospodarz. zdg 4197

Oddam mieszkanie 2 pokojowe w centrum częściowo z meblami. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 948

Próżny używaniem kuchni. Adres Kurjer Poznański zdg 48 007

Dwa pokoje kuchnia, willa, zaraz wydzierżawie. Solacz, ślaska 11. Pg 5722-56.201

Trzypokojowe mieszkanie na Osiedlu Warszawskim. Informacje Mickiewicza 5. m. 5. zdg 48 011

2 pokoje kuchnia, willa, zaraz wydzierżawie. Solacz, ślaska 11. Pg 5722-56.201

Centrum I p. Sześciopokojowe Pięciopokojowe Czteropokojowe Trzypokojowe Dwupokojowe Marcina 74 I — 18. front. zdg 47 958

Mieszkanie pokój kuchnia wydzierżawie spiesznie płatnikowi. Wędzowski Piekary 11. zdg 48 037

2 kuchnia, początek Jezyc, niski parter, wskaże Swiercz, Słowackiego 27. zdg 48

Trzypokojowe łazienka Wilda zaraz. Zgłoszenia Piotra Wawrzyńskiego 32 — 2. zdg 48 017

Pokój kuchnia, meblami Jackowskiego. Zgłoszenia Piotra Wawrzyńskiego 32 — 2. zdg 48 016

Czteropokojowe balkon słoneczny, okolica Rynku Wileckiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 077

Trzypokojowe słoneczne duże ewentualnie część ogródka willa przy Cytadeli siedemdziesiąt. Pół roku zgróy. Wiadomość pl. Nowomiejski 6 m. 17. zdg 47 989

13. SZUKA MIESZK. 1-2 pokój z kuchnią wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 028

Poszukuje 4 pokoje, komfort, willi, czynszem do 100 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 751

4-5 pokojowe, komfortowe słoneczne. Holnicki, poczta Grodzisk Poznański. Lulin. zdg 47 810

Wyższy urzędnik, bezdzietne małżeństwo szuka 4 pokoi. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 723

Poszukuje 2 pokoi kuchnia, okolice Jezyc, suterena lub parter. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 784

Pewny płatnik poszukuje 3-4 pokojowego mieszkania komfortowego okolice Jezyc, Łazarz w pobliżu koszar. — Oferty Kurjer Poznański zdg 47 861

2-3 pokojowego. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 824

6-7 pokoi komfort śródmieście na mieszkaniu i kancelarie od stycznia 1936 względnie wcześniej, nie wyżej II piętra. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 762

1-2 pokojowego mieszkania od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 869

Pokoju kuchni od gospodarza śródmieście poszukuje urzędnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 828

1 lub 2 pokoi kuchnia — poszukuje wdowa pobierająca stałą pensję, wprost gospodarza na Łazarzu lub Górczynie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 953

Poszukuje pokoi w centrum od gospodarza Oferty Kurjer Poznański zdg 48 003

4-5 pokojowego okolice Mickiewicza, Słowackiego, Działyńskich nie wyżej I piętro poszukuje właściciel kamienicy. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 025

Osoba starsza z dzieckiem poszukuje pokoju z piecem wprost od gospodarza. Ewentualnie zgróy. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 988

Inżynier właściciel realności miejskiej poszukuje

Trzy do czteropokojowe, place zgróy. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 973.

Mieszkania 3-4 pokojowego okolice Jezyc, Łazarz poszukuje od gospodarza urzędnik państwowy od 1. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 019

Pokoju od gospodarza poszukuje młodszy emeryt kawaler ewtl. zgróy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 48 093/4

Próżny pokój lub dwa śródmieściu zaraz na ogniska dla stowarzyszenia młodzieży od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 054

14. ZAMIANA MIESZKANIA 3 pokoje kuchnia, (śródmieście) zamienie na podobne lub mniejsze, okolice ul. Nowej. Czynsz zgróy. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 030

15. POKOJE UMEBL. Łakowa 16. m. 7. pan. zdg 47 323

Matejki 49 — 4. zdg 47 334

Szwajcarska 14 — 4. zdg 47 674

Dla 1-2 panów pokój umeblowany do wynajęcia. Gąsiorowskich 10 m. 8. zdg 47 693

Wielkie Garbary 4 — 8. zdg 47 653

Niekrepujący Waly Jagielly 22 — 9. zdg 47 755

Słowackiego 29 — 9. zdg 47 757

Elegancki Łakowa 16 — 6. zdg 47 776

Studentkom piękny. Strusia 8. m. 3. zdg 47 778

Pokoik panience. Wojciecha 5 — 8. zdg 47 799

Mielżyńskiego 6-7 elegancki, frontowy zaraz. zdg 47 698

Pokój słoneczny, komfort, utrzymaniem lub bez solidnym. Obejrzeć 10 do 18. 4-6. Mickiewicza 21/5. m. 6. zdg 47 781

Wspólny Rybaki 14 — 21. zdg 47 807

Dobrze umeblowany, centralne ogrzewanie utrzymaniem — bez. Wielka 7-6. zdg 47 697

Elegancki dwuosobowy, utrzymaniem bez. Działyńskich 1. m. 15. zdg 47 704

Pokój od gospodarza. Górna Wilda 48 — 5. zdg 48 092

Słoneczny centr. ogrzew. studentowi, wojskowemu. Ostroga 17. m. 1. zdg 48 088

Czyste urzędnikowi. Kossaka 21 — 3. Wypiańskiego. zdg 48 083

Komfortowy Jasna 18 — 5. zdg 48 081

Duży frontowy jedno-, dwuosobowy, elektryczność, łazienka, ogrzewanie. Pocztowa 5 m. 11. zdg 48 072

Pokój utrzymaniem i tanio wynajme. — Matejki 48 m. 7. zdg 48 071

Dwuosobowy Pierackiego 19 m. 6. zdg 48 069

Komfortowy utrzymanie, centralnym ogrzewaniem willi, śródmieście, tylko osobom na stanowisku. 15 października Waly Wazów 3a. m. 2. zdg 47 705

Jedno-dwuosobowy. Matejki 57 — 3. zdg 47 718

Jedno-dwuosobowy, dobrem utrzymaniem. Ratajczaka 15. m. 3. zdg 47 724

Pokój Al. Marcinkowskiego 23. m. 21 III p., dom podwórzu. zdg 47 739

Ładny słoneczny. Strzelecka 6 — 15. II. zdg 47 605

27 Grudnia 4. m. 4. dwa łączne frontowe, telefonem. zdg 47 586

Jedno-dwuosobowy tanio. Spokojna 27. m. 4. zdg 47 653

Frontowy dla pani. Rzeczypospolitej 3. m. 6 godz. 12-3 i 5-8. zdg 47 838

Pokój utrzymaniem, bez. Waly Jagielly 22. m. 1. zdg 47 887

Pokój do wynajęcia. Mostowa 4a. m. 2. zdg 47 835

Frontowy czysty. Dąbrowskiego 36 — 4. zdg 47 834

Elegancki ewentl. obiadaniami. Ratajczaka 9. m. 10. zdg 47 833

Pokój Pierackiego 8 — 12. zdg 47 851

Pokój panu wynajme. Ogrodowa 5 m. 16. zdg 47 854

Dwuosobowy Marcin 18 — 10. zdg 47 823

Pokój lepszemu panu. Wierzbicę 8 — m. 2. zdg 47 771

Frontowy Niegolewskich 2. m. 5. zdg 47 774

Zaraz Kanałowa 6. parter, prawo. zdg 47 819

Czysty elektryczność. Wszystkich Świętych 8 — 6. zdg 47 877

Cieszkowskiego 6 — 6. dwuosobowy zdg 47 183

Klatki utrzymaniem solidnym. Woźna 18 m. 7. zdg 47 917

Dwuosobowy utrzymaniem. Rzeczypospolitej 4 m. 5. zdg 47 908

Przyjezdny Ogrodowa 5 — 6. zdg 47 907

Słowackiego 29 — 10. zdg 47 632

Umeblowany pokój centralnym ogrzewaniem wynajme. Młyńska 4. m. 4. zdg 47 895

Elegancki niekrepujący telefon panu. Marcina 15 m. 7. zdg 47 956

Przecznica 2 m. 4. Telefon. zdg 47 954

Komfortowy jedno-dwuosobowy, elektryczność centralne od 1. Mielżyńskiego 5 — 8. zdg 47 947

Działyńskich 2 — 2. zdg 47 946

Niekrepujący Skarbowska 20 — 8. zdg 47 941

Dwuosobowy utrzymaniem obiadaniami. Plac Bernardyński 1 m. 8. zdg 47 934

Pokoik 13. — zł. elektr. piecyk bez pościeli. Wielkie Garbary 36 — 18. zdg 47 998

Wodna 25 m. 9 dobrze umeblowany. zdg 48 006

Poznańska 56 m. 5. 2-1 osobowy. zdg 47 965

Dwuosobowy utrzymaniem bez. Mielżyńskiego 4 m. 12. zdg 47 867

Pokoje u samotnej utrzymaniem bez. — Kraszewskiego 5 — 5. zdg 47 868

Pokoik Woźna 9 m. 5. zdg 47 888

Pokój frontowy dobrze umeblowany Półwiejska 1 m. 12 wejście Strzeleckiej. zdg 47 930

Jedno-dwuosobowy dobrym utrzymaniem, bez. Józefa 3 — 5. zdg 47 974

Pokój Kilińskiego 13 m. 7. zdg 47 967

Pokój frontowy, wysoki parter. Wypiańskiego 11 — 4. zdg 47 926

Przy banku umeblowany. Al. Piłsudskiego 15 — 17 mieszkanie 8. zdg 4198

Pokój Szewska 19 — . zdg 47 890

Niekrepujący frontowy, ciepły, śródmieście. — Zielona 2. m. 6. zdg 48 038

Frontowy Kraszewskiego 13 — 13. zdg 48 020

Frontowy używaniem kuchni zaraz. Słowackiego 48. mieszkanie 6. zdg 48 015

Szamarzewskiego 88. I lewo. zdg 48 013

Stary Rynek 48. m. 3. frontowy, elektr., łazienka. zdg 48 012

Śródmieście jedno-, dwuosobowy wygodami. Kreta 12 — 5. zdg 48 060

Pokój inteligentnemu: panu. Dąbrowskiego 10 — 15. front. zdg 48 057

Solidnemu duży, frontowy, wygodami. Towarowa 20. m. 3. zdg 48 052

Kreta 6 — 1 duży kulturalnym. zdg 48 050

Współklatorki z utrzymaniem Półwiejska 9-4. zdg 48 108

16. SZUKA POKOJU

Pokoiku do 15. — Oferty Kurjer Poznański zdg 47 707

Urzędniczka spokojnego, meblowanego, próżnego używaniem kuchni, bez. — Oferty Kurjer Poznański zdg 47 975.

Pokoiku niedrogiemu poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdg 47 818

Pan szuka pokoiku śródmieście z ceną oferty Kurjer Poznański zdg 47 899

Małżeństwo urzędnik dużego umeblowanego używalność kuchni 1. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 951

Pani szuka pokoju od 15. 10. Oferty z podaniem czynszu Kurjer Poznański zdg 48 053

programy radjowe

WARSAWA Czwartek, dnia 26 września. 6.30 audycja poranna: 12.03 dziennik; 12.15 koncert dla młodzieży; 13.00 koncert; 13.25 chwilka dla kobiet; 15.15 giełda i wiad. o ekoporcie; 15.30 koncert zespołu Niny Mankiewicz; 16.00 „Higiena ołówka” — opowiadanie dla dzieci młodzieży; 16.15 koncert mandolinistów; 16.45 koncert chóru meskiego Kol. P. W. „Hasło”; 17.00 „Rozwój programowy socjalizmu polskiego” odczyt; 17.15 koncert; 17.50 o książce Sokolowskiego „Ptaki”; 18.30 film, plastyka, architektura; 18.40 „Jak spędzić święto”; 18.45 „Król „azzu” (płyty); 19.00 „Kacik dla młodzieży wiejskiej”; 19.10 program; 19.20 koncert; 19.35 wiad. sportowe; 19.50 pogadanka aktualna; 20.00 muzyka lekka; 20.45 dziennik; 20.55 „Obrázky z Polski wśolczesnej”; 21.00 słuchowisko; 21.35 nasze pieśni; 22.35 muzyka lekka i taneczna.

ZAGRANICZNE Czwartek, dnia 26 września. Radio-Paris — 21.45 Schuman; symf. nr. 1. 22.30 koncert symf.; 23.50 muzyka taneczna. K-w-hausen — 12.00 koncert popularny; 14.00 rozmaitości muzyczne; 16.00 koncert; 20.50 muzyka lekka i taneczna; 23.00 muzyka taneczna. Motela — 20.15 słuchowisko; 22.00 koncert symf. Budapest — 19.30

Kulturalnej pani — rodziny poszukuje studentka, własnym fortepianem pokojem. Warunek Wilda. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 781

Pokoju poszukuje centrum używalność łazienki. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 102

Próżnego lub częściowo umeblowanego blisko Rynku Wileckiego małżeństwo 2 dz. — Oferty Kurjer Poznański zdg 48 097

Pokoju taniego poszukuje młodego emeryta. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 48 095/6

Małżeństwo jednego dużego lub 2 małe pokoje elektr. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 076

Poszukuje się od 1 października br. 2 słonecznych pokoi dla 2 studentek na I lub II piętrze bez utrzymania, w centrum, chętnie ul. Jasna. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdg 48 067

17. LOKALE Do wynajęcia obszerne ubikacje nadające się na lokale biurowe, położone na jednym z placów w centrum miasta — parter i pierwsze piętro z wewnętrzną klatką schodową — centralne ogrzewanie od 1 października 1935 Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 252

Szukan składu w śródmieściu. Place dzierżawie zgróy. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 729

Skład próżny z pokojem wydzierżawie zaraz. Winiary, Chelmońskiego 3 gospodarz. zdg 47 860

Skład kolonjalny i 1 pokój. Chocimska 106. zdg 47 760

Kino urządzone, skład i warsztat wynajme gospodarz Półwiejska 2. zdg 47 898

2 duże pokoje na biura od 1. 10. do wynajęcia. — Strzyżowska. Aleje Marcinkowskiego 21 — 8. zdg 47 937

2 pokoje parter, centralne ogrzewanie, na biura lub cichy przemysł. Aleje Marcinkowskiego 7. m. 6. zdg 48 010

3 pokoje I. na biura tuż przy placu Wolności wynajmie gospodarz. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 024

Składu próżnego mieszkaniem od gospodarza ruchliwej ulicy na pieczywo poszukuje. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 881

Lokalu nadającego się na kawiarnię lub skład papieru tytoniu poszukuje. Zgłoszenia z podaniem warunków Kurjer Poznański zdg 47 995

18. DZIERŻAWY Plac 600 metrów, bocznicą kolejową. ogrodzony, odstąpię. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 752

Koncesja na wyszynk od zaraz wolna. — Oferty Kurjer Poznański zdg 47 435

23. ROZMAITE Bacność Wykonuje wszelkie naprawy w marmurze i odnawiam stare pomniki po niskich cenach. St. Zieliński, ul. Dąbrowskiego 88. m. 22. zdg 47 245

Jasnovidz Handlu — Twórcą filmu „Przyśrogi” autor dzieł okultystycznych, znawcą ezoteryzmu wschodniego, odgaduje zapomocą promieniowania fluidycznego niemylnego medjum Lido wszystko, usuwając tajemnice niepowodzenia w kierunku: loterii, miłości, chorób, kradzieży. Na zasadzie klucza wibracyjnego, wybiera szczęśliwe losy, gwarantuje wygraną. Od mroku prowadzi ku światłu 100.000.— 20.000.— wiele innych wygranych to jego dzieło. Horoskopy naukowo opracowane. Tysiące podziękowań. Nadeślij datę urodzenia — złoty znaczkiem. Kraków. Dłuzca 27/9. ng 15 308

Rzuć Pan Okiem pierzszorzędne materiały męskie czolowych fabryk

największy wybór, 1000 deseni łatwa decyzja, gdyż klient nie jest ograniczony do jednego fabrykatu, często mierzej jakości, lecz w naszym spec. składzie sukna napotyka olbrzymi wybór wszelkich najlepszych fabrykatów. Tylko wypróbowane gatunki. Wobec wielkiego o rotu najniższe ceny.

Salon m. Od damskich wykonuje solidnie, tanio, szybko. Garscarska 3. — parter. zdg 43 333

Kapelusze damskie najmodniejsze fasony, najniższe ceny tylko firma „Jadwiga”. Podgórna 10 a. Pg 5346-37.10

Swedzenie oraz wyrzut skóry usuwa Krem Lain-Age (z kogatkiem). — Niezskodliwy kosmetyk, usuwający wady naskórka. ng 14 635

Uwaga! karty do gry, fajki, przybory do palenia korzystnie. Dybicka, hurtownia, Wrocławska 1. dg 4169

Akuszerka Kicia przyjmuje, udziela pomocy Poznańska 42. zdg 47 788

Wykonuje swetry. Fabryczna 13 — 32. zdg 47 725

Gorsety Biustonosze poleca Pracownia Gorsetów „Wanda” Firma chrześcijańska. Ratajczaka 27 parter. zdg 47 981

Znana wróżbiarka Adarelli przeprowadza z cyfr kart, reki. — Przyjmuje 10 rano do 9 wieczorem. Podgórna 13 m. 10 front. zdg 47 847

Panie zainteresowane przyjmują, udzielam porad, pomocy. Akuszerka Kowalewska. Łakowa 14. zdg 40 441

24. NAUKA

Kursy Handlowe Preissa
Skarbowa 11. Nowy kurs 1 października zdg 47 458

Wyższe kursy języka angielskiego
pod protektoratem Towarzystwa Polsko-angielskiego rozpoczynają się 1 października. Pięty rok istnienia! Kierownik: Dr. Arend. B. A. (Lond.), lektor uniwersytetu. Zapisy codziennie nietylko 6 smej. Rzeczypospolitej 9 (Szkoła im. Kopernika). dr 4150

Chore
slabe dzieci przygotowuje w domu uproszczona metoda do szkół powszechnych, I gimnazjalnej, przed — popołudniu, dyplomowana nauczycielka. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 797

Szkoła Tańców Średzińskiego
Lekcje praktyczne czwartki niedziele Alojze Pleśkudskiego 7.

Początkujący
kurs 1 października Strzelecka 3 zdg 47 500

Szkoła tańców Szorskiego
Pierackiego 12, telefon 38-08. zdg 47 128

Kto
wyuczy poprawnie pisanie polskiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 813

Francuski
konwersacja. Przygotowanie matury. (Dyplom paryski) Plac Nowomiejski 6 b, parter. Zgł. piątek. zdg 47 767

Korepetytor
dzielny, 8 klasa gimn., 6 klasa powszechna potrzebny za pokój, śniadania, podwieczorek, kolacje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 871

Szkoła Tańców
św. Józefa 6 Mikolajczak Kledecka. zdg 47 800

Kursy
kroju, szycia. Nowak, kierownik. Wrocławska 33. zdg 4 104

Korepetycji
ndzieli student III r. — obiady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 903

Française
diplomée donne leçons. Wierzblicie 18 m. 9. zdg 47 882

Kursy Handlowe Preissa
Skarbowa 11 nowy kurs 1 października zdg 47 978

Wieczorny
specjalny kurs księgowości, stenografii, maszyn i korespondencji. Kursy handlowe Sawickiego, pl. Wolności 2, m. 8. Zgłoszenia każdego czasu. Pg 5717-39.17

TEATRY

Poznań, środa, 25. 9.
TEATR POLSKI — Dziś „Intryga i miłość”, gościnnie występ Ludwika Solskiego.
Czwartek, 26. 9. „Intryga i miłość”, gościnnie występ Ludwika Solskiego.
TEATR NOWY — Dziś „Sezanie, otwórz się!”
CYRK STANIEWSKICH: Dziś: 2 przedstawienia o godz. 4.30 po poł. i 8.30 wiecz. Ceny popoł. zmniejszone (od 50 gr.)

KINA

Poznań, środa, 25. 9.
APOLLO: „Mężowie do wyboru”
CORSO: „Miasto pod Terorem”
GONG: „Czy Lucyna to dziewczyna”
GWIAZDA: „Złodziej serc”
METROPOLIS: „Audjencia w Ischlu”
OSWIATOWE T. C. L.: — „Drewniane krzyże” oraz „Czarowny sen”
RENAISSANCE: „Dzielny chłopiec” oraz „Synowie Pustyni”
SŁOŃCE: „Powrót Frankenstein”
SFINKS: „Pożądana”
SWIT: „Poco pracować” z Filipem i Flapem
TECZA-Lazarz: „Wyspa Skarbów”
TECZA-Wilda: „Wonder Bar”
WILSONA: „Gorzka Herbata Generała Jen”

25. MUZYKA

Szkoła Muzyczna Chopina
27 Grudnia 19 — przyjmuję każdego czasu uczniów, początkujących — zaawansowanych. zdg 47 035/6

Wydział organistowski Wielkopolska Szkoła Muzyczna. Poznań. Ratajczaka 36.
zdg 47 157/8

Pianino
wynajme. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 853

Saksofonista
Klarnecista wolny 1 październik. Oferty „Par”. Toruń pod „Saksofonista” Pg 5724-64.118

Kto
wypożyczy fortepian w domu — podaniem ceny. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 086

26. SZUKA POSADY

Urządnik gospodarczy
kawaler, lat 31, z ukończoną Szkołą Rolniczą, 9-letnią praktyką, energiczny organizator z poleceniami poszukuje posady zaraz lub od 1. 10. 1935 Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 48 062

Ekspedjentka
dzielnia branży rzeźniczej poszukuje posady na prowincji. Zgłoszenia „Dzielnia” Kurjer Poznański, Gdynia. nr 15 310

Starsza panna
szuka posady gotowaniem do wszystkiego do samotnej osoby zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 47 027

800 zł
kanceli złoży pomocnik kupiecki za posadę inkasenta, marazyniera lub kierownika. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 640

Urządnik gospodarczy
kawaler, lat 40 z szkołą rolniczą, 8 letnią praktyką, dobrymi świadectwami szuka posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 47 809

Biegła
maszynistka szuka posady. Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 253

Dypl. pielęgniarka
muzyczna, szyciem, polskiem i niemieckim szuka posady do dziecka lub starszych. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 260

Panna
lat 19, inteligentna poszukuje posady do składu pieczywa. Oferty Kurjer Pozn. zdg 48 080

Panienska
z lepszej rodziny, lat 19, poszukuje posady do składu, najchętniej piekarni, gdzie już pracowała lub do starszego samotnego państwa, tylko w lepszych domach. Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 48 079

Dziewczyna
gotowaniem do wszystkiego szuka posady od 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 055

Starsza
dziewczyna uczciwa, szuka posady z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 078

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 388

Sekretarz
długoletni kierownik biura adwokackiego, notarialnego poszukuje posady. Wymagania skromne. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 491

Posady
woźnego robotnika do hurtowni lub podobnej poszukuje, 300 zł. kaucja. Oferty Kurjer Poznański portj. 2488.

Nauczycielka
wychowawczyni z bardzo dobrymi świadectwami, znajomość higieny i robót, przyjmie posadę wychowawczyni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 864

Bilansista
rutynowany poszukuje pracy. — Prowadzi księgowość godzinowo już za 20 zł miesięcznie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 160

Uczciwy
pracowity z prowincji poszukuje jakiegokolwiek posady z kaucją. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 742

Dentysta
uprawniony, dobra siła szuka posady. Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 48 090

Początkująca
ekspedjentka poszukuje posady do piekarni od 1 lub później za średnim wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 098

Szukam
posługi praniem, gotowaniem. — Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 48 056

Panienska
wykształc. języki, muzyka przyjmie posadę młodszego. Pomocna. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 48 085

Buchalterka-bilansistka
pierwszorzędne referencje poważnych firm, znajomość różnych systemów szuka posady. Oferty zdg 4044 Kurjer Poznański. Poznań, św. Marcina 70.

Gospodyn
kucharka, dobre polecenia przyjmie posadę do dworu do samotnej osoby. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 750

Sierota
córka mistrza piekarskiego, młoda z praktyką poszukuje posady ekspedjentki. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 753. Miejscowość obojetna.

Dziewczyna
poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego do 1 lub 2 osób. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 783

Dziewczyna
samodzielnym gotowaniem, dobrymi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 800

Poszukuję
posady jako stróż wzdł. dozorca domu, jestem stolarzem, załatwiam wszelką pracę jak i reparacje domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 808

Sierota
nawskroś ucz iwa, chętna, szuka posługi od 1. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 811

Dziewczyna
młodsza poszukuje posady do wszystkiego od zaraz lub 1. 10. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 700

Krawcowa
samodzielną poszukuje pracy poza domem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 711

Gorzelnik
kasjer, lat 32, znający się na hodowli inwentarza poszukuje posady od zaraz, najchętniej jako żony. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 712

Poszukuję
posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 719

Bufetowa
dzielnia, przystojna, zna Ekspres poszukuje posady z obsługa gości i do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 732

Uczciwa
z dobrem gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 736

Młynarz
żonaty, posiadający wykształcenie teoretyczne w swoim zawodzie, wykonujący samodzielnie reparacje maszyn, poszukuje posady. Może złożyć kaucję. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 042/3

Panienska
poszukuje posady jako początkująca do biura lub składu, zna polskie, niemieckie. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 839

Poszukuję
posady praktykanta lub chłopca biurowego, czterema gimnazjalnemi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 836

Panienska
samodzielną poszukuje posady samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 831

Uczciwa
dziewczyna gotowaniem, szyciem poszukuje posady, miejscowość obojetna. Łaskawe Kurjer Pozn. zdg 47 875

Uczciwa
dziewczyna gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 874

Posługaczka
dobrze polecona poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 858

Kasjerka-książkowa
z dłuższą praktyką nawskroś sumienna wszelkie prace biurowe poszukuje posady. Dobre referencje. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 859

Bufetowa
samodzielną kawiarni restauracji szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 830

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posługi lub prania. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 825

Poszukuję
posady inkasenta lub stróża kaucją 150.—. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 822

Dobra
uczciwa dziewczyna, gotowanie poszukuje posady od 1. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 761

Panna
młoda, przystojna, inteligentna, znająca prace biurowe, poszukuje posady sekretarki, do towarzysza lub innej. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 876

Kelner
poszukuje posady z kaucją. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 909

Szukam
prania lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 745

Kupiec
skórnik, lat 23, dobrze prezentujący się, zna prace biurowe, maszynę, szuka jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 878

100 zł
dam za wyrobienie stałej posady młodemu introligatorowi, wysłużył wojskowość. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 910

Z prowincji
dziewczyna lat 25 dobrze wychowana, religijna, uczciwa, czysta, pracowita, zna gotowanie szuka posady 1 października. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 955

Młody
człowiek lat 26 poszukuje miejsca za pedla portiera z kaucją do 500 złotych. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 945

Kelnerka
lub do bufetu polskim niemieckim językiem szuka posady. — Miejscowość obojetna. Kaucja. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 939

Kupiec
młody lat 20, poszukuje posady w branży kolonialnej lub w składzie żelaza od 1 października lub później. Zgłoszenia Jan Kociołek Parliniec, pow. Mogilno, ng 15 404

Ekspedjentka
branży tytoniowej poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 48 005

Starsza
dziewczyna obeznana wszelką pracą szpitalną i domową poszukuje posady w szpitalu, zakładzie lub w konwikcie. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 034

Nauczycielka
młoda pierwszorzędny dyplom państw. seminarjum, również perfektnie niem., franc. szuka posady prywatnej. Oferty: Poczta Ostrowite koło Choiny. „Z 880”. nr 15 491

Uczciwa
dobrem gotowaniem świadectwami szuka posady. Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 933

Służący
portier pielęgniarz z uczciwej rodziny poszukuje pracy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 979

1.500
kanceli bankowej za posadę kierownika filii, magazyniera lub inkasenta, dzielnia handlowiec branży kolonialnej lat 27. Poważne oferty Kurjer Poznański zdg 47 969.

Dziewczyna
starsza, uczciwa, czysta, z dobrym gotowaniem z długoletnimi świadectwami poszukuje posady od 1. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 968.

Poszukuję
posady od pierwszego do wszystkiego samodzielnie, gotowaniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 966

Dziewczyna
dobrze polecona, samodzielnie, gotowaniem szuka posady do samotnej osoby, lepszy dom od 15. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 964.

Dziewczyna
przychodnia, dobrze polecona z gotowaniem szuka posługi od 15. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 963.

Poszukuję
posługi z gotowaniem od 1. 10. 1935. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 961.

Posługaczka
poszukuje posługi na cały dzień lub pół dnia od 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 959.

Uczciwa
poszukuje posługi z gotowaniem lub bez na Łazarzu, świadectwa dobre. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 928.

Posady
poszukuje z gotowaniem, wszelkich prac domowych u samotnych lub w mniejszym domu. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 927.

Inteligentna
panna poszukuje posady z dobrem gotowaniem — do samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 921.

Absolwent
W. S. H. język niemiecki i francuski po wojskowości szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 892

Asystent gospodarczy
z ukończoną Szkołą Rolniczą oraz trzyletnią praktyką rolną, sposobu parcelacji majątku poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia z podaniem warunków kierować: Karol Zawodniak, majątność Urbanowice, poczta Tychy, Śląsk. zdg 48 064

Służący
młody, żonaty, pierwszorzędne kwalifikacje, świadectwa referencje arystokratycznych domów — poszukuje posady etażowego lub woźnego. Kaucja 1 000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 210

utrzymuje świeżość cery w każdej porze roku

27. WOJ. W. MIEJSCA

Służąca
prowincji, gotowaniem, wszystkiego 1. 10. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 265

magistra (ry)
podanie pensji, wolne utrzymanie. Stara Apteka, Kepno. ng 4188

Apteka
poszukuje młodszą magisterki od października. Zgłoszenia z warunkami Wieleń, n. Notecia. ng 15 326

Uczennicy
absolwentki Miejskiej Szkoły Handlowej poszukuje. M. Malinowski, Fabryka konfekcji damskiej, Poznań, Rynek 57. zdg 47 457

Panienski
do posyłek, ponad 18 lat, poszukuje M. Malinowski, Fabryka konfekcji damskiej, Poznań, Stary Rynek 57. zdg 47 451

Ekspedjentki
z branży konfekcji damskiej poszukuje M. Malinowski, Fabryka konfekcji damskiej, Poznań, Stary Rynek 57. zdg 47 448

Dam
stałą posadę biurową za wynagrodzeniem posiadającemu lepsze wykształcenie. Oferty „1200” Kurjer Poznański zdg 47 784

Dzielnia
ekspedjentka rzeźnicza do wypożyczenia potrzebna. Wodna 23, Szychala. zdg 47 789

Przychodnia służąca
z dobrem gotowaniem potrzebna Wymagane świadectwa zamieszkanie na Wildzie, Wybickiego 2, m. 15, 4-6. zdg 47 790

Młody
ekspedjent początkujący do branży rowerowej potrzebny zaraz. Hurtownia Rowerów, Stary Rynek 4. zdg 47 863

Mechanik
ślusarz dobry fachowiec do branży rowerowej potrzebny zaraz. St. Wawrzynek, Stary Rynek 4. zdg 47 864

Introligator
potrzebny gwarancja 400 zł. Oferty odpisy świadectw do Kurjera Poznańskiego zdg 47 826

Dentysta (tka)
uprawniona poszukiwana od zaraz. Zgłoszenia pisemne Bohosiewicz, Poznań, Główna 57. zdg 47 769

Potrzebna
na podobieństwo freblarka - Niemka do dwóch chłopców. Focha 39, m. 20, od 2 g. pp. zdg 47 770

Gospoia
młodsza z pierwszorzędnym gotowaniem, z dobrymi referencjami potrzebna. Słowackiego 8, II p. p. zdg 47 820

Urządnik gospodarczy
kawaler z dłuższą praktyką potrzebny na duży majątek na stałą posadę. Zgłosz. „Par”. „56.197”. Pg 5718-56.197

Fryzjer
potrzebny. Bukowska 17. zdg 47 811

Dziewczyna
młodsza, Sniadeckich 16, m. 8. zdg 47 896

Poszukujemy
zdolnych agentów we wszystkich miastach. Artykuł pierwszej potrzeby masowy, lekki, zarobek dzienny 10-15 złotych pewny. Zgłoszenia „Refleks”. Katowice, Francuska 19. Tg 1752

Inkasent
propagandzista stałe miejsce prowincja potrzebny kaucja bankowa referencje, zyciorce. Polski Przemysł Marcinkowskiego 14 — 8. zdg 47 957

Humor zagraniczny
Autograf sławnego mistrza piłki nożnej. (Humor. Listy — Praga). S. F.

28. ROZRYWKA

Poco pracować?
W kinoteatrze „Swit” z Filipem i Flapem po raz pierwszy w Poznaniu. ng 14 463/4

Pożądana
Obyczajowy arcyfilm szczerzej mówiący. **Kinoteatr „Sfinks”** zdg 47 554/5

Czy Lucyna
to dziewczyna? Kino „Gonz”. zdg 47 991

Co futro — to **Edmund Rychter** — co palto — to **Edmund Rychter** — co ubranie — to **Edmund Rychter** Poznań, Ostrów Wielkop.

Przedpłata
na miesiąc październik 1935 r. za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3,20, w agencjach w mieście zł 3,50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 3,70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,14, kwartalnie zł 12,40 pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7,50, w innych krajach zł 9,50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72.

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 25 gr., na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr. na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr. przed wiadomościami potoczniemi 200 gr. Od 1-lamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% natyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do g. 11.10, w dni przedświąteczne do godz. 11.00, większe dłuższe według możności. Drobnie ogłoszenia najwyższe 100 słów w tem 5 nagłówek: słowo nagłówek. (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstaje wskutek matryc, wydawnictwo nie odpowiada.